

EU-RAHOITUS- OHJELMAT

Länsi-Suomen
alueen toimijoille
rahoituskaudelle
2021–2027

WEST FINLAND
EUROPEAN OFFICE

1	LUKIJALLE	4	6	LUONNONVARAT JA YMPÄRISTÖ	61
1.1	Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto – West Finland European Office	5	6.1	Life	61
2	EUROOPAN UNIONIN RAHOITUS	8	7	ALUEYHTEISTYÖ JA KANSALAISASIA	64
2.1	Monivuotinen rahoituskehys ja rahoituskausi 2021–2027	8	7.1	Aluekehityspolitiikka	64
2.2	Uutta rahoituskaudella 2021–2027	10	7.2	Euroopan alueellinen yhteistyöohjelma	65
2.3	Rahoitusohjelmat kaudella 2021– 2027	12	7.3	Valtioiden välinen yhteistyö	69
2.4	Kumppanit EU-hankkeissa	14	7.4	Alueiden välinen yhteistyö	72
3	TUTKIMUS JA INNOVAATIOT	16	8	KANSALAISTEN, TASA-ARVON, PERUSOIKEUKSIEN JA ARVOJEN OHJELMA (KANSALAISTEN EUROOPPA)	75
3.1	Horisontti Eurooppa -tutkimus- ja innovaatio-ohjelma	16	9	KOULUTUS, LIIKUNTA JA NUORET	78
3.2	Euratom tutkimus- ja koulutusohjelma	29	9.1	Erasmus+	78
3.3	Avaruusohjelma	30	10	KULTTUURI JA LUOVA TALOUS	87
3.4	Sisämarkkinaohjelma	31	10.1	Luova Eurooppa	87
3.5	InvestEU	35	11	VINKKEJÄ PK-YRITYKSILLE	91
3.6	Innovaatorahasto	40	12	VINKKEJÄ KAUPUNGEILLE JA KUNNILLE	92
3.7	Lisätietoa tutkijoille ja tutkimusryhmille	43	12.1	Eurooppalainen kaupunkiagenda	92
4	INFRASTRUKTUURI (LIIKENNE, ENERGIA, ICT)	44	12.2	Eurooppalainen kaupunkialoite	92
4.1	Verkkojen Eurooppa	44	12.3	Muita rahoituslähteitä kaupungeille	93
4.2	Digitaalinen Eurooppa	53	12.4	Muita alustoja ja verkostoja kaupungeille	94
5	TURVALLISUUS JA PUOLUSTUS	59			
5.1	Euroopan puolustusrahasto	59			

© Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston kokoama EU-rahoitusohjelmaopas. Kaikki oikeudet pidätetään. Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston omistajat ja heidän taustatahonsa saavat käyttää opasta omiin tarkoituksiinsa. Oppaan julkaisu, mm. omilla www-sivuilla, on ehdottomasti kielletty. Ethän myöskään käytä luvatta rahoitusohjelmaoppaassa esiintyviä kuvia.

1 Lukijalle

Tämä [Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston \(WFEO\)](#) tuottama tietopaketti Euroopan unionin rahoitusohjelmista on tarkoitettu alueen maakunnille ja maakuntien toimijoille rahoituskaudelle 2021–2027. Sitä rakennettaessa on huomioitu erityisesti Länsi-Suomen kärkitoimialat **automaatio ja robotiikka, kyberturvallisuus, energia, ruoka ja biotalous, terveys ja hyvinvointi** sekä **koulutus**. Oppaaseen on koottu tietoa EU:n rahoitusohjelmista ja -mahdollisuuksista sekä relevanteista eurooppalaisista verkostoista alueen toimijoille. Opas auttaa tunnistamaan hankemahdollisuuksia sekä antaa pohjaa EU-rahoituksen hakemiseen.

Näin luet opasta:

- Luvun alusta löytyy laatikko, jossa kuvataan EU-rahoitusohjelman perustiedot.
- Sivun alussa on ympyrä, jossa kuvataan ohjelmaan liittyviä avainsanoja sekä teemoja.
- Kunkin luvun lopusta löytyy laatikko, jossa on vinkkejä kyseisen rahoitusohjelman hankehakemuksen tekemiseen.
- Lukujen välillä voi myös liikkua tekstin sisältä löytyvien ristikkäisviittausten avulla. Lukujen sisällä on viittauksia nettisivuihin, josta voit halutessasi etsiä lisätietoa.

Rahoitusohjelmaopasta päivitetään tarvittaessa ja etenkin silloin, kun sillä on erityistä merkitystä rahoituksen hakijalle.

Miksi lähteä mukaan EU-hankkeeseen?

EU-rahoitus tukee tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI) ja yhteistyötä EU:n alueella, joka on tärkeää alueiden kasvun kannalta. Kattava ohjeistus hanketoimintaan löytyy [komission verkkosivuilta](#) (Rahoitus). EU-rahoituksen tukema hanketoiminta tarjoaa mahdollisuuksia oppia muilta ja jakaa omia parhaita käytänteitään eteenpäin, kehittää uusia hankkeita ja jakaa niiden riskejä. EU-rahoituksen turvin tehdään strategista alueellista kehittämistyötä, ja se tukee EU-tavoitteiden toimeenpanoa paikallistasolla. Rahoitus mahdollistaa myös uusien innovaatioiden testauksen ja käyttöönoton. Yksi tärkeimmistä hankkeiden vaikutuksista on niiden kautta syntyneet kumppanuudet ja organisaatioiden laajentuneet verkostot.

Kokemus hanketoiminnasta hyödyttää kumppaneiden löytämisessä, mutta aikaisempi hankekokemus ei kuitenkaan ole rahoituksen saannin perusteena. Tietoa rahoitetuista hankkeista löydät hakemalla [komission tietokannan](#) kautta. Voit myös hakea tietoa, EU-rahoitusta saaneista hankkeista [tämän linkin](#) kautta.

Näin luet komission työohjelmia

Komission julkaisemat työohjelmat antavat hakijoille tiedon siitä, kuinka poliittiset painopistealueet saavutetaan ja miten niistä tulee konkreettisia toimia. Työohjelmissa esitellään ohjelman hakuaiheet, päivämäärät sekä budjetti. Niiden julkaisuajankohta vaihtelee ja ajankohtaisin tieto löytyy [komission hakuportaalista \(Funding & Tenders Portal\)](#) tai ohjelmien sivuilta. Työohjelmat sisältävät yksityiskohtaista lisätietoa hauista, kuten erityiset haasteet, joihin haulla pyritään vastaamaan, haun laajuuden ja haulta odotettavissa olevat vaikutukset. Esimerkiksi Horisontti Euroopan osalta haut luokitellaan [toiminnan tyyppien mukaisesti](#).

1.1 Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto – West Finland European Office

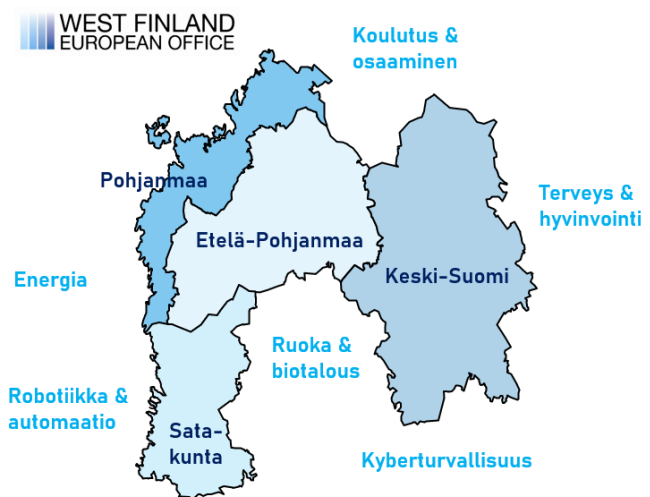
Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto (West Finland European Office, WFEO) on Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan ja Satakunnan maakuntien liittojen yhteinen aluetoimisto Brysselissä. WFEO palvelee EU-asioissa kaikkia alueidensa kansainvälisyydestä ja EU:sta kiinnostuneita toimijoita. Toimintamme kolme peruspilaria ovat **edunvalvonta, toimeksiannot ja hanketuki** sekä **tiedotus**. Seuraamme EU:n päätöksentekoa ja pyrimme vaikuttamaan siihen maakuntien tavoitteiden mukaisesti. Pidämme yllä kontakteja EU:n instituutioihin ja muihin tärkeisiin sidosryhmiin. Eurooppa-toimiston avulla maakuntiin välittyy oikea ja ajantasainen tieto, ja länsisuomalaiset näkökohdat ja osaaminen ovat esillä Brysselissä.

Otamme vastaan toimeksiantoja resurssiemme mukaisesti. Autamme muun muassa hankeneuvonnassa ja tiedonhaussa, eurooppalaisten hankepartnerien ja oikeiden verkostojen löytämisessä, Brysselin vierailujen, tapaamisten ja tilaisuuksien järjestelyissä sekä osallistumme informaatio-, koulutus- tai hankepajatilaisuuksiin. Työhömmme kuuluu tunnistaa oikeat kontaktit, hakea oikea tieto ja auttaa toimijoitamme hahmottamaan eurooppalainen konteksti hankeideoilleen ja erilaisille aloitteilleen. Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston toiminta keskittyy erityisesti EU:n suoraan rahoitukseen liittyviin rahoitusohjelmiin, keskeisimpänä tutkimus- ja innovaatio-ohjelma [Horisontti Eurooppa](#).

Tiedotamme ajankohtaisista EU-asioista tiedotuspalvelumme kautta. Palveluun liittyvät voivat valita 12 aihealueesta kiinnostavat teemat, joista lähetämme viikoittain lyhyitä tiedotteita eli sanomia tilaajien sähköpostiin. Tiedotamme EU-strategioista ja -aloitteista, rahoitusohjelmien hakujen avautumisesta, julkisista kuulemisista sekä tilaisuuksista. Lisäksi välitämme kirjoittamiimme tilaisuusraportteja tai -katsauksia sekä eurooppalaisten aluetoimistojen kumppanihakuja. **Liity postituslistallemme [tämän linkin](#) kautta.**

Länsi-Suomen kärkitoimialat

Länsi-Suomen maakuntien kärkitoimialat rakentuvat niiden älykkään erikoistumisen strategioiden pohjalta, ja WFEO keskittyy näiden toimialojen seuraamiseen. Nämä painopisteet ovat **energia, ruoka ja biotalous, robotiikka ja automaatio, kyberturvallisuus, koulutus ja osaaminen sekä terveys ja hyvinvointi**. Älykäs erikoistuminen pohjautuu alueen osaamiseen, elinkeinoelämän kärkiin sekä tulevaisuuden näkyymiin.

Kuva 1. WFEO:n maakunnat ja toiminnan painopisteet

Energia

Länsi-Suomessa energian osalta keskitytään uusiutuvan energian teknologioihin, kuten bioenergia ja tuulivoima sekä älykkäisiin sähköverkkoihin, akkuteknologiaan, energian varastointiin ja biopolttoaineisiin. Energia-alan hankkeita rahoitetaan erityisesti [Life -](#) ja [Horisontti Eurooppa -](#) rahoitusohjelmista. Myös [Interreg-ohjelman](#) mahdollisuuksia kannattaa tarkastella. [InvestEU-instrumentista](#) löytyy uusiutuvan energian rahoitusmahdollisuuksia ja [Innovaatorahasto](#) tarjoaa rahoitusta mm. energiaintensiivisen teollisuuden innovaatioihin vähähiilisiin teknologioihin ja prosesseihin.

Ruoka ja biotalous

Länsi-Suomessa biotalous keskittyy vahvasti ruoantuotantoon ja metsäbiotalouteen, jotka linkittyvät komission vihreän kehityksen ohjelmaan, Pellolta pöytään -strategiaan, EU:n metsästrategiaan ja biodiversiteettistrategiaan. Länsi-Suomessa on raaka-aineita, monipuolista jatkojalostusta ja tutkimusta, tuotekehitystä ja innovointia. Rahoitusmahdollisuuksia biotalouden teemasta löytyy [Life-](#) ja [Horisontti Eurooppa -](#)rahoitusohjelmista. [Sisämarkkinaohjelma](#) nostaa erityisesti ruokaturvallisuuden teeman.

Automaatio ja robotiikka

Länsi-Suomessa on vahva automaatioon ja robotiikkaan liittyvää osaamista ja yritystoimintaa erityisesti teollisuuden näkökulmasta. Robotiikka, tekoäly, esineiden internet (IoT) ovat keskeisiä välineitä ja tutkimuskohteita erityisesti valmistavalle teollisuudellemme. Teollisuuden uusiutuminen ja erityisesti digitalisaation vahvistaminen pk-yrityksissä on yksi kärkitavoitteista, jotka linkittyvät erityisesti [Digitaalinen Eurooppa -](#)ohjelman tavoitteisiin. [Horisontti Eurooppa -ohjelman](#) klusterin [Digitaalisuus, teollisuus ja avaruus](#) sisältä löytyy digitaalisuuden kokonaisuuksia. Digitaalisuus on vahvasti läpileikkaavana elementtinä useissa ohjelmissa, joten eri rahoitusohjelmia ja niiden hakuja kannattaa seurata aktiivisesti.

Kyberturvallisuus

Länsi-Suomessa kyberturvallisuus on kaikkia toimialoja läpileikkaava teema. Kyberturvallisuusosaamista on kehitetty kansallisen tason turvallisuusnäkökulmasta ja yritysten tarpeisiin, mistä esimerkkinä toimii yritysten kyberturvallisuusauditointi. Länsi-Suomen kyberturvallisuusosaaminen rakentuu vahvojen tutkimusympäristöjen ympärille. Kyberturvallisuus linkittyy [Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaan](#) sekä [Euroopan puolustusrahastoon](#).

Terveys ja hyvinvointi

Länsi-Suomen alueella terveys- ja hyvinvointiteema keskittyy erityisesti terveysteknologioihin sekä sairauksien ennaltaehkäisyyn ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Terveyspolitiikkaan keskittyvää rahoitusta on saatavilla EU:n eri rahoitusvälineistä (ESR+, EAKR, [Horisontti Eurooppa](#), [Digitaalinen Eurooppa](#), [InvestEU-rahasto](#), sekä RescEU) yhteistyössä ESR+:n kanssa. Vastauksena covid-19 pandemiaan komissio julkaisee vuoden 2021 aikana myös uuden terveysohjelman, [EU4Healthin](#), johon investoidaan 5 miljardia euroa. Rahoitusta myönnetään EU-maille, terveysjärjestöille ja kansalaisjärjestöille. Rahoitus on haettavissa vuonna 2021.

Digitaaliseen terveydenhoitoon liittyvää rahoitusta on haettavissa Digitaalinen Eurooppa, Horisontti Eurooppa ja ESR+ -ohjelmien kautta. Näistä ohjelmista on haettavissa rahoitusta myös EU:n terveysalan toimintaohjelman puitteissa perustettuihin [24 eurooppalaiseen osaamisverkostoon](#) liittyviin hankkeisiin. Tehokkaampien, saavutettavampien ja joustavampien

terveydenhuoltojärjestelmien kehittämiseksi rahoitusta on haettavissa ESR+, EAKR, sekä InvestEU -välineistä.

Koulutus

Länsi-Suomessa on monipuolista koulutusosaamista ja -organisaatioita sekä koulutusvientiin suuntautuneita toimijoita. Koulutus ja kansainvälisyys linkittyvätkin Länsi-Suomessa vahvasti toisiinsa eurooppalaisten hankkeiden ja kumppanuuksien kautta. Rahoitusohjelmaoppaasta kattavimman paketin koulutusalaan liittyvästä informaatiosta löydät [Erasmus+ -ohjelmaa](#) käsittelevän luvun alta. Uudella ohjelmakaudella myös [Digitaalinen Eurooppa -ohjelma](#) voi tarjota mahdollisuuksia koulutusosalalle.

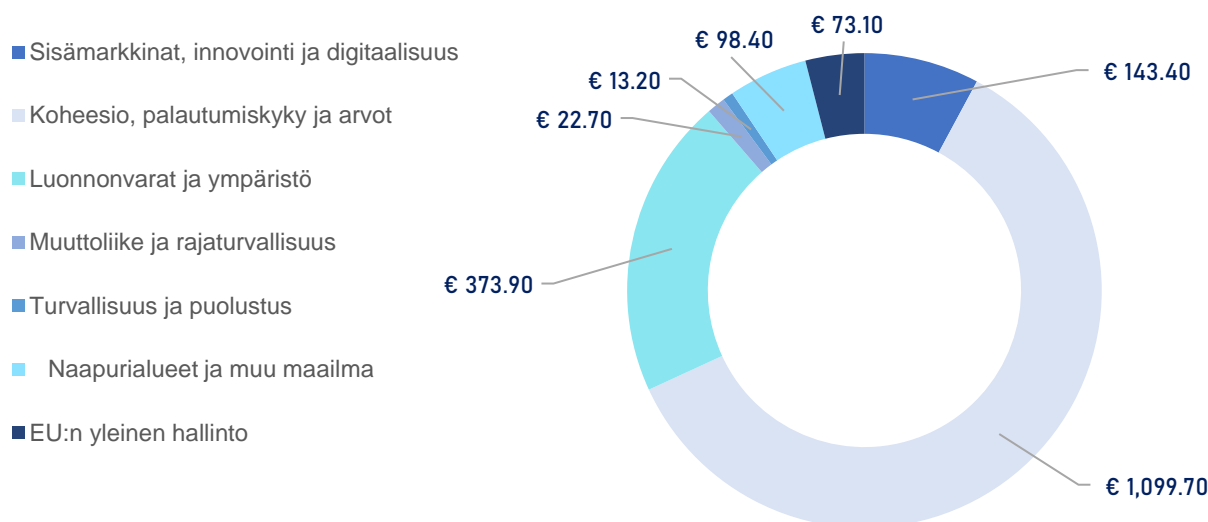
2 Euroopan unionin rahoitus

2.1 Monivuotinen rahoituskehys ja rahoituskausi 2021–2027

EU:n pitkän aikavälin budjettia kuvataan monivuotisella rahoituskehyksellä (MRK, yleiskieleen on kuitenkin juurtunut vahvasti englanninkielisellä termillä *Multiannual Financial Framework, MFF*), jossa asetetaan EU:n menojen enimmäismäärät yhteensä ja alakohtaisesti seitsemälle vuodelle. Jokaiselle vuodelle on määritelty enimmäismenot eli menokatot, joiden avulla hallitaan EU:n budjetin kokonaismäärää ja suojellaan eri toiminta-alueille osoitettuja rahamääriä, jotka vastaavat EU:n pitkän aikavälin prioriteetteja. MFF:n avulla voidaan kohdistaa EU:n menoja poliittisten tavoitteiden mukaan, varmistaa budjettikuri, helpottaa vuosibudjetin hyväksymistä ja lisätä EU:n varainhoidon ennustettavuutta. EU:n menot jaetaan laajoihin luokkiin eli otsakkeisiin, jotka vastaavat EU:n tavoitteita ja toiminta-aloja.

Komissio teki alkuperäisen budjettiehdotuksensa keväällä 2018. Jo alun perin pitkittyneet ja vaikeat budjettineuvottelut vaikeutuivat entisestään koronaviruspandemian myötä. Keväällä 2020 komissio ehdotti mittavaa elpymissuunnitelmaa, koronaviruspandemian aiheuttamien taloudellisten ja sosiaalisten vahinkojen paikkaamiseksi sekä Euroopan elpymisen käynnistämiseksi sekä työpaikkojen suojaamiseksi. Rahoitusta esitettiin lisättäväksi terveys- ja ilmastotoimiin, investointeihin sekä tutkimukseen ja innovaatioihin. Sellaisia keskeisiä ohjelmia vahvistettiin, joiden kautta voidaan tukea EU:n muutosjoustavuutta, sekä investoida terveyteen myös muiden rahoitusvälineiden kautta. Niiden tulisi toimia synergiasa [uuden terveysohjelman](#) kanssa (mm. Horisontti Eurooppa, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, ESR+).

Monivuotiset rahoituskehykset hyväksyttiin neuvostossa viimein 17.12.2020, Euroopan parlamentin annettua asialle hyväksyntänsä aikaisemmin. EU27-maiden pitkän aikavälin budjetti on 1 074,3 miljardia vuoden 2018 hintoina. Summa sisältää Euroopan kehitysrahaston. Lisäksi hyväksyttiin 750 miljardin euron suuruinen Next Generation EU -elpymisväline, jolla tuetaan toipumista koronapandemiasta ja EU:n pitkän aikavälin prioriteetteja, kuten panostuksia tutkimukseen ja innovaatioihin. Useimpia ohjelmia tullaan soveltamaan takautuvasti vuoden 2021 alusta. Väliarviointi tehdään vuonna 2023. Voit lukea aiheesta lisää [komission sivuilta](#).

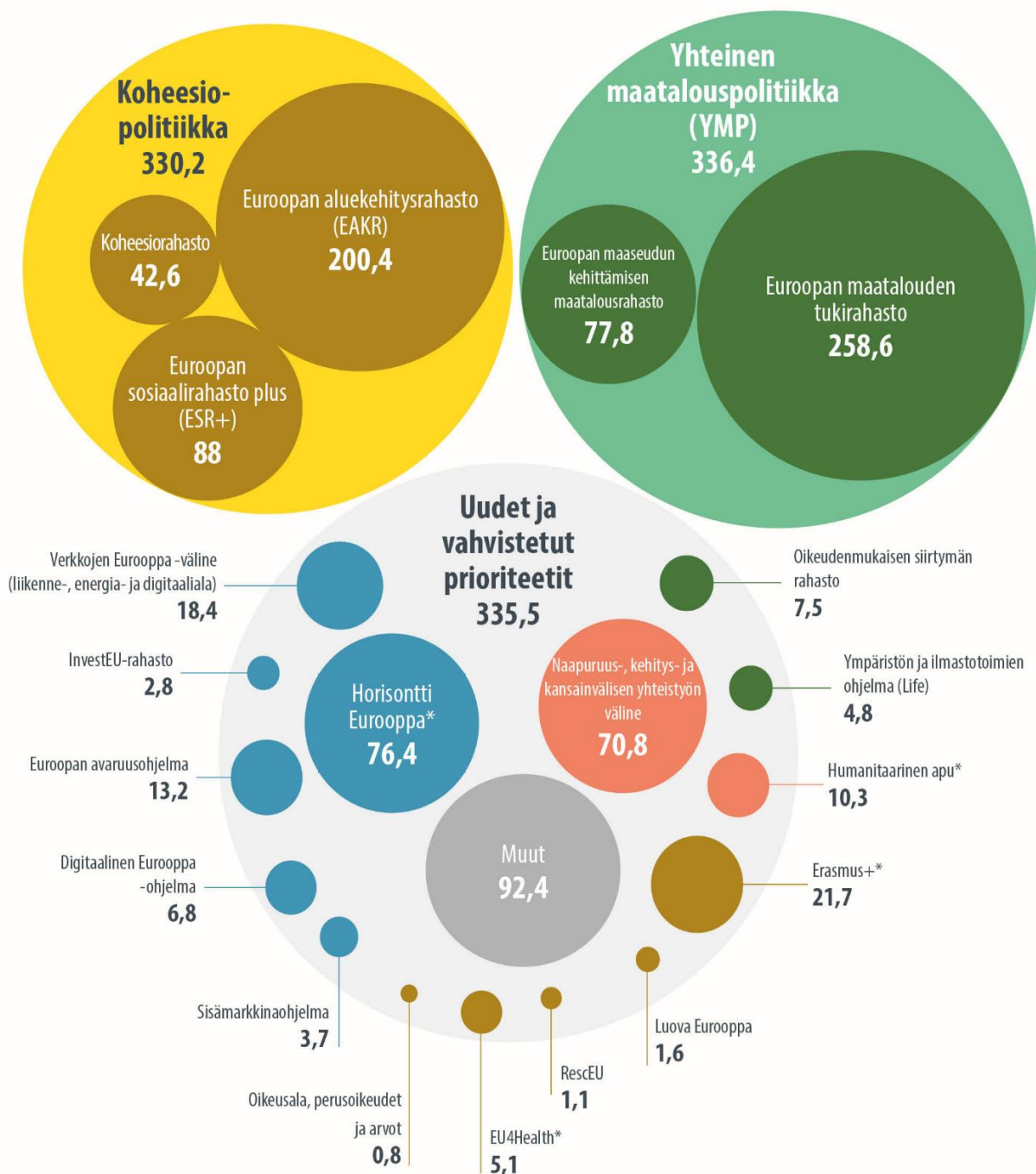

Kuva 2. Rahoituskehykset 2021–2027

Monivuotisen rahoituskehityksen tärkeimmät ohjelmat ja rahastot

Kaikki määrät mrd. € (vuoden 2018 hintoina)

Euroopan parlamentin kanssa on sovittu 12,5 mrd. €:n lisämäärästä vuosina 2021–2027, ja se osoitetaan seuraaviin: Horisontti Eurooppa, Erasmus+, EU4Health, yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahasto, perusoikeudet ja arvot, Luova Eurooppa, InvestEU, naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline. Lisämäärät rahoitetaan pääasiassa kilpailusakoista ja määrärahojen vapauttamisista saaduilla tuloilla.

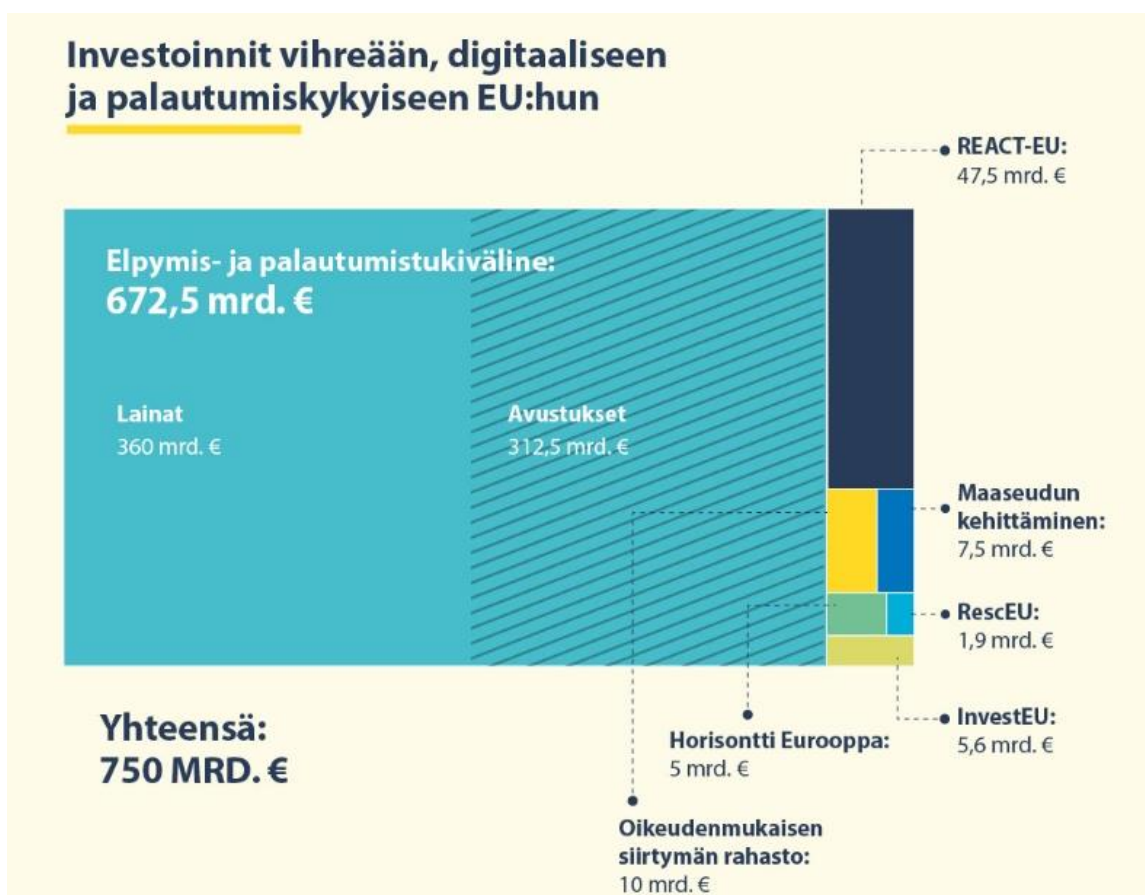
* joista 500 milj. € Euroopan parlamentin kanssa sovitun 2,5 mrd. €:n liikkumavaran uudelleenkohdentamisesta

Kuva 3. Monivuotisen rahoituskehityksen tärkeimmät ohjelmat ja rahastot. Kuva: [Euroopan unioni](#) 2020.

2.1.1 EU:n elpymis- ja palautumisväline

Koronapandemiasta johtuen monivuotisten rahoituskehysten lisäksi hyväksyttiin 750 miljardin euron suuruinen Next Generation EU -elpymisväline, jolla tuetaan toipumista koronapandemiasta ja EU:n pitkän aikavälin prioriteetteja, kuten panostuksia tutkimukseen ja innovaatioihin. Mm. Horisontti Euroopalle osoitettiin tätä kautta 5 miljardin lisärahoitus tuleville vuosille.

EU:n elpymisväline jakaantuu seitsemään ohjelmaan, joista elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on kooltaan suurin. Väline sisältää 672,5 miljardin euron rahoituksen jäsenmaille (2018 hinnoin). EU:n elpymisväline sisältää rahoitusta myös muihin EU-ohjelmiin.

Kuva 4. Investoinnit vihreään, digitaaliseen ja palautumiskykyiseen EU:hun. Kuva: [EU:n neuvosto](#) 2020.

2.2 Uutta rahoituskaudella 2021–2027

Uudella rahoituskaudella korostuvat erityisesti kaksoissiirtymän (Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja digitaalinen siirtymä) kautta panostukset ilmasto- ja ympäristökysymyksiin sekä digitaalisuuteen. EU:n tavoite on olla ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Rahoitusinstrumenttien avulla pyritään saavuttamaan ilmastotavoitteet, mukaan lukien Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteet, sekä edistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.

Ilmastokysymykset sisällytetään kaikkiin EU:n ohjelmiin ja yleisenä tavoitteena on, että 30 prosenttia kaikista EU:n menoista edistäisi ilmastotavoitteita. Myös digitalisaatio on prioriteettina kaikissa ohjelmissa, minkä lisäksi 20% elpymis- ja palautumistukivälineestä on korvamerkitty digitalisaatioon.

Uusina ohjelmina tulevalla kaudella nousevat [vihreän kehityksen ohjelma \(Green Deal\)](#), [Digitaalinen Eurooppa](#), [InvestEU](#), [Sisämarkkinaohjelma](#) ja [Euroopan terveysohjelma EU4Health](#). Nämä ohjelmat

pitävät sisällään EU:n toimintasuunnitelmia, joilla tavoitteita edistetään. Samoin suunnitelmat hahmottelevat tarvittavat investoinnit sekä niiden toteuttamiseksi käytössä olevat rahoitusvälineet.

2.2.1 EU:n rahoitusvälineet

EU:n eri rahoitusohjelmista voi hakea rahoitusta yritystoiminnan tai hankkeen luonteesta riippuen. Saatavilla oleva rahoitus on jaettu suoraan ja epäsuoraan rahoitukseen. Tämä opas keskittyy pääasiassa suoraan rahoitukseen, jota haetaan usein kilpaillusti. Oppaassa on kuitenkin kuvattu lyhyesti myös joitain alueille keskeisiä epäsuoran rahoituksen kanavia. Perustietoa EU-rahoituksesta on saatavilla [EU:n kokoamasta rahoituksen perustietopaketa](#) (vuoden 2017 painos).

2.2.2 Suora rahoitus

Suoran rahoitustuen kohdentamista hallinnoivat EU:n toimielimet. Se koostuu **avustuksista** ja **sopimuksista**, joita voi hakea [rahoitus- ja tarjouspyyntöportaalissa](#).

Avustukset

EU-politiikkoihin liittyville hankkeille myönnetään avustuksia. Niiden hakumahdollisuuksista ilmoitetaan julkisesti ehdotuspyynnöillä (Call for Proposals).

Tukea voivat hakea yritykset tai muut liike-elämän organisaatiot (liike-elämän järjestöt, yritystukipalvelujen tarjoajat, konsultit jne.), joiden hankkeet edistävät EU:n intressejä tai EU:n ohjelmien tai politiikkojen täytäntöönpanoa.

Sopimukset

EU:n toimielimet tekevät sopimuksia palvelujen, tavaroiden tai rakennusurakoiden hankinnasta. Sopimukset koskevat esimerkiksi tutkimuksia, koulutusta, konferenssien järjestämistä tai tietoteknisten laitteiden hankintaa. Tarjouspyyntöjä voi seurata [komission pääosastojen verkkosivujen](#), [EU:n virallisen lehden](#) sekä [TED-tietokannan](#) (*Tenders Electronic Daily*) kautta. Tarjouspyynnöllä tehtyjä hankintasopimuksia ei pidetä EU-rahoituksena.

2.2.3 Epäsuora rahoitus ja rakennerahastot

EU-avustuksia haetaan alueellisten tai kansallisten viranomaisten kautta (ns. [hallintoviranomaiset](#)). **Epäsuoran rahoituksen** myöntämisestä suurimmaksi osaksi vastaavat Euroopan rakenne- ja investointirahastot (ERI-rahastot), joita ovat [Euroopan aluekehitysrahasto \(EAKR\)](#), [Euroopan sosiaalirahasto + \(ESR+\)](#), [Koheesiorahasto](#)¹, [Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto](#), [Euroopan meri- ja kalatalousrahasto \(EMKR\)](#). Lisätietoja ERI-rahastoista [rakennerahastot.fi](#) -sivustolta. Paikallisesti ELY-keskukset ja maakuntaliitot auttavat hanketoimijoita rakennerahastoihin liittyvissä asioissa. Oman alueen rahoittavat viranomaiset käynnistävät avoimia hakuja ja julkaisevat hakuja koskevia ilmoituksia.

2.2.4 EU-rahoitustyypit

EU-rahoitusta myönnetään neljässä eri muodossa: avustuksina, tukina, palkintoina ja lainoina, takauksina ja pääomasijoituksina.

---

¹ Koheesiorahastosta rahoitetaan liikenne- ja ympäristöhankkeita EU-maissa, joissa BKTL on asukasta kohden alle 90% EU:n keskiarvosta (mm. Bulgaria, Romania ja Puola). Korkean bruttokansantuotteen myötä Suomeen ei tule koheesiorahaston kautta myönnettävää rahoitusta.

Avustukset

EU voi myöntää avustusta [toimintapolitiikkojaan](#) edistävälle hankkeille. Avustuksia myönnetään esimerkiksi tutkimukseen, koulutukseen ja humanitaariseen työhön. Yleensä EU ei rahoita hankkeita kokonaan, vaan avustukset ovat täydentävää rahoitusta, jolloin avustusta saava organisaatio osallistuu rahoitukseen omalla osuudellaan. Rahoitusmahdollisuuksia tarjotaan ehdotuspyyntöjen kautta.

Tuet

EU:n myöntämien tukien hallinto on suoraan jäsenmaiden vastuulla. Esimerkiksi maataloustukien osalta EU-mailla on omat viranomaiset vastaamassa tukien valvonnasta, sekä muusta hallinnoinnista.

Palkinnot

EU palkitsee yhteiskunnallisiin ongelmiin innovatiivisia ratkaisuja kehittäneitä toimijoita rahoitusohjelmiin kuuluvilla erilaisilla kilpailuilla. EU:n kilpailuista ilmoitetaan komission [nettisivustolla](#).

Lainat, takaukset ja pääomasijoitukset

EU myöntää lainaa esimerkiksi innovointiin ja tutkimukseen keskittyviin investointeihin. Lainojen lisäksi EU voi toimia takaajana, jotta edunsaajat saavat helpommin tai suotuisammin ehdoin lainaa pankeilta tai muilta rahoituslaitoksilta. EU voi toimia hankkeen osallistujana osaomistuksen kautta. [Tällä sivustolla](#) on tietoa EU:n tukeman laina- ja riskipääomarahoituksen hakemisesta. Myös [Euroopan investointipankki \(EIP\)](#) lainaa rahaa pääomamarkkinoilta ja lainaa sitä edelleen.

2.3 Rahoitusohjelmat kaudella 2021–2027

Seuraavalla sivulla näkyvässä kuvassa (kuva 5) esitellään ohjelmakauden 2021–2027 rahoitusvälineet jaoteltuina komission budjettiesityksen mukaisesti toimialoittain. Tässä oppaassa keskitytään kuvaan vaaleansinisellä merkattuihin EU:n poliittisiin painopisteisiin: **Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous, yhteenkuuluvuus ja arvot, luonnonvarat ja ympäristö** sekä joiltain osin **turvallisuus ja puolustus**. Oppaassa ei siten käsitellä teemoja: muuttoliike ja rajaturvallisuus, naapurialueet ja muu maailma.

Turvallisuus ja puolustus	Luonnonvarat ja ympäristö	Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	Yhteenkuuluvuus ja arvot	Naapurialueet ja muu maailma	Muuttoliike ja rajaturvallisuus	EU:n yleinen hallinto
Puolustus: - Puolusturahasto	Ympäristö- ja ilmastotoimet - Life	Tutkimus ja innovointi - Euroopan horisontti - Euratom	Aluekehitys ja koheesio - Euroopan aluekehitysrahasto - INTERREG	Ulkosuhteet	Muuttoliike	
Turvallisuus ja puolustus: - Internal Security Fund - Ydinturvallisuus ja ydinvoimalaitosten käytöstä poisto	Meripolitiikka - Euroopan meri- ja kalatalousrahasto	Strategiset investoinnit - InvestEU - Verkkojen Eurooppa - Digitaalinen Eurooppa	Investointi ihmisiin - ESR+ - Erasmus+ - Luova Eurooppa - Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma - Oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahasto	Liittymistä valmisteleva tuki	Rajaturvallisuus	
Kriisitoiminta - rescEU - European Peace Facility	Maatalous - Yhteinen maatalouspolitiikka - Maataloustukirahasto - Maaseuturahasto	Sisämarkkinat - Sisämarkkina-ohjelma	Avaruus - Avaruusohjelma	Talous- ja rahaliitto		
						Euroopan solidaarisuusjoukot

Kuva 5. Rahoitusohjelmat kaudella 2021–2027, sinisellä merkityt kohdat esitellään myöhemmin tässä rahoitusohjelmaoppaassa.

2.4 Kumppanit EU-hankkeissa

EU:n suoraan rahoittamat hankkeet ovat useimmiten yhteistyöhankkeita, jotka edellyttävät kumppaneiden etsimistä. Yhteistyöhankkeissa on organisaatioita eri EU-maista ja EU:n liittämissä maista (assosioituneet maat, kuten Norja). Useimmissa hankkeissa yhteistyökumppani voi olla yritys, tutkimusorganisaatio tai kansalaisjärjestö. Kumppanin on oltava pätevä, täytettävä hanke-ehdotuksessa määritellyt tehtävät ja todistettava riittävät resurssit hankkeen tehtävien toteuttamiseksi. Horisontti Eurooppa -ohjelman *kumppanuuksista* on kerrottu lisää [ohjelmasta kertovassa kappaleessa](#). Euroopan alueellisen yhteistyön Interreg-hankkeiden kumppaneista lisää [täältä](#).

Yhteistyökumppaneita voi etsiä esimerkiksi komission [Funding & Tenders -hakupalvelusta](#), rahoitusohjelmien verkostoitumistilaisuuksista, verkostoista tai WFEO:n avulla. WFEO on aktiivisesti mukana erilaisissa alueiden verkostoissa, joissa kumppanuuksia rakennetaan alueiden toimijoiden kesken. Lisätietoa saat myös esimerkiksi oman maakuntasi ja [Business Finlandin](#) kautta. Lisätietoja valikoiduista Brysselissä toimivista verkostoista alla.

2.4.1 Verkostot

Eurooppalaisen maaseudun kehittämisen verkosto

[Eurooppalaisen maaseudun kehittämisen verkosto](#) (The European Network for Rural Development, ENRD) tarjoaa tietoa Euroopan maaseutuverkostoista keskittyen yhteisen maatalouspolitiikan 2. pilariin. Verkosto tarjoaa komissiolle suosituksia ja kommunikaatiojulkaisuja. Biotalousalalla verkosto keskittyy vihreään maaseututalouteen ja kestävään biotalouteen.

ERIAFF

Euroopan alueiden maatalous-, ruoka- ja metsäteollisuuden innovaatioverkosto [ERIAFF](#) yhdistää maatalouden, elintarvikkeiden ja metsätalouden innovaatioita edistävät toimijat. Verkoston kautta voi löytää kumppaneita hankehakuihin. ERIAFF-verkoston jäsenet ovat kehittäneet alueidenvälisiä ryhmiä liittyen komission lanseeraamaan älykkään erikoistumisen strategiaan (S3) Agrifood Platform. Länsi-Suomen alueen S3-kumppanuudet ovat Hightech farming (Etelä-Pohjanmaa), Big data and traceability (Etelä-Pohjanmaa, Satakunta) ja Consumer involvement on Agri-food innovation (Etelä-Pohjanmaa).

ECISO

Eurooppalainen kyberturvallisuuden organisaatio [ECISO](#) toimii kyberturvallisuuden alalla eri sidosryhmätoimijoiden yhdistäjänä. ECISO tekee yhteistyötä komission ja kansallisten julkishallintojen kanssa tutkimuksen ja innovoinnin edistämiseksi kyberturvallisuudessa.

ERRIN

[ERRIN-verkosto](#) eli European Regions Research and Innovation Network on Brysselin yhteistyöverkosto, joka keskittyy tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan, -ohjelmiin ja -hankkeisiin alueiden näkökulmasta. ERRIN-verkoston työryhmissä seurataan mm. biotaloutta, digiteknologioita ja koulutusta, ja ne järjestävät työpajoja hankekumppanien löytämiseksi.

EARLALL

[EARLALL-verkosto](#) on eurooppalainen elinikäiseen oppimiseen keskittyvä alue- ja paikallistason toimijoille suunnattu verkosto, joka tarjoaa työryhmien kautta mahdollisuuden alueyhteistyölle sekä kumppanuuksille koulutuksen alalla. EARLALL on aktiivinen hanketoiminnassa ja se järjestää vuosittain erilaisia tapahtumia. EARLALL toimii myös yhteistyössä elinikäisen oppimisen katto-organisaation [Life Long Learning Platform \(LLL\)](#) kanssa.

ERNACT

[ERNACT-verkoston](#) (European Regions Network for the Application of Communications Technology) kuuluu eurooppalaisia julkisia alue- ja kaupunkitoimijoita. Verkosto hyödyntää erityisesti digitalisaatioon liittyviä Euroopan unionin rahoitus- ja kehittämismahdollisuuksia, jotka kohdentuvat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan, liiketoimintaedellytysten parantamiseen ja alueiden kehittämiseen.

ECHAlliance

[ECHAlliance – The European Connected Health Alliance](#) on maailmanlaajuinen terveysteknologian alueellisten ekosysteemien verkosto, joka edistää toimijoiden yhteistyötä ja auttaa löytämään kestäviä ratkaisuja sosiaali- ja terveysaloille.

3 Tutkimus ja innovaatiot

3.1 Horisontti Eurooppa -tutkimus- ja innovaatio-ohjelma

Ala	Tutkimus- ja innovaatio
Budjetti	€ 95,5 miljardia, sis. Next Generation EU:sta 4 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio
Rahoituksen saaja	Yritys, yliopisto, tutkimuslaitos tai jokin muu tutkimusta tekevä tai hyödyntävä organisaatio tai ryhmä. Myös yksityinen henkilö voi toimia hankkeen osallistujana – näin lähinnä Marie Sklodovska Curie -tutkijaliikkuvuushankkeissa, ERC-hankkeissa tai EIC Acceleratorissa (pk-instrumentti).
Rahoituksen myöntäjä	Komissio (ERC myöntää rahoitusta huippututkijoille ja tutkimusryhmille)
Rahoituksen tyyppi	Suora rahoitus

Horisontti Eurooppa -ohjelma tarjoaa rahoitusta huippututkimuksen tukemiseksi, tutkijoiden liikkuvuuden edistämiseksi sekä yritysten tuotekehitykseen ja kansainvälistymiseen. Ohjelman tärkeimmät tavoitteet ovat tieteen ja teknologian vahvistaminen, teollisuuden kilpailukyvyyn edistäminen ja kestävä kehitys tavoitteiden toteuttaminen EU:ssa. Rahoitus suuntautuu uuden tiedon tuottamiseen ja uusien palveluiden, tuotteiden, prosessien ja liiketoimintaidean kehittämiseen.

Komissio on julkaissut [Horisontti Euroopan strategisen suunnitelman vuosille 2021–2024](#).

Työohjelmien sisällöt ohjelman kahdelle ensimmäiselle vuodelle löytyvät [täältä](#). Päätyöohjelma kattaa suurimman osan tutkimusohjelman ohjelma-alueista. Euroopan tutkimusneuvostolla, Euroopan innovaationeuvostolla sekä komission tutkimuskeskuksella on lisäksi omat työohjelmansa.

Kaudella 2021–2027 korostuu ”Green recovery” -ajatus, mikä tarkoittaa resurssien lisäämistä vihreiden ja digitaalisten siirtymien tutkimus- ja innovaatiotoimiin, jotka ovat kriittisiä EU:n toipumiseksi COVID-kriisistä. Merkittävimpiä uudistuksia rahoituskaudella 2021–27 ovat mm. klusterit, missiolähestymistapa, sekä Euroopan innovaationeuvosto (*European Innovation Council*, EIC).

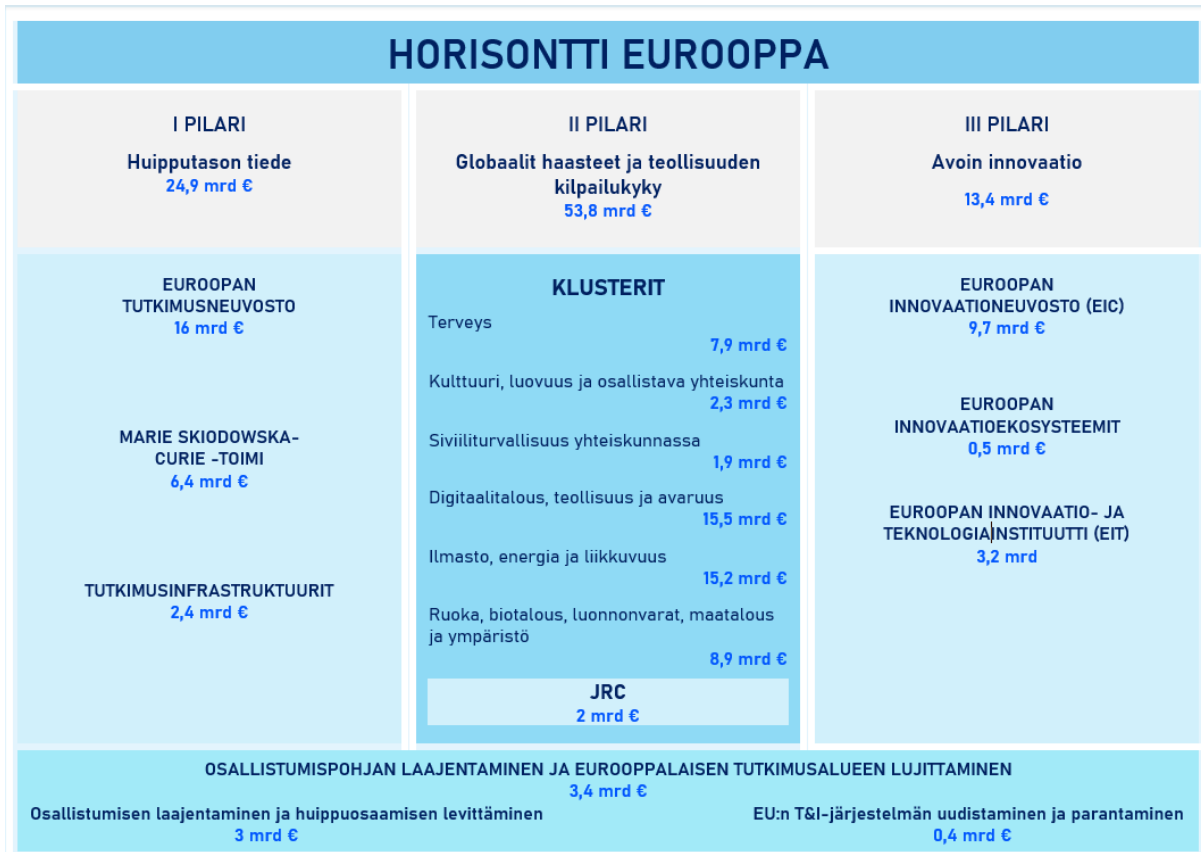
Ohjelman budjettiin sisältyy uusi Next Generation -rahoitusosuus. Se tulee rahoittamaan ainoastaan EIC:n toimintaa sekä klustereihin, joilla katsotaan olevan suurin merkitys terveys-

ja ilmastoasioiden tutkimuksen edistämiseksi (terveys, digi, ilmasto -klusterit). Myös julkisia investointeja tuetaan.

Puiteohjelman perustana on kolme toisiaan täydentävää pilaria, joiden kesken ohjelman budjetti jakautuu (kuva 6).

Kuva 6. Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarirakenne ja budjettijakauma

3.1.1 Ensimmäinen pilari

Ensimmäinen pilari ”**Huipputason tiede**” tähtää korkeatasoisen tieteen tukemiseen ja tutkijoiden liikkuvuuden edistämiseen. Tavoitteena on lujittaa unionin kansainvälistä, tieteellistä johtajuutta, innovaatioiden aikaansaamista, laadukasta osaamista ja taitojen kehittämistä. Osallistajat ovat pääasiassa tutkimustahoja, mutta myös yksittäiset tutkijat voivat saada rahoitusta perustutkimukseen tutkimusryhmän perustamiseksi. Lisäksi yritykset voivat hyödyntää rahoitusta tutkijan palkkaamiseen.

Euroopan tutkimusneuvosto (ERC)

Euroopan tutkimusneuvosto (*European Research Council, ERC*) rahoittaa huipputason tiedettä. Tavoitteena on tarjota unionin laajuisen kilpailun perusteella houkuttelevaa, joustavaa ja pitkäaikaista rahoitusta, jonka avulla lahjakkaat ja luovat tutkijat ja heidän tutkimusryhmänsä voivat viedä eteenpäin kaikkein lupaavimpia tutkimuslinjoja tieteen eturintamassa. ERC toimii itsenäisesti riippumattoman arvostetuista tieteenharjoittajista, insinööritieteiden edustajista ja tutkijoista muodostuvan tieteellisen neuvoston johdolla, joka edustaa monipuolisesti eri tutkimusaloja.

Toiminta-ala: Tieteen eturintamassa tehtävä tutkimus.

Marie Skłodowska-Curie -toimet

Marie Skłodowska-Curie -toimet tarjoavat tutkijoille mahdollisuuden työskennellä ulkomailla tai oman sektorinsa ulkopuolella. Toimien tavoitteena on, että tutkijat saavat käyttöönsä uutta tietoa ja taitoja liikkumalla, saaden vaikutteita yli valtioiden, sektoreiden ja tieteenalojen rajojen. Lisäksi toimilla pyritään parantamaan institutionaalisia ja kansallisia työllistymis-, koulutus- ja urajärjestelmiä. Näin luodaan perustaa huipputason tutkimusympäristölle Euroopassa. Toimet ovat avoinna kaikille tutkimuksen ja innovoinnin aloille ja kattavat kaikki vaiheet perustutkimuksesta markkinoille saattamiseen ja innovaatiopalveluihin.

Toiminta-alat: Huippuosaamisen kehittäminen, tukemalla tutkijoiden liikkuvuutta valtioiden, sektoreiden ja tieteenalojen rajojen yli, uusien taitojen edistäminen huipputason tutkijakoulutuksen avulla, inhimillisen pääoman ja taitojen kehittämisen vahvistaminen eurooppalaisen tutkimusalueen kaikissa osissa, synergioiden parantaminen ja helpottaminen, julkisen tiedottamisen edistäminen.

Tutkimusinfrastruktuurit

Modernit tutkimusinfrastruktuurit tarjoavat keskeisen tärkeitä palveluja tutkimus- ja innovointiyhteisöille, ja niillä on sen vuoksi keskeinen rooli tietämyksen rajojen laajentamisessa. Tavoitteena on huolehtia siitä, että Eurooppa saa käyttöönsä kestäviä maailmanluokan tutkimusinfrastruktuureja, jotka ovat avoimia ja käytettävissä parhaille Euroopasta ja sen ulkopuolelta tuleville tutkijoille (ml. avoimen tieteen pilvipalvelut ja digitaaliset tutkimusresurssit). Tämä parantaa infrastruktuurin valmiuksia tukea tieteellisiä edistysaskeleita, innovointia ja avointa tiedettä asiaan liittyvän unionin politiikan ja kansainvälisen yhteistyön tuella.

Toiminta-alat: Euroopan tutkimusinfrastruktuurien toimintaympäristön lujittaminen; tutkimusinfrastruktuurien avaaminen, integroiminen ja yhteenliittäminen; Euroopan tutkimusinfrastruktuuripolitiikan ja kansainvälisen yhteistyön tehostaminen.

3.1.2 II pilari

Toinen pilari ”**Globaalit haasteet ja Euroopan teollinen kilpailukyky**” tukee tutkimusta ja kansainvälisiä yhteistyöprojekteja suurien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi ja teollisuuden teknologioiden tukemiseksi. Se noudattaa ennemminkin ”ylhäältä alas” etenevää lähestymistapaa, joka kohdistuu unionin ja maailmanlaajuisiin poliittisiin ja kilpailukykyä koskeviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Haasteet voivat olla hyvinkin laajoja ja monimutkaisia, joten niiden ratkaisemiseksi tarvitaan riittävästi resursseja ja yhteistyötä. Toimet jakautuvat viiteen klusteriin, jotka sisältävät aihekohtaiset haut.

Horisontti Eurooppa tukee vahvasti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita, ja näin ollen erityisesti ilmastoasioihin lisätään resursseja. Tavoitteena on, ilmastonmuutoksen taistelun ohella, EU:n teollisen kilpailukykyyn nostaminen ja vihreän kehityksen tavoitteiden toteutuminen. Tämä tukee myös kestävästä toipumisesta COVID-pandemiasta. Ilmastotoimia rahoitetaan erityisesti ”Ilmasto, energia ja liikkuvuus” ja ”Digitaalinen teollisuus” -klustereiden kautta. Lisäksi ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi perustetaan oma missio, josta kerrotaan lisää alla.

Klusterit

Ohjelmaa on pyritty yksinkertaistamaan ja selkeyttämään. Horisontti2020-ohjelman seitsemän yhteiskunnallista haastetta ovat korvautuneet Horisontti Euroopassa II-pilarin viidellä temaattisella klusterilla. Jokainen klusteri pitää sisällään eri tavoitekokonaisuuksia, ja yksittäisiä hakuotsikkoja, jotka löytyvät työohjelmasta.

Klustereita on yhteensä kuusi:

1. [Terveys-klusterilla](#) pyritään edistämään ihmisten terveyttä, tukemaan terveydenhuollon muutosta innovatiivisempiin ratkaisuihin, sekä vahvistamaan Euroopan kilpailukykyä terveydenhuollon alalla. COVID-kriisin vaikutuksesta terveysklusterissa korostetaan tutkimustoimia kliinisessä tutkimuksessa, innovatiivisissa suojatoimenpiteissä, virologiassa, rokotteissa sekä hoitojen jatkamisessa. Horisontti Euroopan terveystoimet täydentävät osaltaan myös EU:n terveysohjelmaa Health4EU testauksen, käyttöönoton, uuden teknologian kehittämisen, sekä parhaiden käytänteiden jaon ja rajat ylittävän yhteistyön osalta. Terveys-klusterin tavoitekokonaisuuksia mm. yhteiskunnan muutos, terveyttä edistävä ympäristö, sairauksien torjunta, innovatiiviseen, kestäväan ja korkealaatuiseen terveydenhuoltoon pääsyn varmistaminen, uudet työkalut, teknologiat ja digitaaliset ratkaisut terveelle yhteisölle, globaalisti kilpailukykyinen terveysteollisuus.
2. [Kulttuuri, luovuus ja osallistava yhteiskunta -klusterissa](#) korostuu aktiivista kansalaisuutta ja demokraattista hallintoa tukevat toimet, tutkimusyhteistyö kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja kulttuuri- ja muiden teollisuudenalojen integroimiseksi. Tavoitekokonaisuuksia liittyen mm. demokratiaan ja hallintoon, kulttuuriperintöön, kulttuuriin ja luovaan alaan, sosioekonomiseen muutokseen.
3. [Siviiliturvallisuus yhteiskunnassa –klusterin](#) kautta pyritään suojelemaan eurooppalaisia erilaisilta turvallisuushiltoja, kuten terrorismi, väkivalta, kyberuhat ja väärä informaatio. Tavoitekokonaisuudet keskittyvät rajavalvontaan, yhteiskunnan sietokykyyn, turvallisuusalan tutkimuksen ja innovaation tukeen, turvattuun infrastruktuuriin ja kyberturvallisuuteen.
4. [Digitaalisuus, teollisuus ja avaruus –klusterilla](#) tuetaan digitaalista ja teknologista siirtymää sekä teollista muutosta. Lisäksi sillä pyritään varmistamaan, että eurooppalaisilla yrityksillä on pääsy tarvittavaan teknologiaan ja dataan. Tavoitekokonaisuuksia mm. digitaalinen tuotanto, ilmastoneutraali tuotanto ja teollisuus, maailmanluokan tietotekniikka/laskentateknologia, avaruusperustainen infra, datan käytön kehittäminen, avaruus ja ihmiskeskeinen data ja tekoäly.
5. [Ilmasto, energia ja liikkuvuus –klusterin](#) kautta pyritään toimiin ilmastomuutoksen torjumiseksi, energia- ja liikennealan kilpailukykyyn parantamiseksi sekä näiden alojen yhteiskunnalle tarjoamien palvelujen laadun parantamiseksi. Klusterin toimet tukevat myös COVID-kriisistä kestävää toipumista ja erityisesti Euroopan vihreän kehityksen tavoitteita. Tavoitekokonaisuuksia mm. Ilmastotiede; monialaiset ratkaisut ilmastomuutokseen; kestävä, turvallinen ja kilpailukykyinen energiantarjonta; tehokas, kestävä ja osallistava energian käyttö; puhtaat ja kilpailukykyiset ratkaisut kaikille liikennemuodoille; turvallinen, älykkäät liikennepalvelut.
6. [Ruoka, bionalous, luonnonvarat, maatalous ja ympäristö –klusterilla](#) pyritään vastaamaan nopeasti kasvavan maailman väestön, kestävämmän talouskasvun,

tuotantotapojen ja kulutustottumusten aiheuttamiin kasvaviin paineisiin ekosysteemeille ja luonnonvaroille. Klusteri tukee Euroopan vihreän kehityksen tavoitteita, mukaan lukien Pellolta pöytään -strategiaa. Tavoitekokonaisuuksia mm.: ruoantuotanto, biodiversiteetti, kiertotalous, puhdas ympäristö, saasteettomuus vesistöissä ja maataloudessa.

II Pilarissa integroidaan Horisontti 2020 -ohjelmasta saatujen kokemusten pohjalta yhteiskuntatieteet ja humanistiset tieteet täysimittaisesti kaikkiin klustereihin, myös erityis- ja kohdennettujen toimien osalta.

Strateginen suunnitteluprosessi tapahtuu komissiossa yhdessä jäsenmaiden kanssa, ns. strategisessa varjokomiteassa (*shadow configuration of the programme committee*). [Suomen edustajat komiteassa antavat lisätietoja ohjelman etenemisestä](#). Strategisessa suunnittelussa laaditaan monivuotisten työohjelmien pohjat ohjelman neljälle ensimmäiselle vuodelle (2021–2024), ja ensimmäiset työohjelmat hakuineen julkaistaan ensin vuosille 2021–2022.

Kumppanuudet

Toiseen pilariin sisällytetään kumppanuudet, jotka sisältävät yhteissuunniteltuja, yhteisrahoitettuja ja institutionaalisia kumppanuuksia. Ohjelma tukee eurooppalaisia kumppanuuksia EU-maiden, yksityisen sektorin, säätiöiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on vastata globaaleihin haasteisiin ja teollisuuden nykyaikaistamiseen yhtenäisillä tutkimus- ja innovaatiotoimilla. Lisäksi tarkoituksena on saavuttaa yksittäisiä hankkeita tiiviimmän yhteistyön muoto strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuva 7. Horisontti Euroopan kumppanuustyypit

Horisontti Eurooppa-kumppanuudet korvaavat H2020-ohjelmassa toteutetut kumppanuudet, kuten ECSEL, Eurostars, ERA-Nets, jne. Horisontti Euroopassa kumppanuuksien määrä vähenee nykyisestä n. 120:sta alle 50:een. Mikäli joku nykyisistä kumppanuuksista ei jatka, on tämän aihealueen toimintaa mahdollista rahoittaa normaalien hakujen kautta. Toisin sanoen, aiheet pyritään saamaan osaksi työohjelmaa. Kumppanuudet ovat aina

yhteisrahoitettuja: komission kumppaneina toimivat joko kansalliset tahot, teollisuus ja yksityinen sektori sekä tutkimusorganisaatiot tai näiden kaikkien yhdistelmä. Kumppanuudet toteutetaan kolmen eri mallin mukaan (kuva 7):

- **Co-programmed/Yhteissuunnitellut kumppanuudet:** Komission ja yksityisten ja / tai julkisten kumppanien välillä, jossa teollisuus ja tutkimusmaailma ovat mukana. Yhteinen TKI-agenda, jota toteutetaan pääasiassa ohjelman avoimien hakujen kautta, mutta myös toimijoiden omissa hankkeissa. Kumppanuuteen liittyvät toimijat määrittelevät hakujen aihealueiden sisällöt. Hakeminen ja osallistuminen kuten ”tavallisissa” hankkeissa. Ns. ”löyhin” kumppanuusmalli.
- **Co-funded/Yhteisrahoitetut kumppanuudet:** Kumppanuudet, joissa osallistujina kansalliset rahoittajat, joilla on yhteinen TKI-agenda ja rahoittavat oman maansa osallistujia niiden yhteishankkeissa. Komissio avaa työohjelmassa haun. Kesto 5–7 vuotta – tai enemmän. EU:n rahoitusosuus 30–70 %. Korvaa edelliset ERANET-kumppanuudet. Huom. Jos suomalaisella toimijalla ei ole Suomesta rahoitusta, toimija ei voi osallistua tähän kumppanuuteen.
- **Institutionalised/Institutionaaliset kumppanuudet:** Kumppanuudet, jotka perustuvat teollisuuden/tutkimusmaailman pitkäaikaiseen ja tiiviiseen yhteistyöhön. Lakipohjana artiklat 185/187 TFEU sekä asetus EIT:n perustamisesta. EU osallistuu teollisuuden/jäsenmaiden johtamaan kokonaisuuteen. Kaikille yhteenliittymille tulee samat säännöt ja käytännöt. Ns. ”tiukin” kumppanuusmalli.

Lista ehdotetuista kumppanuuksista löytyvät [täältä](#).

Missiot

Toisen pilarin sisällä toteutetaan ohjelmakaudella uutena alkavat missiot, joiden tarkoituksena on tuoda eurooppalaista tutkimusta lähemmäs ihmisiä. Niiden avulla pyritään ratkaisemaan suuria globaaleja haasteita, tarjoamaan ratkaisuja monialaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin ja tuomaan konkreettisemmin Euroopan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tulokset kansalaisten hyödyksi. Niiden on tarkoitus tuoda yhteen erilaisia toimijoita eri toimi- ja tieteenaloilta ja ne kootaan sovittavien missioaihealueiden alle. Missioalueita on viisi (kuva 8).

Kuva 8. Horisontti Euroopan missioalueet.

Aihealueet missioissa ovat globaaleja ongelmia, joihin halutaan ratkaisuja nopeasti. Nämä aiheet koskettavat ihmisen arkea ja ovat kokoluokaltaan sellaisia, joissa yhteistyö on ratkaisevana tekijänä ongelman ratkaisemisessa. Missiot ovat tärkeitä myös COVID-kriisin jälkeisessä toipumisessa, sillä kaikilla missioalueilla on suoria linkkejä niihin sektoreihin, jotka ovat kärsineet kriisistä eniten (mm. terveydenhuolto, maatalous, turismi ja liikkuvuus). Missiot, eli hankkeet, syntyvät näiden viiden aihealueen alle. Missiot ovat konkreettisia tavoitteita, joilla voidaan saavuttaa esim. syövän parempaa ja aikaisempaa diagnostiikkaa, konkreettisia keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tai ravinnehuhtouman estämiseksi meriin. Lisäksi niillä tulee olla vaikutus eurooppalaiseen yhteiskuntaan sekä eurooppalaiseen ja kansalliseen päätöksentekoon tieteellisten tulosten ja teknologisen kehityksen kautta. Tavoitteena on erillisiä hankkeita suurempi vaikutus, ja niiden täytyy olla relevantteja eurooppalaisille.

Jokaiseen missioon sisältyy tutkimustoimia koskeva hankekokonaisuus. Kunkin mission toteutukseen on tällä hetkellä budjettiarviona suunniteltu 1 miljardi euroa. Missiohankkeille ei ole kuitenkaan kohdistettu erillisiä budjettiosuuksia, vaan varsinaiset hankkeet voidaan rahoittaa kaikista ohjelman pilareista ja niiden alla avautuvien hakujen kautta. Jokainen missiokokonaisuus hallinnoidaan portfoliomaisena toimintana. Hankkeet muodostavat missiosalkun, josta niitä johdetaan kohti tavoitetta. Näin ollen missiot linkittyvät ohjelman eri pilareihin ja klustereihin, mikä tukee niiden poikkileikkaavuutta. Missiot ja niiden tavoitteet, määrärahat, kohteet, laajuudet, indikaattorit ja välitavoitteet löytyvät työohjelmista.

Jokaista missioaluetta varten on luotu oma koordinoiva lautakunta ([Missions Board](#)), joka vastaa missioiden suunnittelusta ja seurannasta. Niiden tehtävänä on antaa sidosryhmien näkemys ehdotetuista missioista sekä seurata missioiden toimeenpanoa. Komissio nimittää missiolautakunnan jäsenet riippumattomassa ja avoimessa menettelyssä, joka sisältää avoimen kiinnostuksenilmaisupyynnön. Ilmoitukset hauista löytyvät komission [asiantuntijaryhmien sivuilta](#). Ensimmäiset lautakunnan jäsenet julkistettiin heinäkuussa 2019. Valintaprosessilla varmistettiin, että lautakunnat koostuvat luovista ja erittäin motivoituneista asiantuntijoista, joilla on laaja tausta (tutkijat, innovoijat, kansalaisyhteiskunta, teollisuus, rahoitus ja loppukäyttäjät).

Lisäksi jokaista missiota varten on perustettu noin 30 henkilön asiantuntijaryhmä ([Mission Assembly](#)). Se kokoaa suuremman määrän korkean tason asiantuntijoita, tarjotakseen ideoita, tietoa ja asiantuntemusta missioiden suunnittelussa. Tavoitteena, että vuoden 2021 alusta alkaisi 3–5 missiota. Kaikki missiot/kaikilta missioalueilta ei ole tarkoitus alkaa missioita heti puiteohjelman alusta. Komission sivulta (linkki yllä, 'Missions Board') löydät listauksen missioalueiden työryhmien kokoonpanoista.

[Missiotiedonanto](#) julkaistiin syyskuun 2021 lopussa.

JRC – Yhteinen tutkimuskeskus

Yhteisellä tutkimuskeskuksella on tärkeä osa II-pilariin kuuluvissa toimissa, minkä lisäksi se osallistuu laajasti myös muihin Horisontti Eurooppa -ohjelman osiin. Se antaa tieteellistä neuvontaa ja tukea unionin politiikalle poliittisen syklin kaikissa vaiheissa, tarjoten riippumatonta tieteellistä näyttöä. JRC keskittää tutkimustoimensa EU:n politiikan painopisteisiin ja sitoumuksiin, joita käsitellään viidessä maailmaanlaajuisten haasteiden klusterissa (terveys; osallistava ja turvallinen yhteiskunta; digitaalisuus ja teollisuus; ilmasto, energia ja liikkuvuus; elintarvikkeet ja luonnonvarat). Se toimii yhdessä maailman parhaiden

organisaatioiden kanssa sekä kansainvälisten, kansallisten ja alueellisten sidosryhmien kanssa.

Toiminta-alat: Terveys; resilienssi ja turvallisuus; digitaalitalous ja -teknologia ja teollisuus; ilmasto, energia ja liikkuvuus; elintarvikkeet ja luonnonvarat; sisämarkkinoiden toiminnan sekä unionin talouden ohjauksen ja hallinnan tukeminen; jäsenvaltioiden tukeminen lainsäädännön täytäntöönpanossa ja älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämisessä; analyttiset työkalut ja menetelmät poliittiselle päätöksenteolle; tietämyksenhallinta; osaamisen ja teknologian siirto; tuki foorumeille, jotka edistävät tieteen hyödyntämistä politiikassa.

3.1.3 III Pilari

Kolmannen pilarin ”**Innovatiivinen Eurooppa**” tavoitteena on edistää kaikkia innovoinnin muotoja, jotta tutkimustulokset saataisiin muutettua markkinakelpoisiksi innovaatioiksi. Pilarissa tarjotaan rahoitusinstrumentteja esim. pk-yrityksille.

Toimilla pyritään uudistamaan ja tehostamaan eurooppalaista tutkimus- ja innovaatioympäristöä ja kehittämään Euroopan innovaatioekosysteemiä. Tähän sisältyy kehityksen ennakointi, puiteohjelman seuranta ja arviointi sekä tulosten levittäminen ja hyödyntäminen, eurooppalaisten yliopistojen nykyaikaistaminen, kansainvälisen yhteistyön tukeminen, ja aihepiiriin ”Tiede, yhteiskunta ja kansalaiset” kuuluvat toimet. Avoimen innovoinnin pilarin tavoitteena on yhteistyössä muiden EU:n poliittisten tavoitteiden ja erityisesti [InvestEU-ohjelman](#) kanssa tuottaa konkreettisia tuloksia. Se perustuu kokemuksiin, jotka on saatu aiemmista puiteohjelmista, ja erityisesti toimista, jotka koskevat tulevia teknologioita ja innovointia, (kuten tulevat ja kehitteillä olevat teknologiat (FET), ja nopeutetun innovoinnin väline (FTI)), ja pk-yrityksiä tukevat (kuten pk-väline).

Näiden kokemusten perusteella tämän pilarin yhteydessä käynnistetään [Euroopan innovaationeuvosto](#) (*European Innovation Council, EIC*).

Euroopan innovaationeuvosto (EIC)

Euroopan innovaationeuvoston tehtävä on lupaavimpien kasvuyritysten skaalaaminen globaaleiksi menestystarinoiksi. EIC on pääasiassa eurooppalaisille pienille ja keskisuurille yrityksille luotu järjestelmä, jolla pyritään mahdollistamaan läpimurtoinnovaatioiden hyödyntäminen nopeasti kasvavissa pk-yrityksissä, sekä skaalaamaan kasvuyrityksiä maailmalle. Kohderyhmänä EIC:ssä ovat yrittäjät, insinöörit ja tutkijat, joilla on uusia ja erilaisia ideoita, jotka poikkeavat huomattavasti olemassa olevista tuotteista tai palveluista. EIC:ssä keskitytään yrityslähtöisiin ongelmiin ja niiden ratkaisemiseen. Tavoitteena on, ettei erinomainen tutkimusprojekti loppuisi siihen, kun projekti valmistuu. Euroopan innovaationeuvoston alaisten instrumenttien sisältö jakautuu kahteen osaan (kuva 9).

Kuva 9. Euroopan innovaationeuvoston hankkeiden jako

EUROOPAN INNOVAATIONEUVOSTO	
PATHFINDER	ACCELERATOR
Rahoittaa edistyksellisten teknologioiden kehittämistä kaupalliseen alkuun mm. FET Open ja FET Proactive hankkeiden kautta <i>Kohdennetut haut</i>	Startup- ja pk-yritysten tuki Kehitys ja innovaatiotyö Yksityisten investointien houkuttelu

Pathfinder-välineen kautta tuetaan perustutkimuksen (ent. FET) konsortiohankkeita, korkean riskin tutkimusprojekteja, jotka tähtäävät teknologisiin läpimurtoihin ja uusien teknologioiden kehittämiseen kaupalliseen alkuun. Instrumentti sisältää ns. ”kohdennetut haut”, jotka perustuvat työohjelmassa yksilöityihin aiheisiin tai haasteisiin. Se mahdollistaa erityyppisten toimijoiden osallistumisen (esim. yliopistot, korkeakoulut, yritykset).

Accelerator-väline on yksittäisen yrityksen hankkeille innovaation kaupallistamiseksi. Accelerator täyttää rahoitusvajetta siirryttäessä innovoinnin loppuvaiheista markkinoille saattamiseen, jotta markkinoita luovat läpimurtoinnovaatiot saataisiin konkreettisesti käyttöön ja yritykset voisivat laajentua erityisesti silloin, kun markkinat eivät tarjoa tarkoituksenmukaista rahoitusta. Instrumentti tarjoaa myös muita toimia, kuten palkintoja ja apurahoja, sekä liiketoiminnan lisäarvopalveluita. Instrumentin hakuaiheita ei ole rajoitettu, vaan se sopii kaikille voimakasta kansainvälistä kasvua hakeville pk-yrityksille (ml. uudet nuoret yritykset ja startupit) miltä tahansa sektorilta. Instrumentti on suunnattu etenkin yrityksille, joiden innovaatiolla on korkea markkina- ja kasvupotentiaali.

Euroopan innovaationeuvosto sisältää myös kolmannen instrumentin ”**Transition**”, joka on tarkoitettu suuren (kaupallisen) potentiaalisen teknologisten aihoiden kehittämiseen. Rahoituksen lisäksi Euroopan innovaationeuvosto tarjoaa tukipalveluita, kuten coaching, verkottaminen, jne.

Enhanced EIC-pilotti

Enhanced EIC-pilotti käynnistyi kesällä 2019, jolloin sen budjetti oli 2019 noin 1 miljardi euroa. EIC on avoin kaikentyyppisille innovoijille yksittäisistä innovoijista yliopistoihin, tutkimusorganisaatioihin ja yrityksiin (startup- ja pk-yritykset sekä poikkeustapauksissa pienet midcap-yritykset), sekä yksittäisistä edunsaajista monialaisiin konsortioihin. EIC Enhanced Pilotin avulla pyritään edistämään vihreän kehityksen ohjelmaa. Esimerkiksi EIC Acceleratorin osalta hankkeiden täytyy vastata ainakin yhteen määritetyistä kestävästä kehityksen tavoitteista.

EIC Pathfinder -pilottiin sisältyy FET Open ja FET Proactive -toimet, tarjoten 4 miljoonan euron apurahoja yhteistyöhön, poikkitieteelliseen tutkimukseen ja innovointiin tieteen innoittamana ja radikaalisti uudella tulevaisuuden tekniikalla. **FET Open** on avoin minkä tahansa tekniikan alan tutkimukselle, ja sen tavoitteena on houkuttaa uusia potentiaalisia tutkimus- ja innovaatiotoimijoita. **FET Proactive** -toimilla tuetaan huippuluokan (*high risk/high reward*) tutkimus- ja innovaatiohankkeita, joilla pyritään lujasti vakiinnuttamaan tulevaisuuden potentiaali osoittamaan uutta teknologista paradigmaa ennalta määritellyssä laajuudessa.

Komissio on julkaissut alkuvuoden 2019 hakukierrosten jälkeisen [päivitetyin listauksen](#) vuosien 2018–2019 aikana EIC-pilotin kautta pk-instrumentin toisen vaiheen rahoituksen saaneista hankkeista ja niihin osallistuvista yrityksistä. Suomi on hyödyntänyt vaatimattomasti EIC Accelerator (ennen Enhanced EIC) rahoitusta. Esimerkiksi 2019 ensimmäisen vaiheen haussa rahoitettiin 277 pk-yritystä 25 EU-maasta. Yritykset saivat rahoitusta yhteensä 13,7 miljoonaa euroa. Espanjalaisia rahoituksen saajia oli eniten (46), seuraavana Sveitsi (23) ja Ranska (22). Listauksessa Ruotsi menestyi väkilukuun suhteutettuna vahvasti (20 valittua), kun taas Suomesta valittuja oli 7.

Koko EIC-pilotin budjetti kasvaa noin 15 prosenttia vuonna 2020. EIC Accelerator -instrumentin osalta budjetti lisääntyy näillä näkymin jopa 25 prosenttia 654 miljoonasta eurosta 819 miljoonaan euroon. Vähintään 70 % EIC:n talousarviosta on osoitettava pk-

yrittäjiin, myös startup-yrittäjiin. Se voi tietyin ehdoin myöntää tukea myös pelkkinä avustuksina tai pääomatukena.

Innovaationeuvoston pilottivaihetta valvoo [EIC:n neuvoa-antava komitea](#). Komiteaan 15–20 innovaatiojohtajaa avoimen haun perusteella. Komitean tehtävänä on myös valmistella tulevaa toimintaa ja edistää EIC:n tunnettavuutta maailmanlaajuisesti. Innovaationeuvostoon valitaan myös Pathfinder-ohjelmajohtajat, (*programme manager*). Näiden korkean tason teknologiaosaajien tulisi kyetä valitsemaan varhaisen vaiheen tutkimushankkeista ne, joita ryhdytään määrätietoisesti kasvattamaan kohti menestysyritystä. Lisäksi he avustavat konkreettisesti EIC-pilottiin osallistuvia tahoja projektin toteutuksessa. EIC:n valmisteluun ja vahvistetun pilotin toteuttamiseen perustetaan osaksi komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosastoa oma työryhmä (*EIC Task force*). Työryhmään nimitetään jäseniä pääosastolta ja EASME:sta.

Euroopan innovaatioekosysteemit (EIE)

Euroopan innovaatioekosysteemit EIE (European Innovation Ecosystems) tavoitteena on yhdistää eri tasojen toimijoita, ja viedä eurooppalainen tutkimus yhä laajemmin EU:n ulkopuolelle. Se tarjoaa tukea kehittymässä oleville kansallisille, alueellisille tai paikallisille tahoille ja ekosysteemeille, jotta ne pystyisivät integroitumaan jo vakiintuneimpien innovaatioekosysteemien toimintaan Euroopassa. Kytkeytyneet eurooppalaiset innovaatioekosysteemit mahdollistavat huippuosaamisen lisäämisen sekä eurooppalaisen T&I-yhteisön vahvistamisen ja laajentamisen.

EIE-kokonaisuus sisältää neljä eri rahoitusmuotoa: Connect; Scale-up; Mapping & Studies; Support Actions. Ne keskittyvät ekosysteemitason toimijoiden yhteistyön, linkkien ja osaamisen lisäämiseen sekä selvityksiin ja tukitoimiin. Kokonaisuuden tehtävänä on luoda Eurooppaan paremmin toisiinsa kytkeytyvien innovaatioekosysteemien tehokas verkosto ja tukea tehokkaammin yritysten kasvua ja skaalausta.

Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT)

Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (*European Innovation and Technology Institute*, EIT) tarkoitus on edistää läpimurtoinnovaatioita, joilla on laajennuspotentiaalia maailmanlaajuisesti. EIT toimii pääasiassa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen (*Knowledge and Innovation Communities*, KIC) kautta, jotka ovat laajoja eurooppalaisia kumppanuuksia koulutus-, yritys- ja tutkimusorganisaatioiden välillä. Uudella kaudella (2021–2027) käynnistetään vähintään kaksi uutta innovaatioyhteisöä: kulttuurin ja luovan talouden yhteisö vuonna 2022/2023, ja toinen vuonna 2025/2026 (water, marine and maritime; Security and resilience; Inclusion, integration and migration). Tällä hetkellä toimii kahdeksan osaamis- ja innovaatioyhteisöä seuraavilla aloilla: ilmastonmuutos, digitaalimuutokset, energia, ruoka, terveys, raaka-aineet, kaupunkiliikenne ja "korkean arvon" valmistusteollisuus.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöillä pyritään seuraaviin toimiin:

- Koulutus vahvoilla yrittäjyyskomponenteilla, mukaan lukien EIT-merkinnän saaneiden ohjelmien suunnittelu ja toteutus, erityisesti maisterin ja tohtorin tasolla
- Innovaatiota tukevat toimet tuotteiden, prosessien ja palvelujen kehittämiseksi, jotka koskevat tiettyä liiketoimintamahdollisuutta
- Yritysten perustaminen ja tukitoimet, kuten kiihdytysohjelmat, joiden avulla yrittäjät voivat muuntaa ideansa menestyviin yrityksiin ja nopeuttaa kasvuprosessia

Osaamis- ja innovaatioyhteisöille myönnetään enintään 15 vuoden apuraha, jolla EIT saavuttaa pitkän aikavälin tavoitteensa vastata globaaleihin haasteisiin innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen avulla ja tuoda konkreettisia etuja yhteiskunnalle ja kansalaisille. EIT on myös asettanut osaamis- ja innovaatioyhteisöille tavoitteeksi kehittyä taloudellisesti kestäväksi 15 vuoden kuluttua.

3.1.4 Eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistaminen

Tämän osan tavoitteena on optimoida entistä suuremman vaikutuksen aikaansaaminen ohjelmasta entistä vahvemalla eurooppalaisella tutkimusalueella. Se tukee koko ohjelmaa mutta erityisesti toimia, joilla edistetään osaamis pohjaista, innovatiivista ja sukupuolinäkökulman huomioon ottavaa Eurooppaa globaalien kilpailun eturintamassa. Tähän pyritään optimoimalla Euroopan kansalliset vahvuudet ja mahdollisuudet hyvin toimivalla eurooppalaisella tutkimusalueella (*ERA, European Research Area*).

Eurooppalaisen tutkimusalueen osaksi on suunniteltu paikallisia innovaatiohubeja (ERAHubs) vahvistamaan tietämyksen jakamista ja hyödyntämistä. ERAHubit tuovat yhteen ekosysteemitomijoita ja tukevat verkostoitumista. Aloitetta kehitetään kartoittamalla jo luotuja T&I-toiminnan tukirakenteita huippuosaamiskeskuksista neuvontapalveluihin ja erikoistuneisiin innovaatiokeskittymiin. Aloite perustuu olemassa oleviin valmiuksiin, kuten digitaali-innovointikeskittymiin ja –klustereihin.

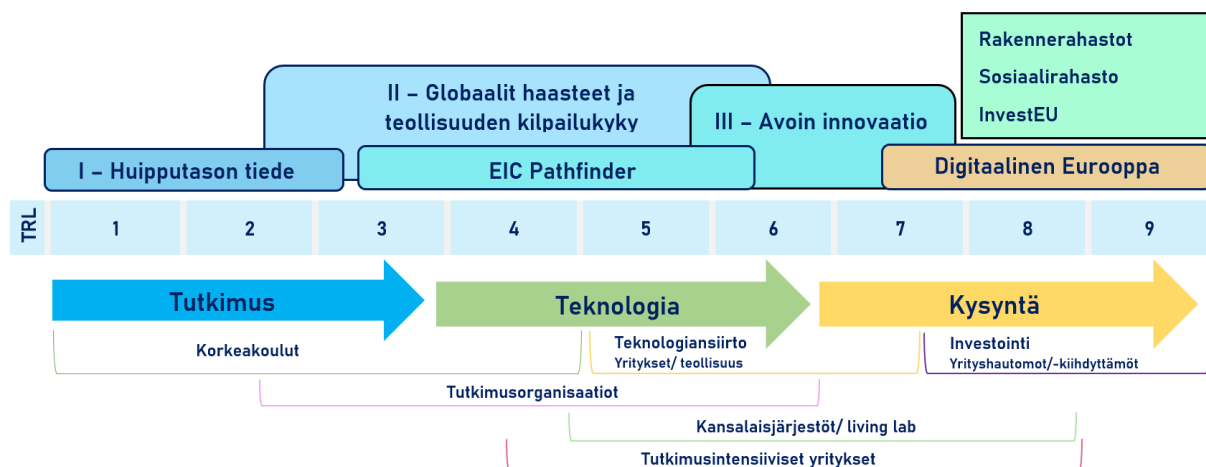
Tavoitteena on, että T&I-keskittymiä ja huippuosaamiskeskuksia olisi ympäri EU:ta eri jäsenvaltioissa ja alueilla, mikä helpottaa sidosryhmien osallistumista monialaiseen ja sektorien rajat ylittävään yhteistyöhön. Innovatiiviset start up- ja pk-yritykset saisivat niistä palveluita, joita tällä hetkellä ei ole laajasti saatavilla.

Toiminta-alat: Huippuosaamisen jakaminen; Euroopan tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän uudistaminen ja parantaminen.

3.1.5 Hakutyypit

Kuva 10. Horisontti Euroopan hakutyypit

Kuva 11. Rahoitusvälineiden jakautuminen teknologiavalmiustasoittain sekä toimittain

Palkintohaut

Horisontti 2020 -ohjelmasta tutut palkintohaut kuuluvat jatkossa Euroopan innovaationeuvoston (EIC) toimintaan. Palkintohauissa korostuvat innovatiiviset ratkaisut vaikeisiin sosiaalisiin tai teknologisiin haasteisiin, tehokkaiden ratkaisujen kehittäminen ja markkinoille vieminen, sekä avoin osallistuminen eri alojen ja tieteenalojen välillä. Hakujen aikataulut ja avoimet haut [täällä](#).

Vinkit Horisontti Eurooppa -hankehakemukseen

- Työohjelmat ovat saatavissa hyvissä ajoin etukäteen
- Organisaation tulee valita ja keskittyä valittuihin aiheisiin
- Etsi Euroopan parhaat partnerit ja verkostot ajoissa
- Selvitä arvoketju, josta rakentuu konsortio.
- Hankkeen toteutuksen tulee olla uskottava, ja tuloksista selkeää hyötyä
- Hakemuksessa tulee osoittaa, kuinka hanke vahvistaa tutkimusmahdollisuuksia ja ottaa huomioon kansalaisia koskettavia asioita.
- Hanketta valmistellessa on myös hyvä pitää mielessä, että hankehauilla on tarkoitus avustaa eurooppalaisessa päätöksenteossa, tuoden lisätietoa tutkimusalalta ja innovatiivisista ratkaisuista päättäjille. Hankkeen vaikutuksia voi alleviivata esimerkiksi seuraavista näkökulmista: Näyttöön perustuva päätöksenteko; Johtaminen uusilla kasvualoilla; Häätätilanteisiin vastaaminen; Tiedon luominen ja hyödyntäminen.

Tutustu hyvissä ajoin etukäteen:

- <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/>
- Hakuteksti (työohjelmassa)
- Model Grant Agreement (annotated version)
- Grants Manual
- EU:n politiikka ja tavoitteet ko. aihealueella

Hankehakemuksen kirjoitusvaiheessa on suositeltavaa olla yhteydessä [kansallisiin yhteyshenkilöihin \(NCP\)](#)! Lisätietoa antaa mm. Business Finland.

3.2 Euratom tutkimus- ja koulutusohjelma

Ala	Tutkimus- ja innovaatio
Budjetti	€ 1.38 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio, JRC
Rahoituksen saaja	Pk-yritykset, julkinen ja yksityinen sektori
Rahoituksen myöntäjä	Komissio
Rahoituksen tyyppi	Epäsuora; avustukset, palkinnot, hankinta, rahoitusvälineet ja rahoitusosuudet, Horisontti-rahoitus. Suora; JRC:n TKI-toimet

Euratom tutkimus- ja koulutusohjelma täydentää Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaa vuosina 2021–2025. Ohjelmassa käsitellään erilaisiin ydinenergiasovelluksiin liittyviä keskeisiä kysymyksiä Euroopassa, turvallisuus huomioiden. Uusi ohjelma jatkaa edeltävän ohjelman tutkimustoimia ja tutkimusta laajennetaan ionisoivan säteilyn muihin kuin sähköntuotantoon liittyviin sovelluksiin. Ohjelmassa hyödynnetään samoja välineitä ja osallistumissääntöjä kuin Horisontti Eurooppa -ohjelmassa. Ohjelmassa keskitytään myös fuusioenergian kehittämiseen, joka voisi toimia tulevaisuudessa vähähiilisen perussähköntuotannon vaihtoehtona. Tavoitteena on luoda EU:n ydinfuusiota koskevan etenemissuunnitelman täytäntöönpano.

Ohjelmassa kasvatetaan teollisuuden osallistumista ja roolia fuusioenergiaan liittyvissä toimissa. Ydinenergia-alan teknologiasta pyritään ohjelman kautta tekemään turvallisempaa, kehittämällä ymmärrystä ydinreaktoreiden ikääntymisestä ja parantamalla onnettomuuksien hallintaa koskevia strategioita. Ohjelmaan myös pyritään lisäämään tutkimusta, joka liittyy ydinlaitosten käytöstä poistoon liittyviin kysymyksiin.

Euratom asetus ja Horisontti Eurooppa -ohjelmaa koskeva ehdotus antaa ydinalan asiantuntemukseen ja huippututkimukseen liittyen mahdollisuuden ydinalan tutkijoille osallistua koulutusjärjestelmiin, kuten Marie Skłodowska-Curie -toimiin.

Vinkit Euratom hankehakemukseen

Ota yhteyttä [Business Finlandiin](#)

3.3 Avaruusohjelma

Ala	Tutkimus- ja innovaatio
Budjetti	€ 14.67 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio, EU:n avaruusohjelmavirasto
Rahoituksen saaja	GALILEO, EGNOS, COPERNICUS, SST, GOVSATCOM, Avaruusalan startupit ja yritykset
Rahoituksen myöntäjä	Komissio
Rahoituksen tyyppi	Suora, jopa 100% tukikelpoisista kustannuksista

[Avaruusohjelmaan](#) liittyy avaruuteen liittyvä teknologia, data ja palvelut. Uuden avaruusohjelman tavoitteena on lisätä investointeja avaruustoimintaan, mahdollistaa reagointi uusiin tarpeisiin ja teknologioihin sekä vahvistaa Euroopan autonomista pääsyä avaruuteen. Kaikki nykyiset ja uudet avaruusalan toimet (ml. [Eurooppalainen satelliittinavigointijärjestelmien virasto GSA](#), [EGNOS](#), [SSA](#), [GOVSATCOM](#), [Galileo ja Copernicus -järjestelmät](#)) yhdistetään samaan ohjelmaan. Avaruusohjelman asetusehdotus noudattaa vuoden [2016 eurooppalaisen avaruusstrategian](#) tavoitteita. Ohjelma toteutetaan yhdessä [Horisontti Eurooppa -ohjelman](#) kanssa.

EU pyrkii lisäämään avaruusdatan käyttöä sekä edistämään startup-yritysten eurooppalaista NewSpace -yrittäjyyttä parantaen eurooppalaisten turvallisuutta. Avaruusohjelman myötä pk-yritysten mahdollisuudet saada riskirahoitusta paranevat. Ohjelmassa luodaan innovaatiokumppanuuksia innovatiivisten tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi ja hankkimiseksi. Lisäksi pk-yritysten ja startupien pääsyä testaus- ja prosessointilaitoksiin helpotetaan sekä edistetään sertifiointia ja standardointia. Uusi Euroopan unionin Avaruusohjelmavirasto (*European Union Agency for the Space Programme*) korvaa nykyisen Euroopan GNSS-viraston.

Avaruusdata
Avaruusteknologia
Satelliittinavigointi
Avaruusstrategia
Sertifiointi
Standardointi

Vinkit Avaruusohjelman hankehakemukseen

Ota yhteyttä [Euroopan Avaruusjärjestöön \(ESA\)](#) tai [Business Finlandiin](#)

3.4 Sisämarkkinaohjelma

Ala	Sisämarkkinat
Budjetti	€ 4.2 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio
Rahoituksen saaja	Pk-yritykset, julkishallinto, teollisuus
Rahoituksen myöntäjä	Komissio
Rahoituksen tyyppi	Suora: avustukset, palkinnot ja hankinnat

Sisämarkkinaohjelma on uusi EU:n rahoitusohjelma sisämarkkinoiden toiminnan ja yritysten kilpailukyvyyn parantamiseksi. Se tukee komission [pk-yritysstrategian](#) toimeenpanoa. EU:n sisämarkkinat mahdollistavat ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja rahan lähes yhtä vapaan liikkuvuuden EU-maiden välillä. Kuluttajien näkökulmasta EU:n sisämarkkinat tarjoavat turvallisia ja korkeatasoisia tuotteita. Ohjelma tiivistää EU-maiden viranomaisten, komission ja EU:n erillisvirastojen välistä yhteistyötä.

Ohjelman tavoitteita ovat: **elintarvikkeiden turvallisuuden korkean tason ylläpitäminen**, kuluttajansuojan tason nostaminen; **yritysten, erityisesti pk-yritysten, kilpailukyvyyn parantaminen**; sisämarkkinoiden hallintotavan ja sääntöjen noudattamisen parantaminen, korkealaatuisten tilastojen tuottaminen ja levittäminen, sekä tehokkaiden eurooppalaisten standardien kehittäminen.

Ohjelmalla vahvistetaan pk-yritysten kilpailukykyä ja kestävyyttä. Se tukee Pk-yritysten lisäksi klustereita ja muita yritysverkostoja, kuten matkailuyrityksiä ja yhteiskunnallisia yrityksiä, auttaa niiden kasvua ja skaalausta ja edesauttaa myös kansainvälisille markkinoille pääsyä. Ohjelma edistää digitaalista siirtymää ja sen tuomia liiketoimintamahdollisuuksia. Ohjelma vahvistaa teollisten ekosysteemien ja sektoreiden kilpailukykyä kehittämällä teollisuuden arvoketjuja ja tukemalla teollisuuden nykyaikaistamista, edistäen vihreää, digitaalista ja muutosjoustavaa taloutta.

COSME- ja Euroopan investointiohjelmasta rahoitusta hakeneet voivat jatkossa hakea rahoitusta Sisämarkkinaohjelmasta ja InvestEU:sta.

Ohjelmalla edistetään [pääomamarkkinaunionin](#) kehittämistä. Ohjelman tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja suojella kansalaisia, kuluttajia ja yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, sekä parantaa niiden vaikutusmahdollisuuksia valvomalla unionin lainsäädännön noudattamista, helpottamalla markkinoille pääsyä, ja laatimalla standardeja. Sisämarkkinaohjelma auttaa hyödyntämään sisämarkkinoiden potentiaalia ottamalla käyttöön tietovälineitä, kehittämällä standardeja ja tukemalla eri viranomaisten välistä yhteistyötä.

Menestyksekkään COSME-ohjelman pohjalta komissio on ehdottanut, että pienille yrityksille annettavaa tukea lisättäisiin, jotta ne voisivat kasvaa ja laajentua yli rajojen. [InvestEU:n](#) rahaston kautta suunnataan varoja erityisesti pk-yritysten velka- ja pääomarahoitukseen.

Sisämarkkinaohjelmalla on kuusi eri kohdealaa (kuva 13).

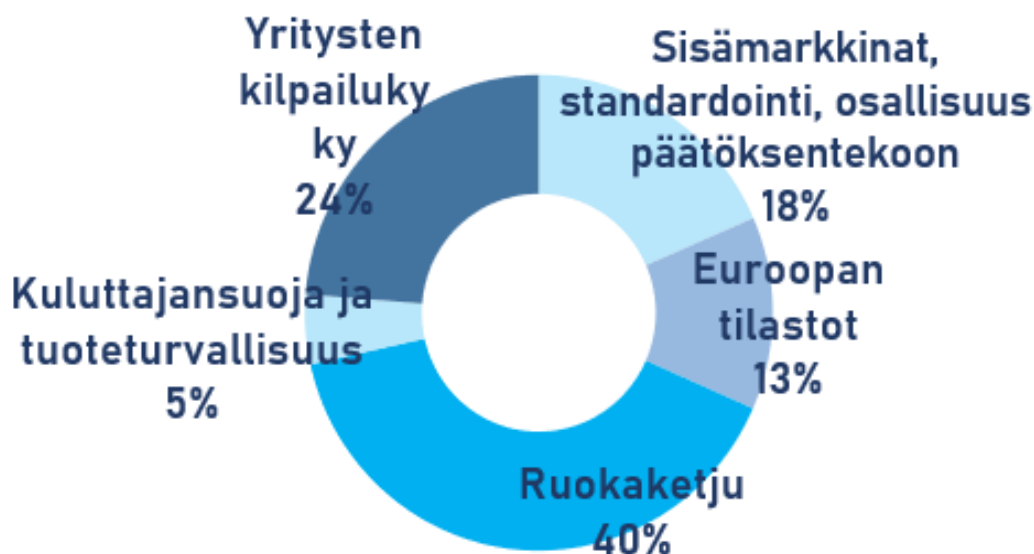
3.4.1 Sisämarkkinaohjelman kohdealat

Tehokkaat sisämarkkinat

Tehokkaat sisämarkkinat keskittyvät nykyaikaisten sääntöjen täytäntöönpanoon ja valvontaan. Ohjelman kautta kehitetään EU:n lainsäädäntöä ja sisämarkkinoiden käytännön toimivuutta ja vahvistetaan komission välineitä ja asiantuntemusta digitaalitalouden valvonnan toteuttamiseksi. Rahoituspalveluiden osalta varmistetaan kuluttajien, kansalaisyhteiskunnan ja loppukäyttäjien tarpeiden täytyminen.

Yritysten kilpailukyky

Sisämarkkinaohjelman kautta parannetaan yritysten kilpailukykyä edistämällä markkinoille pääsyä ja keventämällä hallinnollista rasitetta. Ohjelma edistää yrittäjyyttä ja tarjoaa suotuisan liiketoimintaympäristön pk-yrityksille. Tavoitteena on toimialan nykyaikaistaminen ja innovaatioiden käyttöönoton tuki sekä yhteiskunnallisiin ja globaaleihin haasteisiin puuttuminen. Yrityksiä tuetaan [InvestEU-rahoitustuen](#) (avustukset, lainatakaukset) kautta.

Kuva 12. Sisämarkkinaohjelman budjetin jakautuminen

SISÄMARKKINAOHJELMA					
Tehokkaat sisämarkkinat	Yritysten kilpailukyky	Standardointi	Kuluttajansuoja	Elintarvike-turvallisuus	Euroopan tilastot
Parannetaan sisämarkkinoiden hallintotapaa ja sääntöjen noudattamista	Parannetaan yritysten, erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä	Kehitetään tehokkaita eurooppalaisia standardeja	Nostetaan kuluttajansuojan tasoa entisestään	Pidetään yllä elintarvikkeiden turvallisuuden korkea taso	Tuotetaan ja levitetään korkealaatuisia tilastoja
VÄLINEET					
<p>Yhteinen digitaalinen palveluväylä</p> <p>Sisämarkkinoiden tietojenvaihto-järjestelmä viranomaiskäyttöön</p> <p>Ongelmanratkaisuverkosto SOLVIT kansalaisille ja yrityksille</p>	<p>Yritys-Eurooppa -verkosto pk-yrityksille neuvontaa innovointiin ja kansainväliseen kasvuun liittyvissä kysymyksissä</p> <p>InvestEU -rahasto: pääoma- ja velk-rahoitusta</p>	<p>Yhteistyö komission ja Euroopan standardiorganisaatioiden välillä</p> <p>Yhteiset aloitteet ja toiminta-suunnitelmat</p>	<p>Vaarallisia tuotteita koskeva nopea hälytysjärjestelmä</p> <p>Kuluttajansuoja yhteistyöverkosto ja verkkovälitteinen riidanratkaisufoorumi</p> <p>Euroopan kuluttajakeskukset</p>	<p>Elintarvikkeita ja rehuja koskeva nopea hälytysjärjestelmä (RASFF)</p> <p>EU:n vertailulaboratoriot ja -keskukset</p> <p>Hätätoimenpiteiden rahoitus</p> <p>Toimivaltaisten viranomaisten koulutus</p>	<p>Eurostatin ja kansallisten tilastolaitosten kumppanuus</p> <p>Edistyneet tietoanalyysimenetelmät, älykkäät järjestelmät ja teknologia</p> <p>Useat tietolähteet</p>

Kuva 13. Sisämarkkinaohjelman kohdealat

Standardointi

Ohjelma keskittyy standardoinnin rahoitukseen ja sidosryhmien osallistamiseen EU-standardien laadinnassa. Tavoitteena on tuotteiden ja palveluiden turvallisuus ja laatutason täyttymisen varmistaminen. Standardoinnin osalta edistetään innovointia ja parhaiden toimintatapojen kehittämistä. Alaohjelmassa keskitytään myös kansainvälisten standardien kehittämiseen tilinpäätösraportoinnin ja -tarkastuksen osalta sekä niiden integroimiseen EU:n lainsäädäntöön.

Kuluttajansuoja

Sisämarkkinaohjelman tavoitteena on korkeatasoinen kuluttajansuoja (ml. kuluttajien edut, oikeussuoja ja ongelmatilanteissa auttaminen) ja tuoteturvallisuus. Ohjelman kautta varmistetaan, että markkinoilla olevat tuotteet ovat turvallisia ja kuluttajat tuntevat säännöt. Alaohjelman kautta autetaan kansallisia viranomaisia toimimaan tehokkaasti yhdessä.

Elintarviketurvallisuus

Sisämarkkinaohjelma tukee elintarvikkeiden kestävästä tuotantosta (ml. turvallinen ja laadukas ruoka) ja eläinten hyvinvoinnin kohentamista. Alaohjelman tavoitteena on ehkäistä, valvoa ja hävittää eläintauteja ja kasvituholaisia. Sen kautta parannetaan virallisen valvonnan tehokkuutta, vaikuttavuutta ja luotettavuutta. Elintarviketurvallisuuden osalta tuetaan EU-alueen elintarviketuottajien markkinoille pääsyä ja elintarviketeollisuutta.

Euroopan tilastot

Tärkeä osa sisämarkkinaohjelmaa ovat eurooppalaiset tilastot päätöksenteon ja EU-aloitteiden vaikutusten mittaukseen. Tilastot toimivat taloudellisen, yhteiskunnallisen, ympäristön ja alueellisen tilanteen seurannan tukena. Alaohjelman tavoitteena on eurooppalaisten tilastojen tuottaminen ja levittäminen. Ohjelmasta tarjotaan tukea kansallisille tilastokeskuksille.

3.4.2 Yritys-Eurooppa-verkosto (Enterprise Europe Network, EEN)

[Yritys-Eurooppa-verkosto](#) on Sisämarkkinaohjelmaa kuuluva, vuonna 2008 lanseerattu aloite, jonka tavoitteena on tarjota pk-yrityksille innovointi- ja yritystukea ja tukea niiden kasvua myös EU:n rajojen ulkopuolelle. Se on keskitetty tiedotuspiste, joka tarjoaa tietoa EU-politiikasta ja -lainsäädännöstä, rahoitusmahdollisuuksista, tuesta liiketoimintakumppanien löytämisessä ja avusta tutkimus- ja innovointivalmiuksien kehittämisessä. EEN lanseerataan uudelleen kaudelle vuoden 2022 alussa ja kausi kestää 2028 asti. Verkostoon kuuluu tällä hetkellä yli 600 kumppaniorganisaatiota 54 maasta, ja sen [sivuilta](#) voi myös etsiä kumppaneita yritys yhteistyöhön

Vinkit Sisämarkkinaohjelman hankehakemukseen:

Ota yhteyttä [Business Finlandiin](#).

3.5 InvestEU

Ala	Euroopan strategiset investoinnit
Budjetti	26.2 mrd. €
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio, EIP, kansalliset kehityspankit
Rahoituksen saaja	Yrittäjät, pk-yritykset, midcap-yritykset, yksityishenkilöt rahastot ja rahoituslaitokset
Rahoituksen myöntäjä	Komissio ja InvestEU -neuvottelukunta
Rahoituksen tyyppi	Velka- ja pääomarahaus, lainatakaukset

InvestEU-ohjelma kokoaa yhden katon alle lukuisia investointien tukemiseen suunnattuja EU:n rahoitusvälineitä. InvestEU:n ansiosta investointihankkeille suunnatun EU-rahoituksen saaminen yksinkertaistuu ja tehostuu, sillä jatkossa sovelletaan vain yksiä sääntöjä. Aiemmin eri EU-rahastoilla on ollut omat ohjeistuksensa. Ohjelmasta rahoitetaan **tutkimusta, innovaatioita ja digitalisaatioon kohdistuvia hankkeita**. Se tukee työpaikkojen luomista, investointeja ja innovaatioita EU:ssa. Ohjelmasta tuetaan yksityishenkilöiden ja pk-yritysten (ml. midcap-yritysten perustelluissa tapauksissa) rahoituksen saantia ja saatavuuden parantamista. InvestEU-rahaston tavoitteena on käynnistää 26,2 miljardin budjettitakauksella investointeja Euroopassa 372 miljardin euron arvosta. Ohjelma toteutetaan komission, Euroopan investointipankkiryhmän ja kansallisten rahoituslaitosten yhteistyönä.

InvestEU-ohjelman avulla edistetään ilmastotoimien valtavirtaistamista ja yleisten tavoitteiden saavuttamista. Ilmastotavoitteiden rahoitukseen on osoitettu 30 prosenttia ohjelman kokonaisbudjetista. Ohjelma korvaa työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevan ohjelman (EaSI), ja tuo yhteen kaudella 2014–2020 saatavilla olleita EU:n rahoitusvälineitä (kuva 3). InvestEU -ohjelman tavoitteisiin sisältyvät: päämarkkinaunioni, Digitaalisten sisämarkkinoiden strategia, Vähäpäästöisen liikkuvuuden strategia, Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille -säästöpaketti, Puolustus- ja avaruusalan strategia Euroopalle sekä EU:n kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma. Ohjelma käynnistyy vaiheittain vuoden 2021 aikana.

COSME- ja Euroopan investointiohjelmasta rahoitusta hakeneet voivat jatkossa hakea rahoitusta Sisämarkkinaohjelmasta ja InvestEU:sta.

Kuva 14. InvestEU yhdistää edeltävältä rahoituskaudelta (2014–2020) tutut rahoitusinstrumentit.

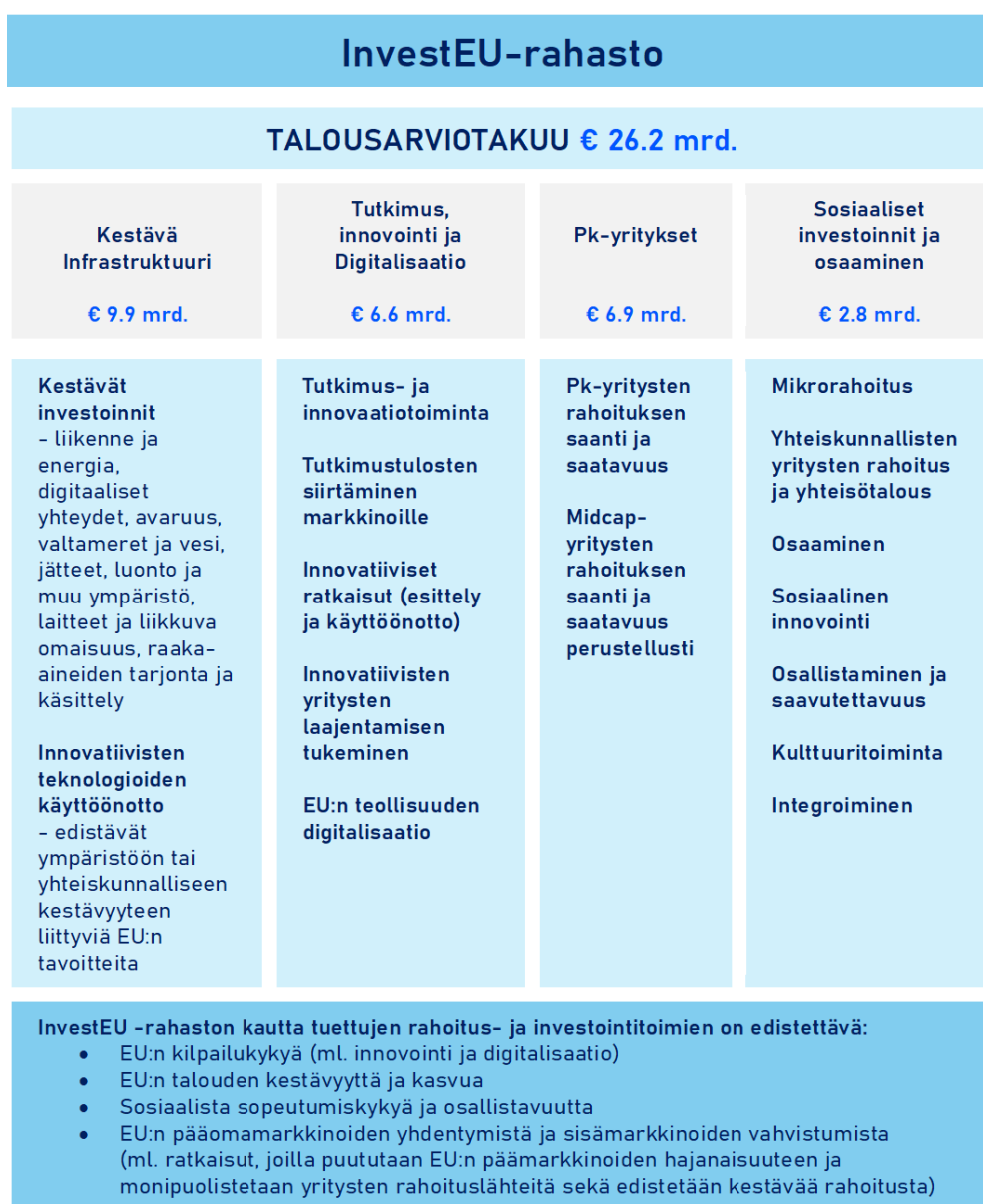
InvestEU-ohjelma täydentää Euroopan rakenne- ja investointirahastoja (EAKR, ESR+, EMKR, maaseuturahasto). InvestEU-ohjelma toimii yhteistyössä muiden EU:n ohjelmien kanssa, kuten [Horisontti Eurooppa](#), [Verkojen Eurooppa](#) ja [Sisämarkkinaohjelma](#). [Euroopan investointiohjelma](#) jatkuu osana InvestEU:ta 2021 alkaen. InvestEU-ohjelman rakenne esitellään kuvassa seuraavalla sivulla (kuva 4).

InvestEU					
InvestEU rahasto	InvestEU neuvontakeskus	InvestEU portaali	InvestEU neuvottelukunta	InvestEU hanketiimi	Investointi-komitea
<p>Julkisten ja yksityisten investointien vauhdittaminen ja rahoitus</p> <p>Edistää EU:n kilpailukykyä, talouden kestävyttä ja kasvua, sosiaalista sopeutumiskykyä ja osallistavuutta</p> <p>Edistää EU:n pääomamarkkinoiden yhdentymistä ja sisämarkkinoiden vahvistumista</p> <p>Pienentää investointivajetta</p>	<p>Tekninen neuvonta investointirahoitusta hakeville ja hankkeiden kehittämiseen liittyvä neuvonta</p> <p>Liitännäistoimet hankkeiden luomisen, kehittämisen ja rahoituksen saannin edistämiseksi</p> <p>Keskitetty yhteyspiste hankkeiden toteuttajille ja rahoituksenvälittäjille</p> <p>Parantaa sijoitusmahdollisuuksien näkyvyyttä EU:ssa</p> <p>Auttaa hankkeiden toteuttajia rahoituksen etsinnässä</p>	<p>Käyttäjystävällinen tietokanta, joka yhdistää hankkeet ja sijoittajat</p> <p>Kerää tietoa hankkeista ja kokoaa ne yhden portaalin alle</p> <p>Tarjoaa hanketoimijoille kanavan, jossa voi saada hankkeelle näkyvyyttä ja jakaa tietoa sijoittajille</p>	<p>Tarkastelee InvestEU -rahaston tukien käyttöä, keskustelelee muuttuvista tarpeista ja uusista tuotteista</p> <p>Antaa EU:lle rahoitus-tuotteiden suunnittelua koskevia neuvoja ja informoi markkinoiden alueellisista toimintapuitteista, markkinaolosuhteista ja investointitilanteesta</p> <p>EU-maiden parhaiden käytänteiden vaihdon alusta ja tiedotuskanava</p> <p>Kokoontuu säännöllisesti, vähintään kaksi kertaa vuodessa</p>	<p>Koostuu asiantuntijoista, joita toteutuskumppanit ovat osoittaneet komission käyttöön, tarjoamaan asiantuntemusta rahoitus- ja investointitoimien taloudellisessa ja teknillisessä arvioinnissa</p> <p>Investointikomitea arvioi toteutuskumppaneiden esittämät toimet</p> <p>Komissio arvioi toteutuskumppaneiden esittämät investointi- ja rahoitustoimet EU:n säädösten ja politiikan näkökulmasta</p> <p>Investointia koskevista päätöksistä vastaa toteutuskumppani</p>	<p>Koostuu kuudesta riippumattomasta palkattusta asiantuntijasta. Koontuu neljässä eri kokoonpanossa (komission osoittama), kattaen eri poliittiset sektorit</p> <p>Asiantuntijoilta vaaditaan korkean tason markkinakokemusta hankerekenteiden suunnittelusta ja rahoittamisesta tai pk-yritysten tai suuryritysten rahoittamisesta</p> <p>Investointikomitea tarjoaa ulkopuolista asiantuntemusta hankkeisiin liittyvien investointien arvioinnissa.</p>

Kuva 15. InvestEU-ohjelman rakenne.

3.5.1 InvestEU-rahasto

Aiemmassa kuvassa esitelty InvestEU-rahasto jakautuu neljään painopisteeseen, pohjautuen InvestEU -ohjelman erityistavoitteisiin (kuva 16). InvestEU-rahastolla vauhditetaan julkisia ja yksityisiä investointeja ja sillä pyritään toteuttamaan EU:n talousarviota talousarviotakuun kautta, sekä hyödyntämään rahoitusta yhdistävät toimet. Rahasto huomioi myös paikalliset ja pienet hankkeet. Rahaston kautta saa tukea hankkeisiin, jotka edistävät innovaatioita, digitalisaatiota ja kestäviä infrastruktuuri-investointeja. Lisäksi huomioidaan sosiaalialan ja pk-yritysten tarpeet. Digitalisaation kannalta keskitytään infrastruktuureihin, pk-yritysten digitalisaatioon, digitaaliteknologian tutkimukseen ja yhteisötalouden auttamiseen. Rahasto lisää EU:n mahdollisuutta tukea investointeja houkuttelemalla sijoittajia talousarviotakuun avulla. Rahaston kautta myönnetty tuki ei saa olla päällekkäistä yksityisen rahoituksen kanssa tai syrjäyttää sitä, eikä vääristää kilpailua sisämarkkinoilla.

Kuva 16. InvestEU -rahaston rakenne, tuetut toimet ja talousarviotakuun budjetti, joka jaetaan sen neljän painopisteen välillä.

Kestävä infrastruktuuri

Ohjelma käsittää kestävät investoinnit seuraavilla osa-alueilla: liikenne, energia, digitaaliset yhteydet, raaka-aineiden tarjonta ja käsittely, avaruus, valtameret ja vesi, jätteet, luonto ja muu ympäristöinfrastruktuuri, laitteet, liikkuva omaisuus ja sellaisten innovatiivisten teknologioiden käyttöönotto, jotka edistävät ympäristöön tai yhteiskunnalliseen kestävyYTEEN liittyviä unionin tavoitteita tai niitä molempia tai täyttävät ympäristöä tai yhteiskunnallista kestävyYTEttä koskevat unionin normit.

Tutkimus, innovointi ja digitalisaatio

Ohjelma käsittää seuraavat: tutkimus- ja innovointitoiminta, tutkimustulosten siirtäminen markkinoille, innovatiivisten ratkaisujen esittely ja käyttöönotto ja pk-yrityksiä suurempien innovatiivisten yritysten laajentamisen tukeminen sekä unionin teollisuuden digitalisaatio

Pk-yritykset

Ohjelman kautta kehitetään yhteiskunnallisten yritysten mikrorahoituksen ja muun rahoituksen saantia ja saatavuutta. Rahoitusta myönnetään sosiaalisiin investointeihin ja osaamiseen kohdistuvien rahoitus- ja investointitoimien tukemiseen eri aloilla. InvestEU-ohjelma tarjoaa kannustimia ja riskien vähentämishojelmia, joiden avulla yritykset voivat löytää jatkoinvestointeja digitaalisten muutosten loppuunsaattamiseksi digitaalisten innovaatiokeskusten avulla.

Sosiaaliset investoinnit ja osaaminen

InvestEU -ohjelma tukee eriarvoisuutta torjuvia ja sosiaalista osallisuutta edistäviä hankkeita, erityisesti koulutuksen ja terveydenhuoltopalveluiden saavutettavuuden, sekä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tilanteen parantamiseksi. Ohjelma tukee myös ammattitaidottoman työvoiman ja pitkäaikaistyöttömien tilanteen parantamista sekä eurooppalaista kulttuuria ja luovuutta.

3.5.2 EU:n talousarviotakuu

EU:n talousarviotakuun kautta tuetaan toteutuskumppaneiden tarjoamia rahoitustuotteita ja puututaan EU:n laajuisiin markkinoiden toimintapuutteisiin tai optimaalista heikompiin investointitilanteisiin. Puuttuminen tapahtuu toimilla, joiden yhteydessä on tarkoitus kehittää uusia rahoitusratkaisuja ja markkinarakenteita, joilla tuotetaan lisäarvoa Euroopan tasolla. EU:n takuu on unionin budjetista myönnettävää kokonaistakuuta, joka syntyy toteutuskumppaneiden kanssa allekirjoitettavan takuusopimuksen myötä. Takuusopimuksessa määritellään komission ja toteutuskumppanin kanssa ehdot EU:n takuun myöntämisestä rahoitus- ja investointitoimille. Toteutuskumppani on kelpoisuusvaatimukset täyttävä takuusopimuksen vastapuoli, kuten rahoituslaitos tai muu välittäjä.

Talousarviotakuun avulla jäsenvaltiot voivat kanavoida EU-rahoitusta tehokkaammin. Jäsenvaltio-osuuden kautta keskitytään yksittäisiin markkinoiden toimintapuutteisiin tai optimaalista heikompiin investointitilanteisiin yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, jotta voidaan edistää osallistuvien, yhteistyössä hallinnoitavien rahastojen tavoitteita. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus osoittaa osa yhteistyössä hallinnoitujen rahastojen varoista EU:n takuun rahoittamiseen niiden omalla alueella. Jäsenvaltioiden ja komission välillä tehdään rahoitussopimus. InvestEU:n talousarviotakuun tavoitteena on käynnistää 372 miljardin euron arvosta investointeja. InvestEU-rahaston vaikutusta ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi seurataan ilmastoseurantajärjestelmän avulla.

Vinkit InvestEU-hankehakemukseen

Ota yhteyttä [Business Finlandiin](#)

3.6 Innovaatorahasto

Ala	Euroopan strategiset investoinnit
Budjetti	n. € 10 miljardia (2020-2030, osa rahoituksesta tulouttamalla päästöoikeuksien huutokauppatuloja)
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio, yhdessä julkisen toimeenpanoelimen kanssa
Rahoituksen saaja	Yritykset ja yksittäiset hakijat
Rahoituksen myöntäjä	Komissio
Rahoituksen tyyppi	Avustukset (enintään 60 prosenttia innovaatioihin liittyvistä lisäpääomista ja toimintakustannuksista, mahdollistaa kokeilut, pilotoinnin, demonstroinnin ja skaalauksen)

Uusi ilmastotoimiin keskittyvä [Euroopan komission investiohjelmaan kuuluva innovaatorahasto \(Innovation Fund\)](#) tukee vuosina 2020–2030 innovatiivisten vähähiilisten teknologioiden kaupallistamista, tavoitteena tuoda markkinoille teollisia ratkaisuja, joilla voidaan vähentää hiilipäästöjä ja edistää EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista. Rahasto tukee myös ympäristön kannalta turvallisen hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (*Carbon Capture and Utilisation*, CCU) sekä hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin (*Carbon Capture and Storage*, CCS) liittyviä hankkeita sekä uusiutuvaan energiaan ja energian varastointiin liittyviä innovatiivisia teknologioita. Rahasto on jatkoa NER300 -ohjelmalle ja se toteutetaan tulouttamalla osa päästöoikeuksien huutokauppatuloista rahaston rahoittamiseksi, joten sen lopullinen koko riippuu hiilen markkinahinnasta.

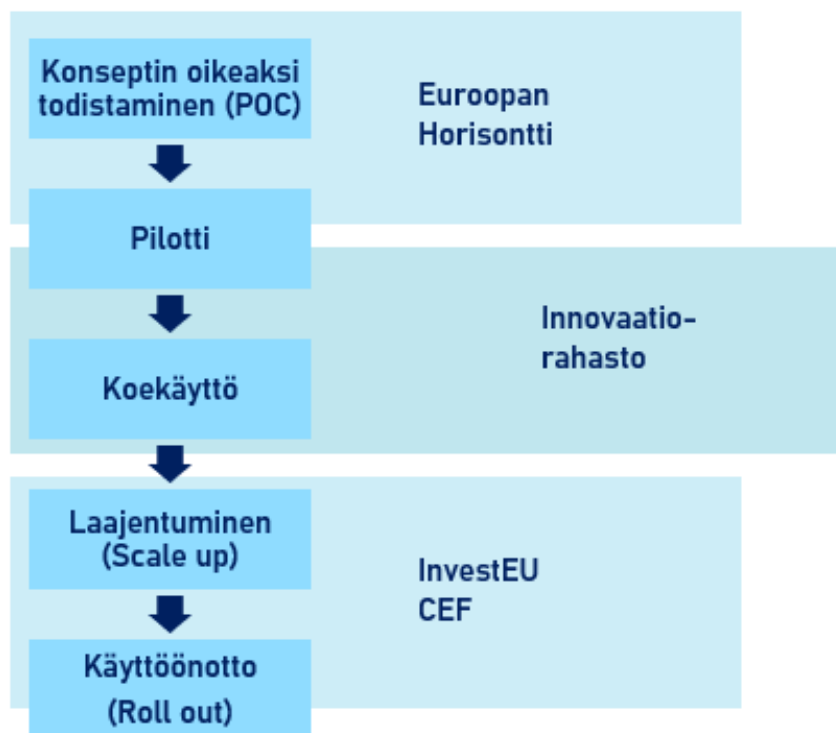
Ilmastotoimet
Energiaintensiivinen
teollisuus
Vähähiiliset teknologiat
Hiilidioksidin talteenotto
Markkinoillepääsy
Vety, Bio

Innovaatorahasto tarjoaa taloudellista tukea, joka mukautuu markkinoiden tarpeisiin ja hankkeiden riskiprofiileihin, houkutellessa myös lisää julkisia ja yksityisiä resursseja. Sillä ei rahoiteta tutkimusta, vaan se tukee sellaisia tutkimusvaiheen läpäisseiden teknologioiden markkinoille pääsemistä, joilla on suurin innovaatiopotentiaali. Komission tavoitteena on, että uusi ohjelma kannustaa yrityksiä ja julkisia toimijoita investoimaan seuraavan sukupolven vähähiiliseen teknologiaan ja ratkaisuihin, auttaa pysyvien paikallisten työpaikkojen luomista ja vahvistaa Euroopan teknologista johtoaasemaa globaalissa mittakaavassa.

Ohjelman kautta tuetaan tavoitteita, jotka on asetettu [strategisessa energiateknologiasuunnitelmassa \(SET\)](#) ja EU:n tutkimuksen puiteohjelman alaisissa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksissa. Kumppanuuksiin liittyen merkittäviä ovat erityisesti resurssi- ja energiatehokas kestäväpohjainen prosessiteollisuus (SPIRE), biopohjaiset teollisuudenalat ja polttokenno- ja vety-yhteisyritykset. Innovaatorahaston kautta edistetään myös [Horisontti-ohjelman](#) kumppanuuksia ja missioita.

Rahasto toimii synergiassa (kuva 17) InvestEU:n ja muiden EU:n vähähiiliseen tekniikkaan liittyvien tutkimus- ja innovaatio-ohjelmien kanssa. Innovaatorahasto täydentää Horisontti Eurooppa -ohjelmaa tukien vähähiilisiä tai hiilettömiä teknologioita, joiden aiempien kehitysvaiheiden tuki on rahoitettu [Horisontti Eurooppa](#) tai Horisontti 2020 -ohjelmista. Rahasto täydentää myös Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) kautta tuettavaa innovaatorahoitusta. Täydentävää yhteistyötä on myös [Verkojen Eurooppa](#) ja [InvestEU](#) -rahaston kanssa. Ohjelma jatkuu säännöllisin hain vuoteen 2030 asti.

Kuva 17. Innovaatorahaston suhde muihin rahoitusohjelmiin

3.6.1 Innovaatorahastosta rahoitettavat hankkeet ja tuen määrä

Innovaatorahasto keskittyy erittäin innovatiivisiin tekniikoihin, jotka tuovat eurooppalaista lisäarvoa ja jotka voivat vähentää huomattavasti päästöjä useilla aloilla ja lisätä vähähiilisiä investointeja kaikissa jäsenvaltioissa. Samanaikaisesti hankkeiden on oltava edistyneitä ([teknologiaavalmiustaso](#), [technology readiness level, TRL](#)) suunnittelun, liiketoimintamallin, taloudellisen ja oikeudellisen rakenteen kannalta riittävän kypsiä, jotta innovaatorahasto auttaisi niitä pääsemään markkinoille kilpailuedulla ja kannattavuudella. Rahaston tavoitteena on myös tukea monialaisia hankkeita, jotka tuovat innovatiivisia vähähiilisiä ratkaisuja, jotka johtavat päästöjen vähentämiseen kaikilla tukikelpoisilla aloilla (energiaintensiiviset teollisuudet, uusiutuva energia, energian varastointi, CCS ja CCU) EU-maissa, esimerkiksi teollisten symbioosien tai liiketoimintamalli-innovaatioiden avulla.

Innovaatorahaston enimmäistukitaso on korkeampi verraten aiemman ohjelmakauden NER300-ohjelmaan. Rahaston tavoitteena on tukea suuria lippulaivahankkeita, joilla voi olla konkreettisia vaikutuksia EU:n vähähiilisyyteen siirtymisessä. Se on avoin myös pienemmille hankkeille, joiden tukikelpoiset kustannukset ovat alle 7,5 miljoonaa euroa ja jotka voivat hyötyä yksinkertaistetuista haku-, valinta- ja kustannusten määrittelyjärjestelyistä.

Rahasto tukee enintään 60 prosenttia innovaatioihin liittyvistä lisäpääomista ja toimintakustannuksista pääasiassa avustusten avulla. Enintään 40 prosenttia avustuksesta voidaan antaa ennalta määriteltyjen välitavoitteiden perusteella ennen kuin hanke on täysin valmis ja käynnissä.

Vinkit Innovaatorahaston hankehakemukseen

- Hankevalinnat perustuvat kasvihuonekaasujen päästövähennysten tehokkuuteen, innovaation asteeseen, projektin kypsyyteen, skaalautuvuuteen ja kustannustehokkuuteen. Pienten projektien hauissa valintakriteerit ovat yksinkertaisemmat.
- Ota yhteyttä [Työ-](#) ja elinkeinoministeriöön tai tarkasta kansallinen kontakti [komission sivuilta](#).

3.7 Lisätietoa tutkijoille ja tutkimusryhmille

3.7.1 COST-verkosto tutkijoille

[COST \(European Cooperation in Science and Technology\)](#) on eurooppalainen tutkijoiden yhteistyöverkosto, jonka tehtävänä on yhdistää eri tieteenalojen toimijoita Euroopan sisällä. Verkostossa on mukana myös tutkijoita ympäri maailmaa. COST-verkosto tukee uusilla teknologian ja tieteen aloilla erityisesti nuoria tutkijoita ja uusia tutkimusryhmiä, korostaen poikkitieteellisyyttä ja verkostomaisuutta. Verkostoon liittyvät COST-toimet, joita käynnistetään tutkijoiden esittämistä aiheista. Toimintaa ohjaavat verkostoon liittyneiden maiden edustajat, Suomen edustajana toimii [Business Finland](#). COST-yhteyshenkilö avustaa hankkeiden hallinnoinnissa. COST-toimien avulla valmistellaan konsortioita esimerkiksi Horisontti -ohjelman hakuihin. COST-toimintaan osallistuvalla tutkimusryhmällä tulee olla kansallinen rahoitus omalle tutkimukselle ja hankkeessa tulee olla osallistujia vähintään viidestä COST-maasta.

3.7.2 Euroopan tutkimusneuvosto (ERC)

Euroopan tutkimusneuvosto (ERC) toimii itsenäisenä ja riippumattomana huippututkijoiden ja heidän tutkimusryhmien rahoituksen myöntäjänä. Neuvoston jäsenenä toimii tutkijoita. ERC:n tarjoama rahoitus on suunnattu eri vaiheessa uraansa oleville tutkijoille. Tutkimustyö on tehtävä EU:n jäsenmaassa tai puiteohjelman liitännäismaassa. Rahoitettavat hankkeet valitaan tieteellisen laadun perusteella, riippumatta tieteenalasta. Tutkimusaiheita ei ole määriteltä etukäteen. Haettavia tukia ovat: ERC Starting Grants (StG) alkuvaiheen tutkijoille, ERC Consolidator Grants (CoG) vakiintuville tutkijoille, ERC Advanced Grants (AdG) edistyneille tutkijoille ja ERC Proof of Concept (PoC) erillisrahoitusta. Lisätietoa saat Suomen kansallisesta yhteyspisteestä [Business Finlandista](#) ja tämän oppaan [Horisontti Eurooppa - kappaleesta](#).

4 Infrastrukturi (Liikenne, energia, ICT)

4.1 Verkkojen Eurooppa

Ala	Euroopan strategiset investoinnit
Budjetti	€ 33,7 miljardia (2018 hinnoin)
Kohderyhmä	Energia-, liikenne- ja tietoverkkojen omistajat ja kehittäjät
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio ja toimeenpanovirasto INEA
Rahoituksen saaja	Haku kansallisella tasolla
Rahoituksen myöntäjä	Kansallinen hyväksymisprosessi: LVM ja Väylä (TEN-T), TEM (TEN-E) & LVM (TEN-TELE)
Rahoituksen tyyppi	Suora tuki: Avustus (grant), 10–85 % riippuen hankkeen tyypistä, CEF Blending (avustus, laina, pääoma, takaus), ESIR-tuetut lainat, EIP-tuet

Verkkojen Eurooppa (*Connecting Europe Facility*, CEF2) -ohjelman tavoitteena on kasvattaa digitalisaatiota ja vähähiilisyttä sekä tukea liikenne-, energia- ja ICT-infrastruktuureja koskevia investointeja Euroopan laajuisten, kestävien ja älykkäiden verkkojen (*Trans-European Networks*, TEN-verkot) avulla. Ohjelman avulla avataan pullonkauloja, rakennetaan puuttuvia linkkejä ja parannetaan liikenteen tehokkuutta sekä kestävästä kehityksestä. Painopisteissä korostuvat älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun saavuttaminen, työpaikkojen luominen EU:n alueella sekä vapaa liikkuvuus niin henkilöiden, tavaroiden, pääomien kuin palveluidenkin osalta.

Ohjelman avulla tarjotaan mahdollisuuksia hyödyntää teknologiaa, jota on kehitetty EU:n tutkimus- ja innovointiohjelmassa ja siten parantaa markkinoille pääsyä sekä varmistaa, että TEN-verkoissa on käytössä uusin teknologia. Ohjelman myötä halutaan kannustaa alojen välisen synergian luomiseen yhteisten työohjelmien avulla, jotka kattavat vähintään kaksi alaa. Verkkojen Eurooppa -ohjelman prioriteetit ja kullekin prioriteetille osoitettava rahoitustuen kokonaismäärä määritellään vuotuisissa ja monivuotuisissa komission julkaisemissa työohjelmissa. Hanketuen lisäksi CEF:n sisältyy erillinen rahoitusinstrumentti yritysten rahoitusriskin jakamiseksi.

EU:n enimmäistuki rakentamiseen on 30 %. Myös hankkeiden suunnitteluun on mahdollista saada CEF-rahoitusta, kuitenkin enimmillään 50 prosenttia. 60 % rahoituksesta on tuettava EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista. Ohjelma jakautuu kolmeen osaan (kuva 18).

VERKKOJEN EUROOPPA		
LIIKENNE (TEN-T) € 25,8 mrd.	ENERGIA (TEN-E) € 5,84 mrd.	ICT (TEN-TELE) € 2,065 mrd.
<p>Tehokkaat ja yhteenliitetyt verkot ja infrastruktuuri</p> <p>- Älykäs, varma, kestävä, osallistava ja turvallinen liikkuvuus</p> <p>Sopeuttaminen sotilaallisen liikkuvuuden vaatimuksiin (1,69 mrd.)</p> <p>Markkinoiden ja yhteenliitetävyyden yhdentämisen edistäminen</p>	<p>Toimintavarmuus, kestävän kehityksen edistäminen ja hiilestä irtautuminen</p> <p>Sisämarkkinoiden yhdentämisen jatkaminen</p> <p>Verkkojen yhteentoimivuus yli valtio- ja toimialarajojen</p> <p>Rajat ylittävän yhteistyön lisääminen</p>	<p>Yhtenäisen digitaalisen infrastruktuurin käyttöönotto kaikkialla EU:ssa</p> <p>Suuren kapasiteetin digiverkot ja 5G</p> <p>- käyttöönotto ja yhdistäminen naapurialueisiin</p> <p>Runkoverkkojen parempi häiriönsietokyky ja kapasiteetti</p> <p>- liikenne- ja energiaverkkojen digitalisaatio</p>

Kuva 18. Verkkojen Eurooppa -ohjelman rakenne

4.1.1 Liikenne, TEN-T

CEF:n liikenne-alaohjelmassa on kolme osaa: *yleinen osuus* 25,8 mrd., josta yleisessä kuudessa on 12,8 mrd. Koheesiomaille varattu osuus on 11,3 mrd. sekä *sotilaallisen liikkuvuuden* -hanke 1,69 mrd.

Ohjelmakauden aikana edistetään vähähiiliseen liikenteeseen siirtymistä, jonka myötä etusijalla on ympäristöystävälliset liikennemuodot (esim. raideliikenne). Painopisteenä ovat EU:lle lisäarvoa tuovat rajat ylittävät hankkeet, hiilidioksidipäästöjen vähentäminen, sekä liikenteen yhdistäminen ja turvallisuus. Ohjelmasta rahoitetaan esimerkiksi vaihtoehtoihin polttoaineisiin liittyvän latausinfrastruktuurin verkoston kehittämistä koskevia hankkeita. Prioriteetteinä ovat käynnissä olevien TEN-T hankkeiden loppuunsaattaminen, eurooppalaisen raideliikenteen ohjausjärjestelmän täysimääräinen käyttöönotto sekä Suomessa Digirail-hanke ja puuttuvien yhteyksien luominen mm. TEN-T ydinverkon lentoasemille.

TEN-T -verkon kehittäminen	TEN-T -verkon modernisointi
<ol style="list-style-type: none"> Rautatiet Sisävesiväylät ja -satamat Merisatamat Tiet, rautatie- ja maantie-terminaalit sekä multimodaaliset logistiset alustat 	<ol style="list-style-type: none"> Älykäs ja yhteentoimiva liikkuminen <ul style="list-style-type: none"> Liikenteen älykkäät sovellukset (mm. ITS, ERTMS, SESAR, RIS, VTMS) Liikenteen yhteentoimivuus Kestävä ja multimodaali liikkuminen <ul style="list-style-type: none"> Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuri Merten moottoritiet Multimodaalit matkustajaliikenteen solmupisteet Tavaraliikenteen melun vähentäminen rataverkolle Turvallinen liikkuminen <ul style="list-style-type: none"> Turvallinen ja turvattu pysäköinti-infrastruktuuri (Safe and secure) Tieturvallisuus (vain koheesiomaille) Liikenneinfrastruktuurin resilienssin/muutosjoustavuuden parantaminen Liikenneinfrastruktuuri turvallisuus- ja pelastustarkoituksiin ja EU:n ulkorajojen valvontaa varten

Kuva 19. CEF2-työohjelman keskeiset kohdat.

CEF2-työohjelman keskiössä ovat TEN-T verkon kehittäminen ja modernisointi (kuva 19).

CEF-liikennehoiduksesta osa käytetään TEN-T verkon viimeistelemiseen. Tähän on varattu yleisestä osuudesta 60 % ja koheesiokuoresta 85 %. 85 % tästä rahoituksesta osoitetaan ydinverkkokäytävälle ja 15 % kattavan verkon osuuksille.

TEN-T verkon modernisaatioon on yleisestä rahoituksesta korvamerkitty 40 %. Tukea on saatavilla myös kaupunkialueiden solmupisteille (*urban nodes*). Suomessa Väylävirasto [käsittelee ja hyväksyy](#) hankkeet.

OHJEELLINEN JAKO	
1. TEN-T-verkon kehittäminen	
Yleinen osuus 60 %	Koheesiokuori 85 %
85 % - Ydinverkkokäytävät 15 % - Kattavan verkon osuudet	
2. TEN-T-verkon modernisointi	
Yleinen osuus 40 %	Koheesiokuori 15 %

CEF-liikennehoidukset julkaistaan EU:n ilmasto, infra- ja ympäristöviraston Cinean sivuilla. [Rahoituskauden 2020–2027 haut](#) tullaan päivittämään sivustolla.

Kuva 20. CEF-liikennehoiduksen ohjeellinen jako.

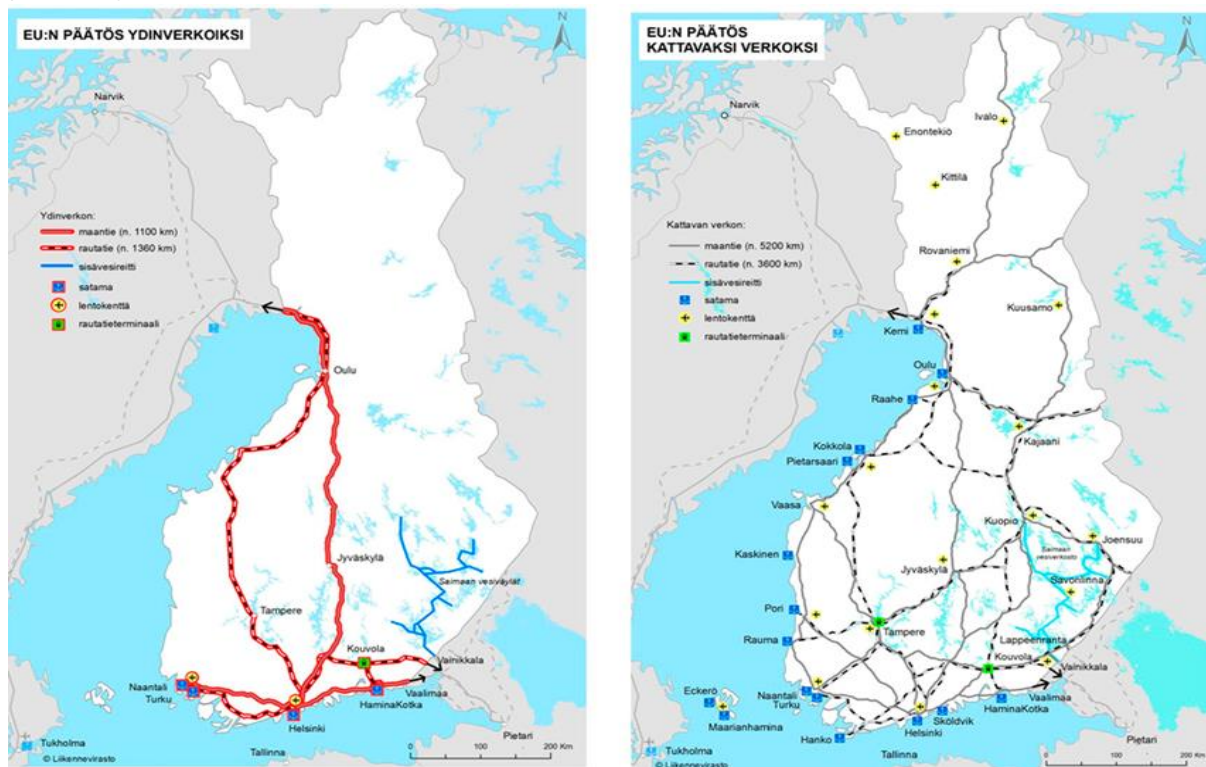
Ydinverkko ja kattava verkko

TEN-T-verkko on Euroopan-laajuinen kaksitasoinen liikenneverkko, joka muodostuu ydinverkosta (core network), jonka on määrä valmistua vuoden 2030 loppuun mennessä ja kattavasta verkosta (comprehensive network), jonka on määrä olla valmis vuoden 2050 loppuun mennessä.

Ydinverkko käsittää Euroopan liikenneverkon strategisesti merkittävimmät osat ja muodostaa sen liikenteellisen selkärangan. Siihen sisältyy valtaväyliä ja liikenteen solmukohtia, jotka ovat elintärkeitä liikenteelle sisämarkkinoilla sekä EU:n ja sen naapurien ja maailman välillä.

Ydinverkko muodostuu [yhdeksästä eurooppalaisesta käytävästä](#) sekä kahdesta prioriteetista: 1) yhteinen eurooppalainen liikenteenhallintajärjestelmä (*European Rail Traffic Management System, ERTMS*) ja 2) [Merten Moottoritiet \(MoS\)](#).

TEN-T-käytävistä kaksi on Suomen alueella, **Pohjanmeren–Itämeren käytävä** (*Botnian Corridor*, Luulaja–Helsinki–Tallinna–Riika) ja **Skandinavian–Välimeren käytävä** (Venäjä–Hamina/Kotka–Helsinki–Turku/Naantali sekä Tukholma–Uumaja–Luulaja–Oulu–Narvik) (kuva 21).

Kuva 21. TEN-T ydinverkko ja kattava verkko Suomessa (Väylä 2019).

Yksittäisille käytäville ei ole korvamerkitty summia, mutta maantieteellinen jakautuminen otetaan huomioon. Jokaiselle käytävälle tehdään oma työohjelma, joka määrittää minkälaisille hankkeille tukea myönnetään (esim. [Pohjanmeri-Itämeri-käytävän työohjelma](#)).

Suomen saaminen kattavammin mukaan osaksi Euroopan liikenneverkkoja on ollut keskeinen tavoite myös Länsi-Suomelle. Tämän toivotaan parantavan myös ydinverkkoon rajoittuvien ja poikittaisyhteyksien rahoitusmahdollisuuksia jatkossa, esimerkiksi pääradan kehittämishankkeiden CEF-rahoituksen myötä.

Ydinverkkoon kuuluvat Suomessa lisäksi:

- Saimaan vesistöalue
- Helsingin ja Turun *kaupunkisolmukohdat*
- Helsingin ja Turun *lentokentät*
- HaminaKotkan, Helsingin, Turun ja Naantalin satamat
- Kouvolan rautatie- ja maantieterminaali (RRT)

Suurin osa Suomesta on ydinkäytävien ulkopuolella (kuva 21).

Kattava verkko käsittää kansallisiin verkkoihin perustuvat rautateiden, maanteiden, sisävesireittien, satamien ja lentoasemien varsin tiheät verkot ja se muodostaakin TEN-T-verkon peruserroksen. Kattavaan verkkoon Suomessa sisältyy 18 lentoasemaa, 12 satamaa ja 1 rautatie- ja maantieterminaali (RRT).

Vuosien 2014–2020 aikana rahoitusta on Suomessa osoitettu eniten meriliikenteen hankkeille (123 meur). Raideliikenteelle osoitettiin 85,5 miljoonaa euroa. CEF-liikennerahoitusta on kaikkiaan myönnetty edellisen rahoituskehyskauden aikana Suomen hankkeille 251,4 miljoonaa euroa.

Merten moottoritiet (MoS)

Merten moottoritiet (*Motorways of the Seas*, MoS) tuovat meriulottuvuuden TEN-T-verkkoon. MoS -käytäviä on neljä: **Itämeri** (Keski- ja Länsi-Eurooppa, ml. Pohjanmeri ja Itämeren kanaali), **Läntinen Eurooppa** (Portugali–Espanja-Pohjois-Atlantti–Pohjanmeri–Irlanninmeri), **Etelä- ja Itä-Eurooppa** sekä **Etelä- ja Länsi-Eurooppa**.

MoS:n kautta edistetään vihreitä, elinkelpoisia, houkuttelevia ja tehokkaita meriliikenneyhteyksiä osana koko kuljetusketjua (tavarat ja matkustajat). MoS -ohjelman tavoitteena on luoda vaihtoehto maantiekuljetuksille, keskittyen meriliikenteen reitteihin. Edellytyksenä rahoitukselle on kaksi osallistuvaa TEN-T-satamaa kahdessa eri jäsenvaltiossa, yksi ydinverkkosatama ja toinen ydinverkon tai kattavan verkon satama.

Rahoitettavat toimet liittyvät mm. satamainfrastruktuurin päivittämiseen, vaihtoehtoisten polttoaineiden tai energian saantiin satamissa (esim. nesteytetty maakaasu, LNG), uuteen meriliikenteen yhteyteen (vaihtoehtoinen lyhyen matkan merireitti maaliikenteelle, perustaminen tai parantaminen). Siten MoS:n kautta rahoitetaan esimerkiksi sisämaan ja syrjäseutujen kulkuyhteyksiä, sekä satamien tiloja ja infrastruktuureja (jotka hyödyttävät meriteollisuutta laajasti koko alueellisella tai EU-tasolla).

Työohjelman kriteerit

Merten moottoritiet, MoS

- Vähentää ruuhkia, pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia lyhyen matkan merenkulkuyhteyksien avulla
- Tukea vain satamainfran, sisämaayhteyksien ja erityisterminaalien parantamiseen
- Tukea erityisiin ICT-alustoihin, jotka helpottavat lähimerenkulkupalvelujen tarjoamista
- Jäänmurto ja ympärivuotinen merenkulku
- Edellytyksenä kaksi TEN-T -satamaa kahdessa eri jäsenvaltiossa, yksi ydinverkko-satama ja toinen ydinverkon tai kattavan verkon satama

MoS -hankkeeseen voivat myös kuulua yhteyksien parantaminen sisämaahan tai suoran maa- ja merenkulun infrastruktuurin kehittäminen (ml. ruoppaus). Myös mm. satamien käsittelykapasiteetin parantaminen ja logistiikkaketjujen prosessien parantaminen ovat rahoitettavia toimia. Merialukset eivät ole tukikelpoisia. Haut julkaistaan osana CEF liikenne -työohjelmaa.

Kuva 22. MoS-työohjelman kriteerit. Lähde LVM.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuriväline (AFIF)

Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin välineen (AFIF) kautta voidaan tukea mm. satamien vaihtoehtoihin polttoaineisiin siirtymistä ja TEN-T verkon tieväylien latauskapasiteetin parantamista. AFIF yhdistää Verkkojen Eurooppa -välineen avustuksia rahoituslaitosten tukeen. Mm. Euroopan investointipankki toimii välineen täytäntöönpanokumppanina. Lisää [ensimmäisistä AFIF-hauista](#).

Sotilaallinen liikkuvuus

Sotilaallinen liikkuvuus -hanke (*military mobility*) mahdollistaa joukkojen ja materiaalin nopean siirron EU:n jäsenvaltioiden välillä. Hanke on osa EU:n puolustusyhteistyön kehittämistä. Ohjelman kautta tuetaan kaksikäyttöinfrastruktuurin kehittämistä osana puolustusyhteistyötä. Ohjelma ei tue ainoastaan sotilaallisiin tarkoituksiin käytettävää infrastruktuuria. Komissio on selvittänyt sotilaallisen liikkuvuuden kannalta sopivia TEN-T-verkon osia parannustarpeineen.

CEF Blending -haku

CEF Liikenteen osalta komissio on järjestänyt CEF Blending -rahoitushakuja, jossa yhdistetään EU-tukea ja ulkopuolista rahoitusta. Blending-haku edistää TEN-T-liikenneverkon investointeja. CEF Blending -rahoitusväline jatkuu myös uudella rahoituskaudella, mutta sen ehtoilla jaettavalle rahoitukselle ollaan asettamassa katto. Blending -välineen kautta saa rahoitusta rajat ylittäviin investointi- tai rakennushankkeisiin, joissa on mukana yksityistä rahoitusta (lainaa, pääomaa tai takauksia), jota saa esimerkiksi EIP:lta, kansallisilta kehityspankeilta tai pankeilta. CEF Bledingin kautta saatava suurin tukiosuus on 20 prosenttia hankkeen hinnasta. Blending -välineen kautta on tuettu mm. puhdasta ja digitaalista liikennejärjestelmää, Eurooppalaisen junien kulunvalvontajärjestelmää sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden kehittämistä. Haut julkaistaan osana CEF liikenne -työohjelmaa.

4.1.2 Energia, TEN-E

Energian osalta Euroopan laajuisten energiaverkkojen (TEN-E) osalta keskitytään EU:n rajat ylittäviin sähkön ja kaasun siirtoyhteyksiin sekä älyverkkohankkeisiin sekä EU-maiden yhteisiin uusiutuvan energian hankkeisiin energiakäänteeseen edistämiseksi. Ohjelmaan linkittyvät [EU:n vuoden 2030 tavoitteet](#), [Pariisin ilmastopöytäkirja](#), [Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille](#) -säästöpaketti (uusiutuvaan energiaan siirtyminen) ja kestävä kehityksen huomioiminen.

Budjetiksi energiahankkeille on seitsenvuotiskaudelle 2021–2027 vahvistettu 5,83 miljardia euroa. Elokuussa 2021 vahvistettu työohjelma vuosille 2021–2023 vahvistaa ensimmäisten vuosien rahoitukseksi 2,4 miljardia euroa.

Rahoituksella edistetään Euroopan energiaverkkojen yhdenmukaistamista, pyritään lisäämään verkkojen yhteen toimivuutta yli valtio- ja toimialarajojen, edistämään talouden vähähiilisyttä sekä turvataan toimitusvarmuutta (mm. älyllistämisen ja digitalisoinnin avulla).

**CEF:n energia-
alaohjelman kautta on
mahdollista hakea
rahoitusta yhteistä etua
koskeviin (*Project of
Common Interest, PCI*)
hankkeisiin liittyen, minkä
lisäksi rajatylittävälle
uusiutuvan energian
projekteille osoitetaan**

siirtojohto Keminmaa-Pyhänselkä. Lisäksi rajat ylittävä joustavuus -hankkeen kautta tuetaan uusiutuvien energialähteiden integroimista energiajärjestelmään ja parannetaan toimitusvarmuutta tarjoamalla Virolle, Suomelle ja Ahvenanmaalle hajautetun tuotannon mahdollistamia joustopalveluja rajojen yli. Suomi on listalla myös ns. Data Bridge -hankkeessa. Tavoitteena on rakentaa yhteinen eurooppalainen datasilta-alusta, joka mahdollistaa eri tietotyyppien integroinnin skaalautuvien ratkaisujen käytettäväksi.

Uudessa rahoituskehityksessä lisätään myös mahdollisuuksia [rajat ylittävälle uusiutuvan energian projekteille](#) EU-jäsenmaiden välillä. Tarkoituksena on mm. yhteisten tavoitteiden

Energialalla ohjelman tavoitteena on edistää Euroopan energiaverkkojen yhdenmukaistamista, parantaa verkkojen yhteen toimivuutta yli rajojen ja eri alojen välillä, helpottaa hiilestä irtautumista ja turvata toimitusvarmuus.

CEF-energiarahoituksen hakemiseksi, hankkeiden tulee olla mukana viimeisimmässä [yhteistä etua koskevien energiahankkeiden](#) listauksessa (PCI) jonka komissio päivittää kahden vuoden välein. Tullakseen määritellyksi PCI:ksi, hankkeilla tulee olla merkittävää hyötyä vähintään kahdessa EU-jäsenmaassa ja sen tulee edistää kilpailukykyä, lisätä EU:n energiavarmuutta sekä myötävaikuttaa kestävyteen.

PCI-listaan liittyen komissio on järjestänyt julkisia kuulemisia vuoden 2019 aikana, [päivitetty lista](#) julkaistiin syksyllä 2019. Suomesta listalla ovat mm. kolmas rajayhdysjohto Suomi-Ruotsi, mukaan lukien rajayhdysjohto Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin välillä sekä sisäinen

asettaminen, uusiutuvan energian ja sen varastoinnin kehittäminen ja innovatiiviseen teknologiaan panostaminen jäsenmaiden kesken. Tähän osoitetaan jopa 15 % (n. 875 miljoonaa €) rahoituksesta. Rajat ylittävien hankkeiden tarkemmista ehdoista löytyy lisää [asetusehdotuksesta](#) (s. 18; 39, Art. 14) ja rahoitusta myönnetään sekä taustatutkimuksiin (mm. mahdollisten yhteishankkeiden tunnistamiseksi ja kehittämiseksi) että konkreettisiin hankkeisiin. Komissio säätää tarkoista valintaperusteista ja hankkeiden valintamenettelyn yksityiskohdista delegoidulla säädöksellä vuoden 2021 loppuun mennessä.

Yhteistä etua koskevat hankkeet (PCI) ovat keskeisiä rajat ylittäviä infrastruktuurihankkeita, jotka yhdistävät EU-maiden energiajärjestelmät. Niiden tarkoituksena on auttaa unionia saavuttamaan energiapolitiikka- ja ilmastotavoitteet. PCI-hankkeella on oltava merkittävä vaikutus energiamarkkinoihin ja markkinoiden yhdentymiseen vähintään kahdessa EU-maassa, lisättävä kilpailua energiamarkkinoilla ja autettava EU:n energiavarmuutta monipuolistamalla energialähteitä sekä edistettävä EU:n ilmasto ja energiatavoitteita integroimalla uusiutuvia energialähteitä. Valintaprosessissa asetetaan etusijalle ensisijaisissa käytävissä olevat hankkeet, jotka on määritelty Euroopan laajuisten energiaverkkojen (TEN-E) politiikassa. [Neljäs PCI-lista päivitettiin lokakuussa 2019.](#)

4.1.3 Digitaaliala, TEN-TELE

Verkkojen Eurooppa -ohjelman digitaaliasioihin keskittyvä osio (*CEF2 Digital*) tukee ja edistää digitaalisten infrastruktuurien yhteyksien (*digital connectivity infrastructure*) parantamista koskevia investointeja jäsenmaissa ohjelmakaudella 2021–2027. Digitaalinen yhteenliitettävyyden on ratkaiseva tekijä taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten erojen kaventamisessa. Korkealaatuiset yhteydet ovat välttämättömiä uusien innovaatioiden mahdollistamiseksi.

Verkkojen Eurooppa-välineen digitaaliasion budjetiksi on vahvistettu 2 miljardia euroa.

Jotta hanke voisi saada tukea Verkkojen Eurooppa -välineestä, sen on lukeuduttava yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka liittyvät turvallisten ja turvattujen erittäin suuren kapasiteetin verkkojen, myös 5G -yhteyksien, käyttöönottoon ja pääsyyn niihin, ja digitaalisten runkoverkkojen parempaa häiriönsietokykyä ja kapasiteettia unionin eri alueilla yhdistämällä niitä naapurialueisiin sekä liikenne- ja energiaverkkojen digitalisaatiota ([artikla 3](#)).

Tiivistettynä, digitaalialalla ainoastaan seuraavat toimet voivat saada CEF-asetuksen mukaista unionin rahoitustukea:

Yhteistä etua ajavat hankkeet

Toimet, joilla tuetaan sellaisten erittäin suuren kapasiteetin verkkojen, myös 5G-järjestelmien, käyttöönottoa, joilla voidaan tarjota gigabittiyhteyksiä alueilla, joilla sijaitsee sosioekonomisia vaikuttajia, sekä pääsyä näihin verkkoihin ja järjestelmiin;

Toimet, joilla tuetaan erittäin korkealaatuisten paikallisten langattomien yhteyksien tarjoamista paikallisyhteisöissä maksutta ja ilman syrjiviä ehtoja;

Toimet, joilla tuetaan 5G-järjestelmien keskeytymättömän kattavuuden toteuttamista kaikilla keskeisillä liikenneväylillä, mukaan lukien TEN-T-verkot, kuten liitteessä olevan V osan 3 kohdassa luetellut Euroopan laajuiset liikenneverkot;

Toimet, joilla tuetaan uusien runkoverkkojen, myös merenalaisten kaapelien, käyttöönottoa tai olemassa olevien runkoverkkojen merkittäviä parannuksia jäsenvaltioissa ja niiden välillä sekä unionin ja kolmansien maiden välillä, kuten liitteessä olevan V osan 3 kohdassa luetellut toimet, sekä muut toimet, joilla tuetaan kyseisessä kohdassa tarkoitettujen runkoverkkojen käyttöönottoa;

Toimet digitaalisten yhteyksien infrastruktuurin vaatimusten toteuttamiseksi rajatylittävien hankkeiden yhteydessä liikenne- tai energia-aloilla taikka toimet liikenne- tai energiainfrastruktuureihin suoraan liittyvien operatiivisten digitaalisten alustojen tukemiseksi, tai molemmat.

Kuva 23. TEN-TELE, yhteistä etua ajavat hankkeet.

Lisäksi tutkimukset, joiden tarkoituksena on kehittää ja yksilöidä yhteistä etua koskevia hankkeita digitaalisten yhteyksien infrastruktuurin alalla, voivat saada tämän asetuksen mukaista rahoitusta. Hankkeet määrittellään tarkemmin yhteistä etua koskevien digitaalisen yhteenliitettävyyden infra-strukturihankkeiden listassa ([asetuksen liitteen V osa](#)).

Rahoitusta voi hakea jäsenvaltioiden ja kansainvälisten organisaatioiden lisäksi asianomaisten jäsenvaltioiden suostumuksella kansainväliset järjestöt, yhteisyritykset tai julkiset tai yksityiset yritykset tai elimet, mukaan lukien alueelliset tai paikalliset viranomaiset. European Health and Digital Executive Agency [HaDEA](#) vastaa nykyään CEF Telecom-ohjelman toimeenpanosta.

HaDEA vastaa myös [WiFi4EU -aloitteesta](#) osana CEF Telecom-työohjelmaa. Aloitteen kautta tuetaan maksuttoman ja laadukkaan langattoman yhteyden tarjoamista paikallisissa julkisen elämän keskuksissa (ml. julkisen palvelun tehtävää suorittavat yhteisöt). Näin edistetään EU:n digitaalista näkyvyyttä paikallisyhteisöissä.

Vinkit CEF-hankehakemukseen

- Tulevat ja avoinna olevat haut energian ja liikenteen osalta löydät toimeenpanovirasto CINEA:n sivuilta. Komissio järjestää avautuvan haun yhteydessä hakuinfon, myös kansallisesti Suomessa pyritään järjestämään kansallisesta aikataulusta hakuinfon.
- Ole yhteydessä hau avauduttua kansalliseen hausta vastaavaan viranomaiseen LVM ja Väylä (TEN-T), TEM (TEN-E) & LVM (TEN-TELE)

4.2 Digitaalinen Eurooppa

Ala	Euroopan strategiset investoinnit
Budjetti	€ 7,5 mrd. €
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio
Rahoituksen saaja	Julkinen sektori, yleistä etua ajavat alat ja yritykset, Koulutusorganisaatiot
Rahoituksen myöntäjä	Komissio (toimeenpanovirastot), jäsenvaltiot
Rahoituksen tyyppi	Yhteisrahoitus jäsenvaltioiden kanssa tai suora rahoitus

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma (*Digital Europe Programme, DEP*) on uusi rahoitusohjelma, jonka tavoitteena on tukea EU:n talouden ja yhteiskunnan digitalisaatiota sekä maksimoida digitalisaation hyötyjä EU-kansalaisille, julkishallinnolle ja yrityksille. Ohjelma toimii digitaalisten investointien vajeen korjaamiseksi. Investointivaje näkyy erityisesti suurteholaskennan (*High Performance Computing, HPC*) resurssien, tekoälyn vaatiman datamassan ja kyberturvallisuuden suunnattujen investointien määrässä sekä työntekijöiden taidoissa. Rahoitettava toiminta tähtää kapasiteetin kasvattamiseen, se ei siis ole tutkimustoimia tai innovaatiota, vaan eurooppalaisen infrastruktuurin päivittämistä johtoaseman saavuttamiseksi.

Ohjelman viiden erityistavoitteen mukaisesti (kuva 24) tuetaan strategisia hankkeita edistyksellisillä aloilla (tekoäly, supertietokoneet, kyberturvallisuus, teollisuuden digitalisaatio), kasvatetaan pitkälle vietyä digitaalista osaamista ja viimeistellään digitaalisten sisämarkkinoiden käyttöönotto. Kaikki ohjelman osa-alueet liittyvät tiiviisti toisiinsa ja ovat toisistaan riippuvaisia; esimerkiksi tekoäly tarvitsee kyberturvallisuutta ja kyberturvallisuus suurteholaskentaa. Ohjelma tukee myös yhteistyön kasvattavista, infrastruktuurien testausta sekä kestäväää liiketoimintaa. Ohjelmaan sisältyvät erikoiskeskukset, kuten suurteholaskentaan liittyvät osaamiskeskukset ([HPC Competence Center](#)) sekä kyberturvallisuuden kansalliset koordinaatiokeskukset ([Turvallisuuskomitea](#)) ja tekoälyyn liittyvät vertailuorganisaatiot ([The European AI Alliance](#), *reference sites*).

Ohjelman ensimmäisen toteutusvuoden aikana perustetaan EDIH -verkosto, joka kokoaa yhteen uusia teknologisia ratkaisuja tarvitsevien yritysten, teollisuuden, julkisen sektorin edustajia sekä yrityksiä.

<p>Suurteholaskenta (HPC)</p> <p>€ 2,2 mrd.</p>	<p>Tekoäly</p> <p>€ 2,1 mrd.</p>	<p>Kyberturvallisuus</p> <p>€ 1,7 mrd.</p>	<p>Edistyneet digitaaliset taidot</p> <p>€ 580 milj.</p>	<p>Digitaalitekniikan laajamittaisen käyttöönoton varmistaminen</p> <p>€ 1,1 mrd.</p>
<p>HPC:n laajamittaisen käyttöönoton varmistaminen yleistä etua koskevilla aloilla (terveys, ympäristö ja turvallisuus) ja yksityisellä sektorilla, erityisesti pk-yrityksissä</p>	<p>Tekoälyvalmiuksien kasvattaminen ja lujittaminen julkisella ja yksityisellä sektorilla sekä testaustilojen vahvistaminen</p> <p>Eurooppalaisen data-avaruuden perustaminen ja suurten datakokonaisuuksien turvallinen käyttö ja varastointi</p>	<p>Kehittyneiden kyberturvallisuuslaitteiden, -työkalujen ja -datainfrastruktuurien hankintojen tukeminen sekä kyberturvallisuuden koordinointi jäsenmaiden välillä</p>	<p>Tukea erikoistuneiden ohjelmien ja harjoittelujaksojen suunnitteluun ja toteuttamiseen tekoälyn, kyberturvallisuuden, suurteholaskennan aloilla</p>	<p>Julkisella ja yksityisellä sektorilla ja yleistä etua koskevilla aloilla (mm. terveys)</p> <p>edistyneen digitaalitekniikan käyttöönoton varmistaminen</p> <p>Digitaaliset Innovaatio Hubit</p>
<p>Sovellus</p>				
<p>TERVEYS YMPÄRISTÖ ILMASTO TURVALLISUUS TUTKIMUS</p>	<p>PILVIPALVELUT LIIKKUVUUS TERVEYS TURVALLISUUS</p>	<p>TERVEYS YMPÄRISTÖ KRIITTISET INFRASTRUKTUURIT</p>	<p>KOULUTUS HARJOITTELU TEKOÄLY KYBER HPC</p>	<p>TERVEYS ÄLYKKÄÄT YHTEISÖT LUOVA-ALA</p>
<p>Toteutus</p>				
<p>EPÄSUORA HALLINTO EuroHPC JU</p>	<p>SUORA HALLINTO</p>	<p>EPÄSUORA HALLINTO Euroopan kyberturvallisuuden tutkimus- ja osaamiskeskus</p>	<p>SUORA HALLINTO EPÄSUORA HALLINTO EuroHPC JU, Kyberturvallisuuden osaamiskeskus</p>	<p>SUORA HALLINTO</p>

Kuva 24. Digitaalinen Eurooppa -ohjelman toiminta-alat, budjetti, soveltavat alat ja toteutusmuodot.

Osaamiskeskusten ja vertailuorganisaatioiden osalta on järjestetty vuosien 2019–2020 aikana komission toimesta hakuja. Jokaisessa jäsenvaltiossa tulisi olla oma superteholaskentaan sekä kyberturvallisuuteen keskittynyt osaamiskeskus sekä 4–8 tekoälyyn liittyvää referenssisivustoa koko EU:n alueella. Laajaa käyttöönottoa toivotaan esimerkiksi seuraavilla aloilla: terveydenhoito ja hoiva, älykkäät yhteisöt ja liikkuvuus, lohkoketjut, julkisten palveluiden digisointi, maa- ja elintarviketeollisuus, kulttuuri, pilvipalvelut sekä ilmasto.

[Digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa](#) täydennetään uudella investointiohjelmalla. Ohjelma täydentää muita digitalisaatiota tukevia ohjelmia, kuten [Horisontti Euroopan, Verkkojen Eurooppa -ohjelman](#) ja EAKR:n digitaalisia osia. Ohjelman kautta tuetaan esimerkiksi digipalveluiden tarjoamista julkisten palveluiden osalta, huomioiden synergiaedut [CEF:n digitaalialan -ohjelman](#) kanssa. Myös synergia [Erasmus-ohjelman](#) kanssa edistää osaamisen kehittämistä ja hankkimista.

4.2.1 Ohjelman erityistavoitteet

Digitaalitekniikan käyttöönotto

Ohjelma tehostaa julkisten palveluiden yhteentoimivuutta EU:ssa, sekä pyrkii varmistamaan ihmisten helpon, luotettavan ja saumattoman pääsyn digitaalisiin julkisiin palveluihin. Ohjelman avulla edistetään keskeisten digitekniikoiden laajaa käyttöönottoa sekä kapasiteettia yhteiskunnassa, esimerkiksi laskennan, datan ja ohjelmistotyökalujen osalta. Ohjelma vastaa myös pk-yrityksen haasteisiin hankkia uusinta tekniikkaa sekä koulututtaa digitarpeita varten. Ohjelman myötä on myös tarkoitus laajentaa digitekniikan parhaita käytänteitä sekä hyödyntää alueiden välisiä keskinäisiä riippuvuuksia.

Suurteholaskenta (HPC)

Suurteholaskennan osalta ohjelma kasvattaa ja vahvistaa EU:n suurteholaskenta- ja datankäsittelyvalmiuksia. EU-alueella varmistetaan eksa-luokan datainfrastruktuurin käyttöönotto 2022–2023 sekä jälkieksa-valmius 2026–2027. Suurteholaskentaan alaohjelmaan kuuluvat myös suurteholaskennan osaamiskeskukset (*HPC Competence Center*). Suurteholaskennan osalta epäsuorasta hallinnosta vastaa [EuroHPC](#)-aloite, joka tukee tutkimuksen ja innovoinnin ohjelmassa kehitettäviä tekniikoita, laitteita ja ohjelmistoja suurteholaskentalaitteiden tarpeeseen vuosina 2019–2026. Yhteisyrityksen tavoitteena on hankkia, rakentaa ja ottaa käyttöön kaikkialla Euroopassa suurteholaskennan (EuroHPC) infrastruktuuri. Yrityksen rahoituksesta vastaavat EU, EU-maat sekä liitännäismaat. EuroHPC tarjoaa Euroopan teollisuudelle ja etenkin pk-yrityksille enemmän mahdollisuuksia käyttää supertietokoneita innovatiivisten tuotteiden kehittämiseen. Suurteholaskenta vähentää teollisuuden ja yritysten käyttämää aikaa tuotesuunnitteluun ja tuotantoon, nopeuttaen uusien materiaalien suunnittelua, minimoiden kustannuksia ja lisäten resurssitehokkuutta sekä optimoimalla päätöksentekoprosesseja.

Kyberturvallisuus

Kyberturvallisuustekniikan kehitys tukee muun muassa [teollisuuden neljättä vallankumousta \(Teollisuus 4.0\)](#), eri alojen turvallisuuden suojaamista sekä kyberturvallisuusratkaisujen laajaa käyttöönottoa. Näihin kuuluvat mm. salaustekniikat ja tunkeutumisenhavaitsemisjärjestelmät. Olennaisena osana turvallisuutta on kansalaisten,

julkishallintojen ja yritysten luottamuksen säilyttäminen sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden parantaminen EU-alueella.

Edistyneet digitaaliset taidot

Ohjelma tukee maisteritason ohjelmien tai moduulien kehittämistä kärkialoilla. Pitkäkestoisen koulutuksen (opiskelijat, digialan ammattilaiset ja työvoima) osalta tuetaan kurssien ja koulutuksen suunnittelua ja toteutusta. Myös lyhyempikestoisia kursseja tarjotaan tärkeimmille osa-alueille osaamisen turvaamiseksi. Tällä tarkoitetaan yrittäjien ja pk-yritysten koulutuksen tukea. Alaohjelman kautta tuetaan myös opiskelijoiden harjoitteluiden ja tutkinnon suorittaneiden työpaikkakoulutusta (ml. nuoret yrittäjät).

Tekoäly

Tekoälyn käyttöönotto on tärkeää yritysten ja julkisen sektorin digitalisaatiossa. Tekoälyyn liittyvien valmiuksien, kuten tekoälyalgoritmien dataresurssien ja kirjastojen saatavuus ja käyttöönotto yrityksissä ja julkishallinnossa sekä olemassa olevien testaus- ja kokeilulaitosten välisten yhteyksien luominen. Tekoälyn markkinat ovat keskittyneet EU:n ulkopuolelle, erityisesti Yhdysvaltoihin, joten ohjelma vahvistaa eurooppalaisen teollisuuden ja liike-elämän kilpailuasemaa ja supistaa osaamisvajetta.

Kuva 25. Digitaalinen Eurooppa -ohjelma tarjoaa mahdollisuuden testata keinoälyä todellisessa ympäristössä Horisontti Euroopan tutkimus- ja innovaatioelementtiin verrattuna. Lähde: Euroopan komissio, mukailtu.

Testaus- ja kokeilulaitosten tarkoituksena on tuoda tutkimus aitoon ympäristöön laboratorioista. Ne ovat infrastruktuureja, joista löytyy spesifiä osaamista ja kokemusta kypsän teknologian testaamisesta tietyllä sektorilla, aidoissa tai lähellä aitoa olevissa olosuhteissa (esim. älykkäät sairaalat, älykkäät kaupungit, kokeelliset maatilat, automatisoidun ajamisen käytävät jne.). Testaus- ja kokeilulaitokset toimivat kaikille eurooppalaisille toimijoille yhteisesti uuden tekoälyyn pohjautuvien ratkaisujen testaamiseksi aidoissa olosuhteissa. Ne linkittyvät myös digitaalisten innovaatiokeskittymien verkostoon.

Kuva 26. Testaus- ja kokeilulaitosten konsepti. Lähde: Euroopan komissio, mukailtu.

Alustavasti testaus- ja kokeilulaitosten hakujen odotetaan avautuvan (EDGE AI, 85 M€) vuoden 2021 puolivälissä, kun taas sektoriaaliset haut avautuvat vuoden lopulla ja vuoden 2022 aikana. Kunkin testauslaitoksen (fyysisen sijainnin) rahoitus on noin 5–10 miljoonaa euroa. Sektoreittain rahoitetaan 4–6 testaus- ja kokeilulaitosta.

4.2.2 Digitaaliset innovaatiokeskittymät (DIH)

Digitaaliset innovaatiokeskittymät (*Digital Innovation Hub*, DIH) tukevat yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä sekä julkisia organisaatioita digitalisaatiossa ja uusien teknologioiden käyttöönotossa älykkäiden prosessien ja korkeatasoisten tuotteiden kehittämiseksi yhden luukun palveluna (kuva 24). DIH:n kautta tarjotaan palveluita käytännön ratkaisuiden toteuttamiseksi ja luomalla ekosysteemejä. Kaudella 2021–2027 DIH:n asemaa halutaan vahvistaa yhteisrahoituksen sekä uuden ohjelman myötä.

Digitaalinen Eurooppa-ohjelman myötä tukea voidaan laajentaa myös alueen ulkopuolisille yrityksille ja yhteistyöhön alueen ulkopuolisten digitaalisten innovaatiokeskittymien kanssa. Yrityksille tarjotaan rahoitusneuvontaa, markkinatietoa sekä verkostoitumismahdollisuuksia. DIH:t toimivat sekä paikallisesti että EU-tasolla. Innovaatiokeskittymissä keskitytään suurteholaskentaan, tekoälyyn, kyberturvallisuuteen ja digitaitoihin. EU-tasolla tuetaan innovaatiokeskusten tilojen ja henkilöstön mahdollistamista sekä keskitytään digitaalisten innovaatioiden laajaan käyttöönottoon pk-yrityksissä ja julkishallinnon tasolla. Innovaatiokeskittymät toimivat tiiviissä yhteistyössä keskenään ja yrityskeskittymien kanssa. Näin varmistetaan, että yritykset ja julkishallinnot voivat kokeilla eri teknologioita ennen investointipäätöstä, sekä kehittää omia taitojaan. DIH:n toimintaan liitetäänkin säännöllisesti järjestettävää koulutusta suunnattuna kouluttajille (*trainer-to-trainer*).

Paikallisella tasolla DIH:n toiminta keskittyy useimmiten älykkääseen erikoistumiseen, kattaen eri alojen ja teknologioiden yhdistelmän

Innovaatiokeskittymien tehtävänä on varmistaa, että kaikki yritykset ja julkiset organisaatiot voivat hyötyä Digitaalinen Eurooppa -verkostoon perustuvista valmiuksista. Innovaatiokeskittymät voivat keskittyä esimerkiksi merialan digitalisointiin, viljelyyn, kehittyneeseen valmistukseen tai fotonikkaan. Mikäli yritysten tarvitsemaa tukea ei löydy paikalliselta tasolta, voi apua hakea alueen ulkopuolisten verkostojen asiantuntijoilta. [Euroopan aluekehitysrahasto](#) tukee DIH:n toimintaa infrastruktuurien rakentamiseksi ja vahvistamiseksi alueellaan kuin myös digitaalisen kuilun vähentämiseksi. Jäsenvaltiot voivat käyttää EAKR-rahoitusta digitaalisten innovaatiokeskittymien yhteisrahoitukseen.

DIGITAL INNOVATION HUB (DIH)			
Paikallinen toiminta yritysten tukena (kesto 7 v.)		50% EU-tuki 50% valtio/alue (EAKR)	
Testaus	Tukea investointeihin	Taidot ja ohjaus	Ekosysteemi ja verkostoituminen
Laitteiden ja ohjelmistojen testaus Testaustilat Pilotointi	Toteutettavuustutkimukset Testaa ennen investointia - investointianalyysit Yhteistyö rahoitusta myöntävien tahojen kanssa kuten pankit - tiedon jakaminen	EU-tason asiantuntijatuki Työntekijöiden ohjaus Train-the-trainer - ja Bootcamp -ohjelmat Harjoittelut Koulutusmateriaalien vaihto	Alueen toimijoiden tunteminen (erit. startupit ja pk-yritykset yhteen) ja verkostoitumistapahtumat Markkinapaikat Yhteistyö Verkostoituminen myös muiden alueiden kanssa

Eurooppalaisten digitaali-innovaatiokeskusten verkosto (EDIH)

EU-maat nimeävät ehdokasyhteisöt avoimella ja kilpailullalla prosessilla. Komissio hyväksyy päätöksen alustavan verkoston muodostavien yhteisöjen valinnasta ja valitsee yhteisöt jäsenvaltioiden nimeämien ehdokasyhteisöjen joukosta avoimella haulla. Tavoitteena mahdollisimman laaja maantieteellinen kattavuus koko EU-alueella. EDIH:n lukumäärän on oltava suhteessa EU-maan asukaslukuun, ja kussakin EU-maassa on oltava vähintään yksi EDIH. EDIH:t voivat saada rahoitusta avustusten muodossa ja niiden on osallistuttava ohjelman toteutukseen tarjoamalla palveluita, siirtämällä asiantuntemusta ja tietotaitoa ja antamalla rahoitustukea kolmansille osapuolille

Kuva 27. Digitaali-innovaatiokeskittymien (DIH) sekä eurooppalaisten digitaali-innovaatiokeskusten (EDIH) verkoston kuvaus.

Kuinka voit osallistua DIH-keskittymiin tai konsortioihin?

EU tukee yhtä DIH:ä aluetta kohden yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Jäsenvaltioiden rahoittavat toimintaa kansallisten strategioiden mukaisesti. Kansalliset digitaaliset innovaatiokeskittymät määrittää Työ- ja elinkeinoministeriö. [Kansallinen DIH-verkosto on julkistettu](#). Näitä tullaan ehdottamaan Suomen ehdokkaina osaksi eurooppalaista DIH-verkostoa (EDIH). Komissio järjestää rajatun haun kansallisesti esivalituille ehdokkaille.

Pk-yritykset ja start up:it, jotka ovat kiinnostuneita testauksesta ja digitaalisten innovaatioiden käyttöönotosta, voivat osallistua avoimiin hankehakuihin.

Lisätietoa Digitaalinen Eurooppa-ohjelmasta ja hankehakemuksesta:

Lisätietoa antavat mm. [Business Finland](#) ja [Työ- ja elinkeinoministeriön](#) asiantuntijat.

5 Turvallisuus ja puolustus

5.1 Euroopan puolustusrahasto

Ala	Turvallisuus ja puolustus
Budjetti	€ 7.9 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio toimeenpanevana, apuna komitea, jossa Euroopan puolustusvirasto (EDA) tarkkailijana ja Euroopan ulkosuhdehallinto avustajana.
Rahoituksen saaja	Tutkimuslaitokset, yritykset, korkeakoulut. Konsortiossa tulee olla mukana vähintään kolme toimijaa vähintään kolmesta jäsenvaltiosta.
Rahoituksen myöntäjä	Komissio
Rahoituksen tyyppi	Avoimen kilpailutuksen kautta tai ilman kilpailutusta varainhoitoasetuksessa määritellyillä tavoilla ja eritoten avustuksina, palkintoina tai hankintojen kautta - Rahoitus 20 (prototyyppit) – 100 % (tutkimus- ja kehitysvaihe)

[Euroopan puolustusrahaston](#) tarkoitus on EU:n puolustusteollisuuden kilpailukyvyä ja innovaatiokapasiteetin edistäminen tukemalla yhteistyötoimia teollisuuden kaikissa vaiheissa, alkaen tutkimuksesta. Rahaston kautta vähennetään puolustustuotteiden ja -teknologioiden hajanaisuutta EU:ssa, lisäten puolustustuotteiden standardisointia ja EU-maiden voimavarojen yhteentoimivuutta. Puolustusrahasto toimii myös kannustimena eurooppalaisten tuotteiden ja teknologioiden käyttöönottoon markkinoilla. Sen avulla edistetään Euroopan strategista riippumattomuutta kansalaisten suojelemisessa ja puolustamisessa. Tavoitteena on EU:n turvallisuus- ja puolustusetujen edistäminen puolustusvoimavaroihin liittyvien prioriteettien mukaisesti.

Puolustusrahasto edistää rajat ylittävää yhteistyötä yritysten, tutkimusorganisaatioiden, hallintojen, kansainvälisten järjestöjen ja korkeakoulujen välillä. Rahaston kautta kannustetaan pk-yrityksiä osallistumaan yhteistoimintahankkeisiin ja edistämään läpimurtoinnovaatioihin perustuvia ratkaisuja. Rahaston avulla koordinoidaan, täydennetään ja vahvistetaan puolustukseen tehtyjä kansallisia investointeja sekä edistetään jäsenvaltioiden yhteistyötä. Rahasto tukee uusimman yhteen toimivan puolustusalan teknologian ja kaluston

tuottamista, jolla voidaan merkittävästi tehostaa tulevaisuuden voimavarojen suoritustasoa kaikkialla EU:ssa. Rahoitettavat hankkeet määritetään EU-maiden kanssa asetettujen prioriteettien mukaisesti. EU-maat ovat sopineet yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan ja muiden alueellisten ja kansainvälisten organisaatioiden puitteissa.

Puolustusrahaston 7,9 miljardin euron budjetti jaetaan kahteen pilariin: tulevaisuuden turvallisuusuhkien tutkimista eli puolustustutkimusta rahoitetaan 2,65 miljardilla eurolla ja 5,3 miljardia euroa käytetään kapasiteetin kehittämishankkeisiin. 4–8 prosenttia rahaston budjetista käytetään distruptiivisten teknologioiden tutkimukseen tai kehitykseen.

Rahaston kautta taataan puolustusalan tutkimusmenojen mahdollisimman tehokas käyttö EU:ssa sekä pienennetään tarpeettoman päällekkäisyyden riskiä. Puolustusalan hankkeita rahoitetaan tutkimusvaiheessa avustusten kautta. Puolustusrahastosta voidaan rahoittaa puolustussovelluksiin tarkoitettuja teknologioita ja tuotteita (kuva 26).

Kuva 28. Puolustusrahaston kautta rahoitettavat puolustussovellukset, teknologiat ja tuotteet.

Kehitysvaiheessa rahaston kautta täydennetään EU-maiden investointeja yhteisrahoituksella, enintään 20 prosenttia prototyypin kehittämiskustannuksista ja enintään 80 prosenttia sertifiointi- ja testaustoiminnasta. Rahastosta yhteisrahoitetaan yhteisten prototyyppien kehittämistä vain, jos EU-maat sitoutuvat ostamaan lopullisen tuotteen. Puolustusrahaston tukea voidaan täydentää käyttämällä InvestEU-rahaston rahoitustukea, joka kohdistetaan puolustusosalalle. Puolustukseen liittyviä hankkeita täydennetään pysyvän rakenteellisen yhteistyön (*permanent structured cooperation*, PESCO) avulla sekä [Euroopan rauhanrahaston](#) (*European Peace Facility*, EPC), [Verkkojen Eurooppa -ohjelman](#) ja [Horisontti Eurooppa -ohjelman](#) kautta. Euroopan rauhanrahasto on MFF:n ulkopuolinen talousarvioon kuulumaton väline, jonka kautta lisätään EU:n tukea kolmansien osapuolten rauhanoperaatioille maailmanlaajuisesti ja kattamaan yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan sotilasoperaatioiden yhteiset kustannukset.

Lisätietoa Euroopan puolustusrahastosta

Lisätietoa antaa [Euroopan puolustusvirasto](#)

6 Luonnonvarat ja ympäristö

6.1 Life

Ala	Luonnonvarat ja ympäristö
Budjetti	€ 5,4 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio EASME:n avustuksella
Rahoituksen saaja	EU:ssa rekisteröityneet oikeushenkilöt, eli esimerkiksi yritykset, tutkimuslaitokset, julkishallinnon organisaatiot ja järjestöt.
Rahoituksen myöntäjä	Komissio. Kansallinen yhteyspiste on Ympäristöministeriö. Life hankevalmisteluun on mahdollista saada YM:n koordinoimaa valmisteluavustusta
Rahoituksen tyyppi	Avustus

Life-ohjelman tavoitteena on tukea kestävästä kehityksestä ja vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin, sekä edistää EU:n siirtymistä puhtaaksi, vähähiiliseksi, energiatehokkaaksi ja kiertotalouteen perustuvaksi yhteiskunnaksi. Se on ainoa EU-ohjelma, joka on kauttaaltaan omistettu ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelman kautta pyritään suojelemaan ja parantamaan ympäristön laatua ja luonnon monimuotoisuutta. Se tukee ympäristöön, ihmisten terveyteen ja luonnonvaroihin liittyviä hankkeita uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja ammattitaitojen avulla. Siten myös kuluttajat saavat mahdollisuuden kestäviin tuotteisiin ja palveluihin, minkä myötä kuluttajien osallistuminen kestäviin ratkaisuihin kasvaa.

Ympäristö
Kestävä kehitys
Kiertotalous
Energiatehokkuus
Luonnonvarat
Terveys
Ilmasto

Tulevalla kaudella ohjelmaan tuodaan mukaan lisähakuluokka, joka on tarkoitettu hankkeille, joissa keskitytään kapasiteetin kasvattamiseen. Uuden hakuluokan tavoitteena on helpottaa rahoituksen saamista Life-ohjelmasta myös niissä maissa, joissa rahoituksen hakeminen on ollut vähäisempää. Life-ohjelma jakautuu ympäristö- ja ilmastotoiminta-aloihin, joihin sisältyy lisäksi neljä alaohjelmaa (Kuva 29). **Siirtyminen puhtaaseen energiaan** -alaohjelma integroidaan uudella kaudella Horisontti 2020-ohjelmasta Lifen alle.

LIFE			
YMPÄRISTÖ € 3.5 mrd.		ILMASTO € 1.9 mrd.	
Luonto ja luonnon monimuotoisuus	Kiertotalous ja elämänlaatu	Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen	Siirtyminen puhtaaseen energiaan
<p>Luonnon ja biologisen monimuotoisuuden parhaiden käytänteiden kehittäminen ja soveltaminen</p> <p>Luontohankkeet (Natura 2000); hoito, ennallistaminen ja seuranta</p>	<p>Siirtyminen kiertotalouteen</p> <p>Ympäristöresurssien (ilma, vesi ja maa) moitteeton ja tehokas hoito</p> <p>Suojellaan ja parannetaan EU:n ilman- ja vedenlaatua</p> <p>Hyvän ympäristöhallinnon edistäminen</p>	<p>EU:n 2030 energia- ja ilmastotavoitteiden puitteiden tuki</p> <p>Pariisin ilmastosopimuksen sitoumuksien tukeminen</p>	<p>Lisää kapasiteettia energiatehokkuuteen ja pienimuotoisiin uusiutuviin energialähteisiin, jotka edistävät ilmastomuutoksen hillintää ja/tai ympäristötavoitteita</p> <p>Globaali johtajuus uusiutuvien energialähteiden alalla</p>

Kuva 29. Life-ohjelman pääteemat ja alaohjelmat kuvattuna.

6.1.1 Luonto ja luonnon monimuotoisuus

Alaohjelmaan sisältyvät hankkeet, jotka koskevat [Natura 2000-alueiden](#) hoitoa, ennallistamista ja seuranta. Alaohjelma kattaa maa- ja meriympäristön, sekä jopa 40 % koko Life-ohjelman budjetista.

Luonto nousee keskeisempään rooliin myös muissa ohjelmissa, ml. aluekehitys, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja EMKR. Siten esimerkiksi maaseudun kehittämisen maatalousrahaston varoista voidaan käyttää osuus tukemaan toimia, jotka täydentävät strategisia luontohankkeita. Tässä alaohjelmassa on vahva linkitys [EU:n biodiversiteettistrategiaan](#).

6.1.2 Kiertotalous ja elämänlaatu

Alaohjelmalla pyritään tukemaan hankkeita, jotka liittyvät resurssitehokasta taloutta kohti siirtymiseen, sekä ympäristöresurssien, kuten ilman, veden ja maan hoito, sekä hyvän ympäristöasioiden hallinnon edistäminen. Alaohjelma kattaa noin 25 % Life-ohjelman budjetista. Alaohjelmassa on vahva linkitys [EU:n uuteen teollisuusstrategiaan](#) (julk. 3/2020) ja [EU:n uuteen kiertotalouden toimintasuunnitelmaan](#) (julk. 3/2020).

6.1.3 Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Alaohjelmalla pyritään toteuttamaan vuoden 2030 energia- ja ilmastotavoitteita ja täyttää Pariisin ilmastosopimuksen mukaiset sitoumukset. Alaohjelma jatkaa pääosin vuosien 2014–2020 Life-ohjelman mukaisesti. Komissio on ehdottanut, että alaohjelmalle kohdennettaisiin 17 % ohjelman budjetista. Lisäksi ohjelman muut alaohjelmat myötävaikuttavat osaltaan EU:n ilmastotavoitteisiin. Ilmastotoimien kokonaisuutta käsitellään [EU:n ilmastolakialoitteessa](#) (komission ehdotus 3/2020).

6.1.4 Siirtyminen puhtaaseen energiaan

Life-ohjelman uusi alaohjelma *Siirtyminen puhtaaseen energiaan* pyrkii luomaan valmiuksia hankkeiden kehittämistä ja yhdistämistä varten. Uuden alaohjelman tavoitteena on lisätä kapasiteettia, kannustaa investointeja ja tukea sellaisen politiikan toteuttamista, joka keskittyy

Uuden alaohjelman tavoitteena on lisätä kapasiteettia, kannustaa investointeja ja tukea sellaisen politiikan toteuttamista, joka keskittyy energiatehokkuuteen ja pienimuotoisiin uusiutuviin energialähteisiin

energiatehokkuuteen ja pienimuotoisiin uusiutuviin energialähteisiin. Tavoitteena on parantaa EU:n rahoituksen johdonmukaisuutta tällä alalla luomalla lisää synergioita muiden asiaankuuluvien rahastojen ja ohjelmien kanssa (kuten [Euroopan rakenne- ja investointirahastot](#), [InvestEU](#) ja [Verkkojen Eurooppa](#)). Alaohjelma hyötyy myös [Horisontti Eurooppa -ohjelmasta](#), jonka myötä helpotetaan jo saatavilla olevan teknologian käyttöönottoa, erityisesti Innovaationeuvoston kautta. Tämä alaohjelma kattaa hallinnon ja sosioekonomisen ulottuvuuden, kun taas [Verkkojen Euroopan](#) ja [Horisontti Euroopan](#) tukevat puolestaan tekniikka ja infrastruktuuri -ulottuvuutta. Alaohjelman rahoituskehys on noin 18 % ehdotetusta Life-budjetista.

Vinkit hankehakemukseen

- Tuo esille selkeästi, mitä ympäristöhaasteita hanke käsittelee. Huomioi *"State of Art"*, eli muut samankaltaiset olemassa olevat ratkaisut ja hankkeet; kuinka kyseinen hankeidea toisi lisäarvoa?
- Korosta hankkeen monialaisia vaikutuksia ja tuo selkeästi esiin, kuinka hankkeen aikana varmistetaan, että hankkeen tulokset ovat kestäviä. Kerro myös, kuinka hankkeen vaikutuksia mitataan hankkeen aikana ja sen jälkeen.
- Kerro, kuinka hankkeen toistamisen/jäljentämisen mahdollisuus taataan?
- Selkeä kuvaus tuensaajista, jotka osallistuvat hanketoiimiin. Lisäpisteitä tuo kansainvälinen kumppanuus useiden maiden kanssa (*transnational projects*), edellyttäen hyviä perusteita kansainvälisyyden tuomasta lisäarvosta hankkeelle.
- Rajoita toimien määrää hankkeen tavoitteiden kannalta keskeisimpiin.
- Huomioi hankkeen kesto: riittävästi aikaa tiedon keräämiseen (erityisesti hankkeen vaikutukset), sekä varaudu mahdollisiin viivästyksiin lupiin ja valtuutuksiin liittyen.

Katso myös:

- [Life -ohjelman kotisivut](#)
- Komission Life -asetus, erityisesti ensijaisesti alat (*priority areas*)
- Komission monivuotinen työohjelma (*hankkeiden aiheet*)
- Application packages
- [Guides for evaluation of LIFE project proposals](#) (*päivittyy*)
- Saatavissa olevat ohjeet ja suositukset [kansallisilta yhteyshenkilöiltä \(NCP\)](#)
- Käy läpi arviointikommentit aiempiin hankehakemuksiin

7 Alueyhteistyö ja kansalaisasiat

7.1 Aluekehityspolitiikka

Aluekehitys on yksi Euroopan unionin keskeisimmistä instrumenteista toteuttaa EU:n keskeisimpiä tavoitteita jäsenmaissa alue- ja paikallistasolla. Investointien tuen avulla panostetaan kasvuun ja työpaikkojen luomisen edellytyksiin. Rahoituskaudella 2021–2027 komissio on esittänyt tavoitteiden määrän vähentämistä ja siten keskittymistä toimintapoliittisiin tavoitteisiin, jotka kasvattavat eurooppalaista lisäarvoa.

Uuden ohjelmakauden punaisena lankana ovat digitaalisuus ja teknologian muutos, ilmastonmuutos, työn murros, jatkuva oppiminen, osallisuus, kestävä kehitys sekä tasa-arvon valtavirtaistaminen. Aluelähtöinen toimintatapa, jossa korostuu verkostomainen ja ylimaakunnallinen temaattinen kehittäminen, on keskeisessä asemassa alkaneella ohjelmakaudella.

EU:n koheesio- ja aluekehityspolitiikka sisältää useita eri rahoitusvälineitä ja -ohjelmia. Ohjelmien avulla tuetaan investointeja koko EU:n alueella, perustuen seuraavaan aluejakoon: vähemmän kehittyneet alueet, siirtymäalueet ja kehittyneemmät alueet. Länsi-Suomen alueet kuuluvat siirtymäaluekategoriaan, kuten Uusimaata lukuun ottamatta muutkin Suomen alueet.

Oppaan pääpainon ollessa EU:n kilpailussa rahoituksessa ja kumppaneiden kanssa toteutettavissa hankkeissa, seuraavilla sivuilla esitellään alueille merkitykselliset suoran rahoituksen yhteistyöinstrumentit. Tästä syystä fokus on Euroopan alueellisen yhteistyön instrumentissa, jossa hankkeita toteutetaan eurooppalaisten kumppaneiden kanssa.

Lisää tietoa Euroopan aluekehitysrahaston tarjoamista mahdollisuuksista ja Euroopan Sosiaalirahaston rahoituksesta löydät mm. [Työ- ja elinkeinoministeriön sivuilta](#) ohjelmien valmistuessa.

7.2 Euroopan alueellinen yhteistyöohjelma

Ala	Koheesio ja arvot
Budjetti	€ 8,4 miljardia
Kohderyhmä	Julkiset viranomaiset ja julkisluontoiset toimijat, yritykset
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio, sekä kansalliset ja alueelliset viranomaiset
Rahoituksen saaja	Kansallinen hallinto- ja tarkastusviranomainen
Rahoituksen myöntäjä	Ohjelman hallintoviranomainen, vaihtelee ohjelmittain
Rahoituksen tyyppi	Avustus, 65–80 % rahoitus, lisäksi kansallinen vastinrahoitus

Euroopan alueellinen yhteistyöohjelma (EAY, *European Territorial Cooperation*), tunnetaan paremmin nimellä Interreg. [Interreg-ohjelmilla](#) haetaan alueiden välistä yhteistyötä, yhteisiä toimenpiteitä ja käytänteiden vaihtoa alueiden ja maiden välillä.

Interreg-ohjelmat rakentuvat viiden erityyppisen yhteistyön pohjalle:

Rajat ylittävä yhteistyö (cross-border cooperation, Interreg A)	€ 5 800 milj.
Valtioidenvälinen yhteistyö (transnational cooperation, Interreg B) Tukee ylikansallista, raja-alueita laajempaa yhteistyötä, erityisesti innovaatioiden, ympäristön, saavutettavuuden ja kestävän kaupunki-kehityksen toimia.	€ 1 467 milj.
Alueidenvälinen yhteistyö (interregional cooperation) Tarjoaa keinot kokemusten vaihtoon eri maiden alueellisten ja paikallisten toimielinten välillä.	€ 490 milj.
Ultraperiferiset alueet (Interreg D)	€280 milj.
Alueelliset innovaatioinvestoinnit (uusi elementti; Interregional Innovation Investment, ns. 3i-työkalu)	€970 milj.

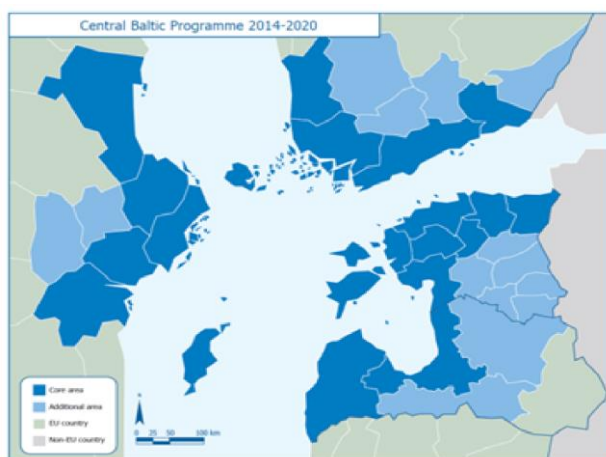
7.2.1 Rajat ylittävä maa- ja merirajayhteistyö

Rajat ylittävää yhteistyötä voidaan periaatteessa tukea unionin kaikilla sisäisillä tai ulkoisilla maarajoilla sekä merirajoilla (alueilla, joiden välinen etäisyys on enintään 150 kilometriä). Alla on esitetty ne rajat ylittävän yhteistyön ohjelmat, joissa Länsi-Suomen alueet ovat mukana.

7.2.2 Central Baltic -ohjelma (Satakunta)

[Keskisen Itämeren Interreg](#) -rahoitusohjelma (*Central Baltic Programme*) on EU:n alueellisen yhteistyön ohjelma, johon osallistuu rannikkoalueita neljästä Itämeren maasta. Suomessa ohjelma kattaa Satakunnan, Varsinais-Suomen, Helsinki-Uusimaan, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Etelä-Karjalan sekä Ahvenanmaan itsehallinnollisen maakunnan. Virosta ohjelmaan osallistuvat Kirde-Eesti, Kesk-Eesti, Põhja-

Eesti, Lääne-Eesti ja Lõuna-Eesti. Latvian osallistuvat alueet ovat Kurzeme, Riga, Pieriga, Vidzeme sekä Zemgale. Ruotsista yhteistyöalueeseen kuuluvat Gävleborg, Uppsala, Tukholma, Södermanland, Itä-Götanmaa, Gotlanti, Västmanland sekä Örebro. Yhteistyöalueeseen kuuluu täten 27 aluetta ja se kattaa 251 185 km², eli noin 6 % EU:n pinta-alasta (EU-27).

Kuva 30. Central Baltic -ohjelmaan osallistuvat rannikkoalueet.

Toimintalinjoiltaan ohjelma keskittyi ohjelmakaudella 2014–2020 talouden kilpailukykyyn, ympäristöön, liikenteeseen ja sosiaaliseen osallisuuteen. Ohjelmavalmistelu kaudelle 2021–2027 on käynnissä. Tätä varten on tehty kartoitus prioriteeteista ja strategisista intresseistä rajatylittävälle yhteistyölle, pohjautuen alueellisiin ja kansallisiin kehitysstrategioihin. Hallintoviranomainen on saanut mandaatin valmistella uutta ohjelmaa. Työ pohjautuu alueellisille analyyseille, huomioiden taloudelliseen kehitykseen ja työmarkkinoihin liittyviä kysymyksiä, aina ympäristö ja resurssitehokkuudesta koulutukseen ja sosiaaliseen osallisuuteen. Jokainen kappale on tämän jälkeen päivitetty avaintavoitteilla, jotka ovat relevantteja rajat ylittävälle yhteistyölle juuri Keskisen Itämeren ohjelma-alueella. Nämä haasteet, esteet ja mahdollisuudet muodostavat ohjelmasisällön keskeisimmät elementit ja ovat toimineet pohjana tavoitteiden asettamisessa. Jäsenmaiden hyväksytyä muodollisesti ohjelmadokumentin, se toimitetaan komissioon ja ensimmäinen haku voidaan käynnistää. Ensimmäistä ohjelmakauden hakua odotetaan vuoden 2022 alkuun.

[Luonnostasolla](#) ohjelmalle on esitetty seuraavia tavoitteita:

OHJELMAN TAVOITTEET			
Tavoitekokonaisuus 1 Innovatiivinen liiketoiminnan kehittäminen Fokus yritysisiin ja markkinoihin	Tavoitekokonaisuus 2 Ympäristön ja resurssien käytön parantaminen Fokus ympäristöön	Tavoitekokonaisuus 3 Saavutettavammät ja inklusiivisemmat työmarkkinat Fokus työmarkkinoihin	Tavoitekokonaisuus 4 <u>Interreg</u> -tavoitteet Fokus julkisiin palveluihin ja ratkaisuihin
Tavoite 1: <u>PK-yritysten</u> viennin kasvattaminen Tavoite 2: Enemmän uusia kasvuyrityksiä	Tavoite 3: Yhteiset kiertotalouden ratkaisut Tavoite 4: Rannikko- ja merialueiden tilan parantaminen Tavoite 5: Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen	Tavoite 6: Paremmat työllistymismahdollisuudet työmarkkinoilla	Tavoite 7: Paremmat julkiset palvelut ja ratkaisut kansalaisille

Kuva 31. Central Baltic -ohjelman tavoitteet.

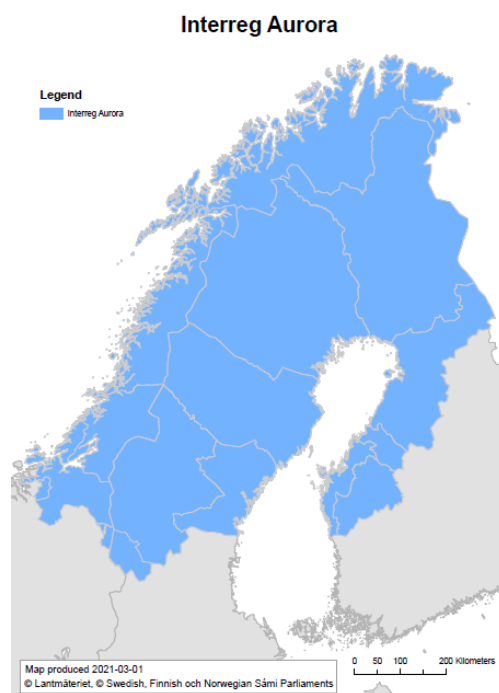
Vinkit EAY- hankehakemukseen

Pyydä lisätietoa Interreg- hankkeisiin osallistumisesta oman alueesi maakuntaliitosta ja [Central Baltic -sihteeristöstä](#).

7.2.3 Interreg Aurora -ohjelma (Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa)

Entinen [Botnia-Atlantica-ohjelma](#) jatkaa uudella kaudella Interreg Aurora-nimellä. Ohjelma-alue käsittää kauden 2014–2020 Interreg Pohjoisen ja Interreg Botnia-Atlantican. Osallistuvia alueita Suomessa ovat Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi. Ruotsissa ohjelmaan osallistuvat Norrbotten, Västerbotten ja Västernorrland. Norjassa osallistuvia alueita ovat Tromssa ja Finnmark Nordland. Lisäksi Saamelaisalueista Jämtlant, Idre Sameby Taalainmaalla, Finnmark ja Tröndelag samoin kuin Innlandet (Elgå Reinbeitedistrikt).

Ohjelman tavoitekokonaisuuksien osalta keskustelua on käyty ao. toimintalinjoista ja komission tulee hyväksyä lopullinen ohjelma. Tutustu Botnia Aurora -ohjelman [viimeisimpään luonnokseen](#) ohjelmasihteeristön sivulla.

Kuva 32. Interreg Aurora -ohjelma-alue.

P01 Älykkäämpi Eurooppa

- 1.1. Tutkimus- ja innovaatiokapasiteetin lisääminen, kehittyneen teknologian käytön lisääminen
- 1.2. Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn lisääminen

P02 Vihreämpi Eurooppa

- 2.1. Ilmastonmuutoksen ja onnettomuusriskien estäminen, kestävyys, ekosysteemienäkökulmien huomiointi
- 2.2. Luonnon suojelu ja säilyttäminen, biodiversiteetti ja vihreä infrastruktuuri, ml. urbaanit alueet, päästöjen vähentäminen
- 2.3. Kestävän ja multimodaalisen liikenteen edistäminen osana siirtymää nollapäästötalouteen

P04 Sosiaalisempi Eurooppa

- 4.1. Tasaveroisen saatavuuden parantaminen "to inclusive and quality services in education, training and lifelong learning through developing accessible infra, including by fostering resilience for distance and on-line education and training"
- 4.2. Kulttuurin roolin ja kestävä turismin roolin nostaminen taloudellisessa kehityksessä, sosiaalisessa osallistamisessa ja sosiaalisessa innovaatiossa

Interreg-tavoitekokonaisuus 1 ja parempi hallinto

Kuva 33. Interreg Aurora -ohjelman sisältövalinnat.

Vinkit Interreg Aurora -hankehakemukseen

Pyydä lisätietoa Interreg- hankkeisiin osallistumisesta oman alueesi maakuntaliitosta ja [ohjelmasihteeristöä](#).

7.3 Valtioiden välinen yhteistyö

Komissio määrittelee valtioiden välisen yhteistyön alueet ottaen huomioon makroalue- ja merialuestrategiat.

7.3.1 Itämeren alueen ohjelma (koko Suomi)

Budjetti	EAKR-rahoitus n. 240 miljoonaa euroa
Kohderyhmä	Paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen julkinen hallinto Oppilaitokset, korkeakoulut, yliopistot Tutkimuslaitokset, elinkeinojen kehittämisorganisaatiot Järjestöt, kansainväliset yhteistyötoimijat Yritykset

Itämeren alueen Interreg-ohjelman toiminta keskittyy vahvasti [EU:n Itämeri-strategian](#) painopisteisiin. Ohjelma onkin strategian keskeisin toimeenpanoväline ja painopisteet seuraavat strategian toimeenpanosuunnitelmaa.

Ohjelman yleistavoitteena on ”innovatiivisten, vesistöviisaiden ja ilmastoneutraalien ratkaisujen toteuttaminen kansainvälisen yhteistyön avulla, alueen asukkaiden parhaaksi”. Alueen vihreän, kestävän ja digitaalisen siirtymän tukeminen, kohderyhmien tarpeiden tukemisen sekä osaamisen vahvistaminen ovat lähtökohtana kaikessa tekemisessä.

[Itämeren alueen ohjelma](#) (*Interreg Baltic Sea Region*) kattaa yksitoista maata (kuva 34). Ohjelma-alueeseen kuuluvat Suomi, Ruotsi, Tanska, Viro, Latvia, Liettua, Puola ja Saksan pohjoiset alueet (EU-maat), sekä Norja, Valko-Venäjä ja Venäjän luoteiset alueet (EU:n ulkopuoliset maat, erillisillä sopimuksilla).

Kuva 34. Itämeren alueen ohjelman maat.

Ohjelmaluonnoksen prioriteetit ja erityistavoitteet 2021–2027

Toimintalinja 1: Innovatiivinen yhteiskunta

- 1.1. Muutosjoustava talous ja yhteisö
- 1.2. Reagoivat julkiset palvelut

Toimintalinja 2: Vesiviisas yhteiskunta

- 2.1. Kestävät vedet
- 2.2. Sininen talous

Toimintalinja 3: Hiilineutraali yhteiskunta

- 3.1. Kiertotalous
- 3.2. Energiasiiirtymä
- 3.3. Älykäs vihreä liikkuminen

Toimintalinja 4: Yhteistyön hallinnointi

- 4.1. Projektialustat
- 4.2. Makroalueen hallinnointi
  - Politiikka-alueiden koordinaattorien toiminta
  - Vuosittaisen strategiafoorumin järjestäminen
  - Strategiapisteen/sihteeristön toiminta

Huom. Jäsenmaiden, osallistuvien maiden sekä komission tulee vielä hyväksyä esitetyt prioriteetit ja ohjelmatavoitteet ennen ohjelman käynnistymistä.

Kuva 35. Itämeren alueen Interreg-ohjelman ohjelmaluonnoksen prioriteetit ja erityistavoitteet.

Hanketyypit

- Tavalliset yhteistyö- ja kehittämishankkeet, eli ydinhankkeet (core projects).
- Pienet yhteistyö- ja kehittämishankkeet (kokonaiskustannusarvio korkeintaan 500 000 euroa, kesto max. kaksi vuotta, yksinkertaistettu kustannusmalli)
- Projektialustat
- EU:n Itämeren alueen strategian hallinnon tukeminen

Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kolmesta ohjelmaan osallistuvasta maasta, käytännössä mielellään kuitenkin laajasti Eurooppaa kattaen.

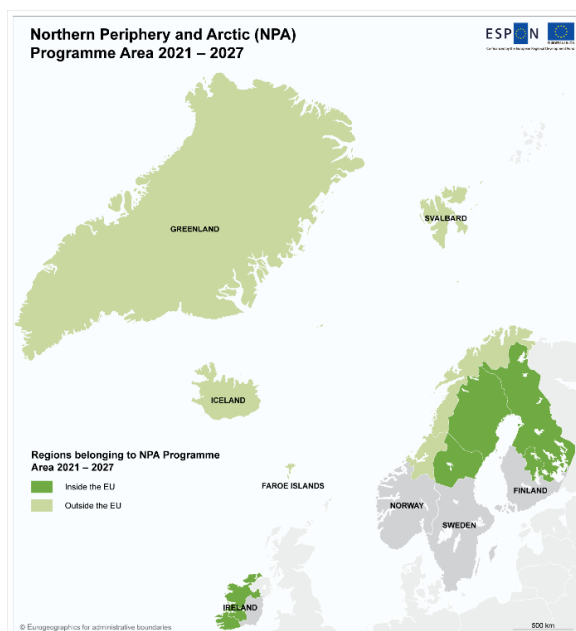
Vinkit EAY- hankehakemukseen

Pyydä lisätietoa Interreg- hankkeisiin osallistumisesta oman alueesi maakuntaliitosta ja [Itämeren alueen ohjelman sihteeristöltä](#).

7.3.2 Pohjoinen Periferia ja Arktis -ohjelma (Keski-Suomi)

[Pohjoinen periferia ja Arktis](#) -ohjelma (*Northern Periphery and Arctic Programme, NPA*), tukee Euroopan syrjäisten alueiden taloudellista, kestävästä kehitystä.

Ohjelma-alueeseen kuuluvat Suomesta Keski-Suomen maakunta sekä suuralueet Itä-Suomi ja Pohjois-Suomi. Lisäksi ohjelmaan kuuluu alueita Ruotsista, Norjasta, Skotlannista, Irlannista ja Pohjois-Irlannista sekä Islanti, Grönlanti ja Färsaaret kokonaisuudessaan. Seuraavat organisaatiot osallistuvat ohjelmaan tarkkailijoina: Venäjän edustajat, Pohjoismainen Atlanttiyhteistyö NORA (Pohjoismaisen ministerineuvoston alla) sekä Arktisen neuvoston alkuperäisväestön sihteeristö ja Atlantic Canada Opportunities Agency. Lisäksi Euroopan komissio on neuvoo-antavan tarkkailijan roolissa.

Kuva 36. Pohjoinen periferia ja Arktis -ohjelman alue.

Ohjelmalla pyritään vastaamaan yhteisiin haasteisiin, joita ovat syrjäinen sijainti, hauraat paikallisyhteisöt, väestönkehitys (poismuutto, sukupuolijakauman vääristymä, ikääntyvien kasvava määrä), yritystoiminnan edellytykset, globalisaatio ja ilmastonmuutos.

Ohjelman [toimintalinjoiksi ja erityistavoitteiksi 2021–2027 esitetään:](#)

Tavoitekokonaisuus 1: Älykkäämpi Eurooppa edistämällä innovatiivista ja älykästä taloudellista siirtymää

- Tutkimus- ja innovaatiokapasiteetin ja edistyneiden teknologioiden käyttöönoton kasvattaminen
- Digitalisaation hyötyjen tuominen kansalaisille, yrityksille ja hallinnolle
- Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyyn kasvattaminen

Tavoitekokonaisuus 2: Vihreämpi, vähähiilisempi Eurooppa edistämällä puhdasta ja reilua energiasiirtymää, vihreitä ja sinisiä investointeja, kiertotaloutta, ilmastosopeutumista, riskien ehkäisyä

- Energiätehokkuuspanostusten edistäminen
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien edistämisen ja onnettomuuksiin varautuminen
- Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Interregin tavoitekokonaisuus 1, parempi hallinto

- Julkisten toimijoiden institutionaalisen kapasiteetin kasvattaminen makroalueellisten ja merellisten ja muiden alueellisten strategioiden toimeenpanemiseksi

Kuva 37. Pohjoinen periferia ja Arktis -ohjelman toimintalinjat ja erityistavoitteet.

Hakukierrosten yhteydessä järjestetään saman aikaisesti valtion vastinrahoituksen haku. Kumppaneita hankkeessa tulee olla kolmesta ohjelman kumppanimaasta. Hankekumppaneiksi soveltuvat sekä julkiset että yksityiset toimijat, hankkeiden vetäjiksi kuitenkin vain EU-maiden, Norjan ja Islannin julkiset toimijat.

Vinkit NPA- hankehakemukseen

Pyydä lisätietoa Interreg- hankkeisiin osallistumisesta oman alueesi maakuntaliitosta ja [ohjelmasihteeristöstä](#).

7.4 Alueiden välinen yhteistyö

7.4.1 Interreg Eurooppa -ohjelma

[Interreg Eurooppa -ohjelma](#) on suunnattu Euroopan alueellisen yhteistyön tukemiseksi. Ohjelma-alueena on koko Euroopan unioni, eli 254 aluetta sekä Norja ja Sveitsi.

Ohjelman tarkoituksena on aluekehityspolitiikan toimeenpanon parantaminen edistää eurooppalaista paikallis- ja aluetason yhteistyötä hyvien käytänteiden kehittämiseksi ja levittämiseksi. Interreg Eurooppa -ohjelma tarjoaa eri puolilla Eurooppaa sijaitseville organisaatioille mahdollisuuden tunnistaa ja vaihtaa kokemuksia ja näkemyksiä julkisten poliitikkojen toimivuudesta. Tätä kautta on mahdollista löytää uusia ratkaisuja omalle strategiselle kehittämistyölle.

Hakijat voivat tehdä yhteistyötä eri aihealueissa, jotka liittyvät alueellisiin tarpeisiin, kunhan se kuuluu aluekehityksen tehtäväkenttään. Jotta pystyttäisiin saavuttamaan tasapaino alueellisen yhteistyön laajan tehtäväkentän ja temaattisen keskittämisen kanssa, **ohjelma keskittää suurimman osan ohjelmabudjetista (80 %) temaattisiin prioriteetteihin, jotka kuuluvat ryhmään yksi**. Loput 20 % ohjelman budjetista voidaan allokoida temaattisiin prioriteetteihin ryhmässä kaksi.

Ryhmät koostuvat seuraavasti:

Ryhmä 1: Temaattiset alueet

- Kaikki tavoitekokonaisuudet P01:n Älykkäämpi Eurooppa alta
- Kaikki tavoitekokonaisuudet P02:n Vihreämpi Eurooppa alta
- PO 4 – Sosiaalisempi Eurooppa, tavoitekokonaisuudet, jotka liittyvät (i) työmarkkinoihin, terveydenhuoltoon (iv) ja kulttuuriin ja kestäväan turismiin (v)

Ryhmä 2: Temaattiset alueet

- Kaikki tavoitekokonaisuudet P03 – Yhdistyneempi Eurooppa alla
- Kaikki tavoitekokonaisuudet PO 5 – Kansalaisten Eurooppa alla
- P04:n Sosiaalisempi Eurooppa alla, kaikki tavoitekokonaisuudet, jotka liittyvät (ii) koulutukseen, (iii) sosiaalitaloudelliseen inklusioon sekä kolmannen maan kansalaisten integraatioon ((iii)bis)

Kuva 38. Interreg Eurooppa -ohjelman ryhmät.

Interreg Eurooppa-ohjelman [teksti](#) on hyväksytty ja julkaistu syyskuussa 2021. Ohjelman odotetaan käynnistyvän aikaisin vuonna 2022.

Vinkit Interreg Europe- hankehakemukseen

Lisätietoa löydät [Interreg Europe -ohjelmasihteeristöstä](#).

7.4.2 Alueiden väliset innovaatioinvestoinnit, I3 (interregional innovation investments)

I3 (Interregional Innovation Investments) on investointiohjelma, joka mahdollistaa eurooppalaisten innovaatioekosysteemien tuomisen yhteen. Euroopan komissio rohkaisee alueita rakentamaan alueellisia ryhmittymiä eurooppalaisten arvoketjujen luomiseksi ja kehittämiseksi aloilla, joissa haetaan strategista kasvua.

Ohjelma on jatkoa älykkään erikoistumisen alustoilla tehdylle yhteistyölle, joissa tavoitteena on eurooppalaisen yhteistyön lisääminen innovaatioiden kaupallistamiseksi. I3-ohjelman kohteena ovat toimijat, jotka osallistuvat älykkään erikoistumisen strategioihin (S3), jotka ovat valmiit työskentelemään yhdessä, skaalautumaan ja tuomaan innovaatioita markkinoille. Se on kohdennettu tutkijoille, yrityksille, kansalaisyhteiskunnalle ja kansallisten ja alueellisen tason älykkään erikoistumisen strategioiden parissa toimiville julkishallinnon yrityksille. Lopullisia hyödynsääjiä ovat pk-yritykset.

Alustojen työtä pitää yllä komission tutkimuskeskuksen kasvun ja innovaation yksikkö Sevillassa, JRC (Joint Research Centre). Instrumentilla keskitytään lähellä markkinoita oleviin innovatiivisiin tuotteisiin ja palveluihin (teknologinen valmiustaso TRL 5–6).

Komissio on vuodesta 2015 käynnistänyt kolme temaattista älykkään erikoistumisen (S3) alustaa (TSSP AgriFood, TSSP Energia ja TSSP teollinen modernisaatio) rohkaisten alueita ja heidän innovaatiotoimijoitaan rakentamaan strategisia S3 -kumppanuuksia alustoilla, edistäen investointeja ja alueellisen rahoituksen täydentävää hyödyntämistä osana innovaatorahoitusta älykkään erikoistumisen alueille. Länsi-Suomen maakuntien älykkään erikoistumisen painopisteet löydät maakuntien verkkosivuilta.

I3 -ohjelma koostuu seuraavista toimintalinjoista:

Toimintalinja 1: Taloudellinen ja hallinnollinen tuki alueellisten innovaatioprojektien investoinneille (Innovation Actions, IA)	279,3 milj.
---	--------------------

Toimintalinja 2: Taloudellinen ja hallinnollinen tuki vähemmän kehittyneiden alueiden arvoketjujen kehittämiseen	
---	--

a) Yksinkertaistetut innovaatiotoimet vähemmän kehittyneille alueille (Simplified Innovations, SIA)	250,8 milj.
---	-------------

b) Tuet kapasiteetin rakentamiseen vähemmän kehittyneillä alueilla.	28,5 milj.
---	------------

Toimintalinja 3: Tekninen tuki, pääomittaminen ja testaus	11,4 milj.
--	-------------------

Kuva 39. I3-ohjelman toimintalinjat.

Suuri osa rahoituksesta tullaan ohjaamaan avointen hakujen kautta ennalta määritellyille aihealueille. Ensimmäiset kaksi hakua linjojen 1. ja 2. alla julkaistaan lokakuussa 2021, fokuksena digitaalisuus sekä vihreä/ilmastosiirtymä ja älykäs valmistaminen/teollisuus.

Kolmas haku, joka on suunnattu valmiuksien kehittämiseen vähemmän kehittyneillä alueilla, julkaistaan 2022. Haut tullaan julkaisemaan [EU Funding & Tenders -portaali](#)ssa.

Tutustu [eurooppalaisten alueiden S3-strategioihin](#) interaktiivisten [karttojen](#) avulla.

Älykäs erikoistuminen

Rahoituskaudella 2014–2020 käyttöön otettu Älykäs erikoistuminen jatkuu myös rahoituskaudella 2021–2027. Saadakseen rahoitusta EAKR:sta alueiden ja jäsenvaltioiden on pitänyt tehdä Älykästä erikoistumista koskettava kansallinen tai alueellinen innovaatiostrategia (*Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation, RIS3*).

Kaudella 2021–2027 puhutaan lisäksi älykkäästä ja kestävästä erikoistumisesta (Smart Specialisation Strategy for Sustainability, S4), joka kattaa myös kestävät ratkaisut ja niiden vastuullisen edistämisen (quadruple ja quintuple innovation helix).

Kaikki investoinnit, mitä tehdään PO1 (Älykkäämpi Eurooppa) -tavoitteen alla, tulisi linkittää myös älykkään erikoistumisen strategiaan. Lisäksi kaupunkikehitysstrategioiden osalta tulisi pohtia, miten ne linkitetään älykkään erikoistumisen strategiaan. Älykkään erikoistumisen strategian avulla voidaan vastata yhteiskunnan haasteisiin esimerkiksi energiatehokkuuden, kiertotalouden, ympäristön, puhtaan liikenteen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvillä toimilla hyödyntäen liiketoimintamahdollisuuksia.

Alueet, joilla on yhteneväisiä älykkään erikoistumisen kärkiä, voivat saada tukea yleiseurooppalaisten klustereiden rakentamiseen, esimerkiksi aloilla kuten massadata (*big data*), kiertotalous, edistynyt teollisuus ja kyberturvallisuus.

Vinkit Interreg- hankehakemuksiin

- Interreg -ohjelmilla on omat sihteeristönsä, jotka koordinoivat hakuja.
- Interreg -ohjelmien ohjelmaoppaista saa lisätietoa ohjelmakohtaista painopisteistä ja hakemuksen sisällöstä.
- Ohjelmat järjestävät infopäiviä ennen hakujen alkamista. On oletettavaa, että ensimmäinen Interreg-hakukierros aukeaa aikaisintaan 2021 vuoden loppupuolella.

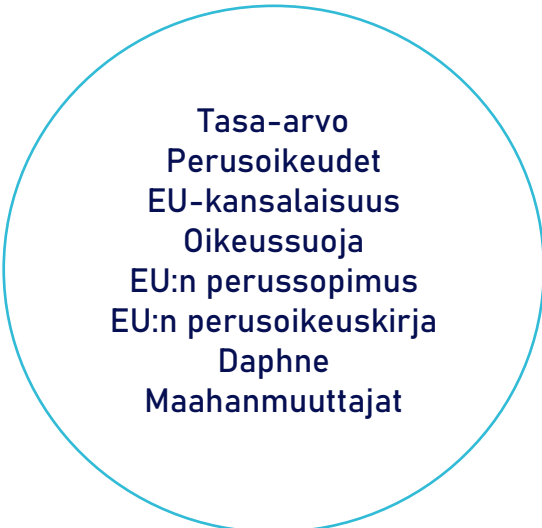

8 Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma (Kansalaisten Eurooppa)

Ala	Investointi ihmisiin, sosiaalinen koheesio ja arvot
Budjetti	€ 1,55 miljardia euroa
Kohderyhmä	Perusoikeuksien ja arvojen alan eri toimijat, kuten kansalaisjärjestöt, tasa-arvoelimet, viranomaiset, oikeusviranomaisten verkostot ja korkeakoulut.
Ohjelmaa hallinnoi	Tasa-arvon ja oikeuksien sekä Daphnen osalta komissio, Kansalaisten sitoutuminen ja osallistuminen-osion osalta toimeenpanovirasto EACEA
Rahoituksen saaja	Kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, eurooppalaiset verkostot, EU-maiden tai assosioituneiden kolmansien maiden organisaatiot, kansainväliset järjestöt, Euroopan tasa-arvoelinten verkosto
Rahoituksen myöntäjä	Komissio ja toimeenpanovirasto EACEA
Rahoituksen tyyppi	Suora (avustukset)

Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman (CEVR) tavoitteena on suojella ja edistää EU:n perussopimuksissa vahvistettuja perusoikeuksia ja arvoja. Ohjelman kautta tuetaan kansalaisyhteiskunnan organisaatioita avoimen, demokraattisen ja osallisuutta edistävän yhteiskunnan säilyttämiseksi. Ohjelma rakentuu aiemman kauden (2014–2020) Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman sekä Kansalaisten Eurooppa -ohjelmien pohjalta.

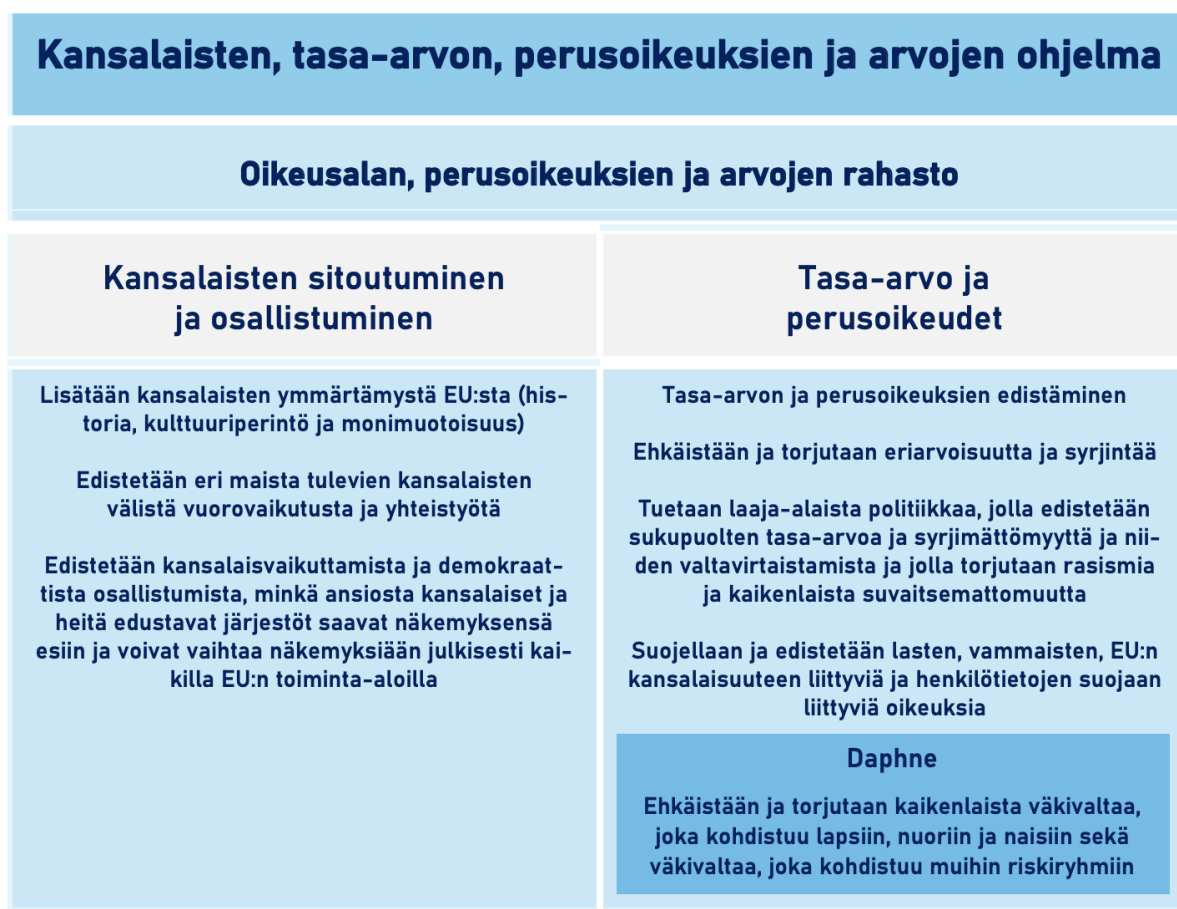
Ohjelman kautta rahoitetaan kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden lisäksi mm. tiedotukseen ja koulutukseen keskittyviä toimia (ohjelman soveltamisalaan kuuluvista politiikanaloista ja oikeuksista), sidosryhmien keskuudessa tapahtuvaa vastavuoroista oppimista (kansalaisvaikuttaminen, demokraattiseen toimintaan osallistuminen, ystävyyskaupungit), tutkimus- ja seurantatoimia (EU-maiden tilanteiden seuranta, EU:n lainsäädännön ja politiikan täytäntöönpano) sekä eurooppalaisia verkostoja (jotka keskittyvät edistämään ja kehittämään EU:n lainsäädäntöä, poliittisia tavoitteita ja strategioita) (kuva 39). Ohjelma toimii yhteistyössä muiden EU:n rahoitusvälineiden kanssa, kuten ESR+ (työllisyys, sosiaalinen innovointi, heikommassa

Tasa-arvo
Perusoikeudet
EU-kansalaisuus
Oikeussuoja
EU:n perussopimus
EU:n perusoikeuskirja
Daphne
Maahanmuuttajat

asemassa olevat), [Erasmus+](#) (heikommassa asemassa olevat ryhmät ja koulutusmahdollisuudet), [Luova Eurooppa](#), [Life](#) ja [Sisämarkkinaohjelma](#).

Kuva 40. Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman rakenne.

8.1.1 Kansalaisten sitoutuminen ja osallistuminen

Uutena elementtinä on EU:n arvojen lohko, jossa tavoitteena on suojella ja edistää demokratiaa ja oikeusvaltiota, tukea riippumattomia ihmisoikeuksien puolustajia ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista valvovia kansalaisyhteiskunnan organisaatioita sekä yhteistä avoimuuden kulttuuria, hyvää hallintoa ja korruption torjuntaa edistäviä aloitteita ja edistää demokraattisemman unionin rakentamista sekä suojella perussopimuksissa vahvistettuja oikeuksia ja arvoja ja lisätään niitä koskevaa tietoisuutta

Perusoikeuksien ja arvojen ohjelma mahdollistaa yhteisvaikutusten kehittämisen, jonka myötä voidaan puuttua arvojen edistämiseen ja suojeluun liittyviin yhteisiin haasteisiin huomioiden eri politiikan alat sekä kohderyhmät ja niiden erityistarpeet. Erilaisia toimia kansalaisten yhteen tuomiseksi ovat mm. ystävyyskaupunkihankkeet ja kaupunkiverkostot. EU:n kansalaisuudesta ja siihen liittyvistä eduista niin asumisen, matkustelun, opiskelun, työskentelyn kuin vapaaehtoistyön osalta on tiedotettava enemmän, jotta käyttää kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia voidaan käyttää.

8.1.2 Tasa-arvo ja perusoikeudet

Ohjelmalla edistetään tasa-arvoa, myös sukupuolten tasa-arvoa, perusoikeuksia ja syrjimättömyyttä sekä sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista (tasa-arvon, perusoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon lohko). Ohjelmalla pyritään lisäämään kansalaisten, erityisesti nuorten, tietoisuutta EU:n merkityksestä. Ohjelman toimien avulla pyritään säilyttämään sen perustamiseen johtaneiden historiallisten tapahtumien muistiperintö, ja edistetään demokratiaa, sananvapautta, moniarvoisuutta, kansalaisvaikuttamista sekä kansalaistapaamisia ja kansalaisten aktiivista osallistumista demokraattiseen toimintaan EU:ssa (aktiivista kansalaisuutta koskeva lohko). Lisäksi ohjelmaan kuuluu osio, jonka tavoitteena on torjua väkivaltaa, myös sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa (Daphne-lohko).

8.1.3 Oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahasto

Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma rahoitetaan uuden oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahaston kautta. Rahasto tukee avointa, demokraattista, moniarvoisuutta ja osallisuutta edistävää yhteiskuntaa. Rahaston kautta tuetaan myös oikeusvaltioperiaatteen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvan Euroopan oikeusalueen kehittämistä. Rahastolla varmistetaan, että ihmiset voivat käyttää oikeuksiaan. Rahasto pyrkii lisäämään kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia suojelemalla ja edistämällä perusoikeuksia ja arvoja sekä kehittämällä EU:n oikeusaluetta pidemmälle. Rahaston avulla edistetään komission painopisteitä, kuten luottamukseen ja perusoikeuksien kunnioittamiseen perustuva oikeusalue, oikeudenmukaisemmat sisämarkkinat, demokraattinen muutos sekä kasvu ja työllisyys.

Vinkit Perusoikeuksien- ja arvojen -ohjelman hankehakemukseen

Ole yhteydessä [Opetushallitukseen](#) tai toimeenpanovirasto [EACEA:n](#)

[Vuosien 2021–2022 CEVR -työohjelma](#)

9 Koulutus, liikunta ja nuoret

9.1 Erasmus+

Ala	Investointi ihmisiin, sosiaalinen koheesio ja arvot
Budjetti	€ 26 miljardia
Kohderyhmä	Kaikki koulutuksen tasot varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen sekä nuorisotyö ja urheilu <ul style="list-style-type: none"> - Koululaiset, opiskelijat ja opetushenkilöstö - Nuoriso ja -työntekijät - Urheiluorganisaatiot ja valmentajat - Yritykset ja järjestöt, tutkimusorganisaatiot, kuntien nuorisotoimet
Ohjelmaa hallinnoi	EACEA ja kansalliset Erasmus -toimistot
Rahoituksen saaja	Eri koulutuksen tasot sekä koulutuspalveluita tarjoavat organisaatiot, kansalaisjärjestöt ja yhdistykset
Rahoituksen myöntäjä	Opetushallitus
Rahoituksen tyyppi	Avustus, maksimissaan 50 %

[Erasmus+ -ohjelma](#) on EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma, jolla rahoitetaan eurooppalaista yhteistyötä. Ohjelman kulmakivenä ovat perinteiset ulkomaanjaksot ja kansainvälinen yhteistyö. Ohjelman tavoitteena on tukea ihmisten koulutuksellista, ammatillista ja henkilökohtaista kehitystä koulutuksen, nuorison ja urheilun aloilla Euroopassa ja sen ulkopuolella. Ohjelman kautta myötävaikutetaan kestävään kasvuun, työllisyyteen, sosiaaliseen koheesioon sekä eurooppalaisen identiteetin vahvistumiseen.

Uusi ohjelma on edeltävää inklusiivisempi (heikommassa asemassa olevat mukaan) ja osallistavampi (kaikenlaisten organisaatioiden helpompi osallistua). Organisaatioiden näkökulmasta Erasmus+ -ohjelma antaa mahdollisuuden henkilöstön osaamisen laajentamiseen kansainvälisen yhteistyön kautta. Kansainvälinen yhteistyö lisää myös organisaatioiden vetovoimaisuutta, sekä mahdollistaa hyvien käytänteiden vaihdoin ja oman organisaation kehittämisen. Erasmus+ ohjelman rahoituksen ehdotetaan kaksinkertaistuvan 2014–2020 kauteen verrattuna, mikä merkitsee rahoitusta yhä useammalle toimijalle. Myös Erasmus+ -ohjelma on jatkossa vihreän kehityksen tavoitteiden mukainen, vähentäen hiilijalanjälkeä toimissaan sekä kannustaen vähähiilisiin käytänteisiin. Tavoitteena on hiilineutraali liikkuvuus.

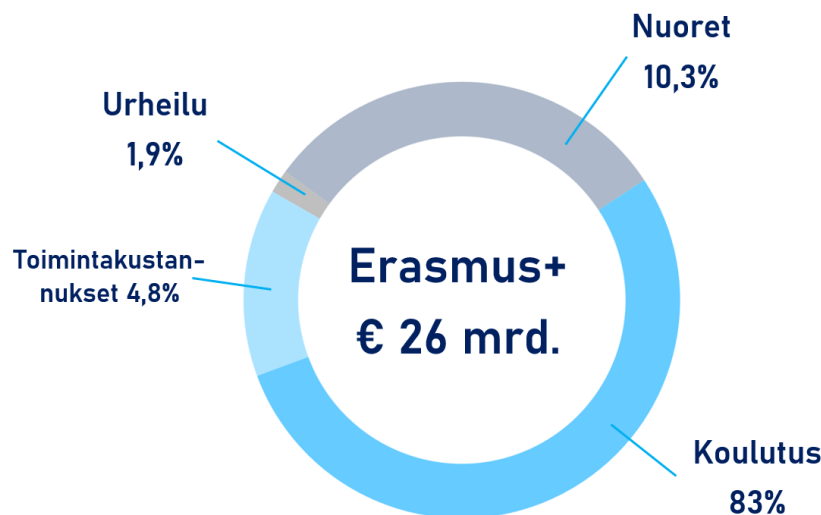
Opiskelijat
Koulutus
Oppiminen
Virtuaalinen yhteistyö
Liikkuvuus
Kansainvälisyys
Nuoriso
Urheilu

Ohjelma tarjoaa lisää mahdollisuuksia virtuaaliseen yhteistyöhön ja oppimiseen (mahdollistaa myös kansainvälisen kokemuksen sellaisille, jotka eivät eri syistä voi lähteä ulkomaanjaksolle toiseen maahan). Ohjelman neuvotteluissa on sovittu, että ohjelma-asetus sisältää oman osallistavuutta käsittelevän luvun. Uudessa ohjelmassa heikommassa asemassa olevien henkilöiden osallistumismahdollisuuksia parannetaan. EU-maiden tulee tehdä suunnitelma, miten rohkaistaan sellaisten henkilöiden osallistumista, joilla on eri syistä vaikeuksia osallistua. Ns. kotioppiminen mahdollistaa kansainvälisten taitojen kehittämisen esimerkiksi yhteisten oppimisprojektien, kansainvälisten vieraiden sekä ympäristön kansainvälistymisen ja hankkeiden kautta.

Ohjelma on jatkossa entistä kansainvälisempi, sillä globaali liikkuvuus -toimen osalta tuetaan edeltävän ohjelmakauden mukaisesti korkeakoulujen opiskelijoiden ja henkilökunnan liikkuvuutta, mutta myös jatkossa ammatillisessa koulutuksessa ja nuorisotoimessa. Ohjelma sisältää jatkossa uuden ulkosuhdebudjetin (*Neighborhood and Development and International Cooperation Instrument*, NDICI).

Ohjelma toimii yhteistyössä muiden EU:n rahoitusvälineiden kanssa, kuten [Horisontti Eurooppa](#) (tutkimus- ja innovaatiot), [Luova Eurooppa](#), [Euroopan solidaarisuusjoukot](#), [Digitaalinen Eurooppa](#), ESR+ ja EAKR. Uutena osana pyritään myös kehittämään yhden luukun järjestelmää, joka toimisi online-alustana ja yhdistäisi unionin muut liikkuvuusjärjestelmät pääsyn helpottamiseksi, sekä johdonmukaisuuden lisäämiseksi. Alusta toimisi valmistelussa ja seurannassa aputyökaluna, sekä tarjoaisi verkostoitumismahdollisuuksia.

Tulevan ohjelmakauden budjetti jakautuu Erasmus+ -ohjelman kolmeen toiminta-alueeseen: koulutus, nuoriso ja urheilu (kuva 41).

Kuva 41. Erasmus-ohjelman budjetin jakautuminen toiminta-aloittain.

Erasmus+ -ohjelmaan osallistumista yksinkertaistetaan siten, että pienille organisaatioille ja uusille tulokkaille, joilla on rajalliset hallinnolliset valmiudet (kuten aikuiskoulutus- ja nuorisoalan koulutus ja järjestöt) tarjotaan etenemismahdollisuuksia kevyemmän menettelyn

mukaan. Erasmus yrittäjille siirtyy Erasmus+ -ohjelman alle. Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu siirtyy Erasmus+ -ohjelmasta Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman alle. Ohjelmakaudella 2021–2027 Erasmus+ -ohjelma jakautuu edeltävän kauden mukaisesti kolmeen eri avaintoimeen (*Key Action*, KA): oppimiseen liittyvä liikkuvuus (KA1), yhteistyöhankkeet (KA2) ja tuki yhteisten toimintapolitiikkojen kehittämiseksi (KA3) (kuva 42).

KEY ACTION 1 Oppimiseen liittyvä liikkuvuus	KEY ACTION 2 Yhteistyöhankkeet	KEY ACTION 3 Politiikan uudistamisen tuki
<p>Liikkuvuus ja osallisuus Koulutusalan toimijat Nuoret ja nuorisotyöntekijät Urheiluvallmentajat ja -henkilöstö</p> <p>Erasmus Mundus -yhteiset maisteriohjelmat Erasmus+ -opintolainat</p> <p>DiscoverEU</p>	<p>Strategiset kumppanuushankkeet Innovatiivinen yhteistyö, kaikille koulutus- ja nuorisoalan sektoreille, alueviranomaisten yhteistyö, yrittäjyyden edistäminen</p> <p>Laatukumppanuus Eurooppa-yliopistot, ammatilliset huippuyksiköt ja yhteiset maisteriohjelmat</p> <p>Verkkoalustat ja virtuaalinen yhteistyö Tukipalvelut ja e-Twinning</p> <p>Kapasiteetin vahvistaminen nuorisoalalla</p>	<p>Toimintaohjelmien valmistelu ja toteuttaminen EURYDICE-verkosto ja muut organisaatiot apuna</p> <p>Toimenpiteet Nuorisoasioita koskevaan vuoropuheluun liittyvät hankkeet & innovatiivisia toimintamalleja koskevat hankkeet</p> <p>Yhteistyö sidosryhmien kanssa Verkostot, kansalliset ja kansainväliset järjestöt</p> <p>Tietojen levitys ja tietoisuuden lisääminen Youthwiki ja YOUTHPASS</p>

Kuva 42. Erasmus+-ohjelman avaintoimet ja niiden sisältämät toimet.

9.1.1 Avaintoimi 1 (KA1) – Oppimiseen liittyvä liikkuvuus

Koulutus

Avaintoimeen 1 sisältyy oppimiseen liittyvä henkilöiden liikkuvuus, johon sisältyy korkeakouluopiskelijat, -henkilöstö, ammattiopiskelijat ja ammatillisen koulutuksen henkilöstö, koulujen oppilaat ja oppilaitosten henkilöstön liikkuvuus, aikuiskoulutuksen henkilöstö sekä kansainvälinen harjoittelu. Tämä siis tarkoittaa, että koululaisten liikkuvuus siirtyy myös KA2:sta KA1:n alle, tuoden enemmän liikkuvuusmahdollisuuksia yhteen. Avaintoimen alle kuuluu myös lyhytkestoinen tohtoriopiskelijoiden liikkuvuus sekä kielten oppimismahdollisuuksia tukeva liikkuvuus.

Nuoriso

Avaintoimen 1 alle sisältyy uusi [DiscoverEU -toiminta](#), jonka tarkoituksena on antaa 18-vuotiaille nuorille tilaisuus lähteä matkalle ja näin hyödyntää oikeuttaan liikkua vapaasti EU:n

sisällä ja tutustua Euroopan monimuotoisuuteen ja eurooppalaiseen kulttuuriin ja historiaan. Erasmus+ -ohjelma tukee nuorten liikkuvuutta ja osallistumistoimintoja sekä nuorisotyöntekijöiden liikkuvuutta.

Urheilu

Tuetaan urheilualalla urheiluvalmentajien ja henkilöstön liikkuvuutta.

9.1.2 Avaintoimi 2 (KA2) – Yhteistyöhankkeet

Avaintoimi 2 pitää sisällään organisaatioiden ja oppilaitosten väliset yhteistyöhankkeet ja -kumppanuudet. Näiden toimien kautta tuetaan EU-maissa sijaitsevien korkeakoulujen välistä yhteistyötä sekä ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden kehittämistä.

Koulutus

Erasmus+ -ohjelma tukee yhteistyökumppanuuksia ja hyvien käytänteiden vaihtoa. Tämä toimi sisältää myös pienimuotoiset kumppanuudet, mahdollistaen laajemman ja kattavamman osallistumisen ohjelmaan. Koulutuksen osalta KA2 sisältää myös huippuosaamista tavoittelevat kumppanuudet (nk. laatukumppanuudet), joihin kuuluvat mm. Eurooppa -yliopistoaloite, ammatillisen koulutuksen osaamiskeskukset ja maisterikoulutuksen yhteistutkinnot. Lisäksi KA2 sisältää innovaatiokumppanuudet Euroopan innovaatiokapasiteetin vahvistamiseksi sekä virtuaalisen yhteistyön verkkoalustat ja -työkalut (ml. e-Twinning tukipalvelut ja eurooppalaiset aikuisten oppimisen sähköiset alustat). Yhteistyötä kehitetään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä hyödyntäen ulkomaanjaksolla sekä yhteistyöhankkeissa. Virtuaalisen liikkuvuuden myötä myös sellaiset henkilöt pääsevät kokemaan muita kulttuureita, joille on vaikeaa osallistua fyysisesti rajat ylittävään vaihtoon ja yhteistyöhön.

- **Eurooppa-yliopistoaloite**

[Eurooppa-yliopistoaloite](#) (*European Universities Initiative*) sisältää aiemman rahoituskauden eurooppalaisten korkeakouluverkostojen pilotin, joka toimii KA2:n alla. Eurooppa-yliopistoverkostojen rakentamista jatketaan myös rahoituskaudella 2021–2027. Tavoitteena on tuoda yhteen uusi sukupolvi eurooppalaisia, jotka tekevät yhteistyötä rajat ylittävästi niin valtion kuin tieteenalojen osalta. Eurooppa-yliopistoilla pyritään vastaamaan yhteiskunnallisiin haasteisiin ja paikkaamaan osaamisvajetta Euroopassa. EU:n tavoitteena on vuoteen 2025 mennessä muodostaa **eurooppalainen koulutusalue**, joka tukee oppimista ja toimii rajat ylittävästi (Erasmus+ -ohjelman osana).

Eurooppa-yliopistoihin kuuluu ammattikorkeakouluja, teknillisiä yliopistoja, taidealan yliopistoja, sekä yleisiä ja tutkimukseen keskittyviä yliopistoja. Aloitteeseen valitut korkeakoulut tarjoavat yhteisiä opetussuunnitelmia tai moduuleita, jotka kattavat eri oppiaineita ja opiskelijat saavat eurooppalaisen tutkinnon. Korkeakouluverkostojen avulla tiivistetään eurooppalaisen korkeakoulutuksen yhteistyötä, sekä parannetaan koulutuksen osallistavuutta, laatua, kilpailukykyä, liikkuvuutta ja houkuttelevuutta. Jokaiseen yhteenliittymään kuuluu noin seitsemän korkeakoulua eri puolilta Eurooppaa vaihdellen laaja-alaisesta yhteistyöstä yksityiskohtaisempiin teemoihin. Haut julkaistaan Erasmus+ -työohjelmassa (*julkaistaan myöhemmin*).

- **Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt**

Ammatillisen koulutuksen huippuosaamisen huippuyksiköt (*Centres of Vocational Excellence, CoVE*), edistävät ammatillisen koulutuksen ja paikallisten innovointijärjestelmien välisen yhteyden vahvistamista. Huippuyksiköt sitovat alueen älykkään erikoistumisen strategian paikalliseen tarpeeseen koulutuksessa, innovaatiotoiminnan tukemisen ammattikouluissa ja uudenlaiset oppimispolut (kuten oppisopimuskoulutukset). Huippuyksiköiden tehtävänä on toimia korkealaatuisen ammatillisen osaamisen kehittämisessä, ottaen huomioon alakohtaiset haasteet sekä EU:n yleiset muutokset. Amatilliset huippuyksiköt voivat toimia alansa huippuosaamisen ja innovoinnin veturina. Lähtökohtana on ammatillisen huippuosaamisen edistäminen kansallisella (CoVE) ja kansainvälisellä tasolla, sekä huippuyksiköiden välinen yhteistyö EU-tasolla (*CoVE platforms*).

Yksiköt kokoavat yhteen paikallis- ja aluetason toimijoita, kuten ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen tarjoajia sekä elinkeinoelämän toimijoita, tutkimuslaitoksia, kansallisia ja alueellisia viranomaisia ja kehitysvirastoja. Kumppanuuteen on kuuluttava vähintään kahdeksan täyskumppania vähintään neljästä Erasmus+-ohjelmasta (joista vähintään kaksi Euroopan unionin jäsenvaltiota). Kustakin maasta on oltava mukana vähintään yksi yritys, ala tai sektorin edustajia (esim. elinkeinoelämän järjestöjä tai ammattiyhdistyksiä) ja vähintään yksi ammatillisen koulutuksen tarjoaja (toisella ja/tai kolmannella asteella).

Hakuun sisältyy toimia, jotka ovat jaoteltuna kolmeen eri klusteriin: **klusteri 1 – opetus ja oppiminen** (esim. elinikäisen oppimisen lähestymistapa ja innovatiiviset opetussuunnitelmat ja -metodit), **klusteri 2 – yhteistyö ja kumppanuus** (esim. yritys yhteistyö pk-yritysten kanssa opiskelijoiden harjoittelujen tiimoilta, kv-strategiat kv-liikkuvuuden edistämiseksi) sekä **klusteri 3 – hallinto ja rahoitus** (esim. yksikön tehokas hallinto, kestävien rahoitusmallien ja EU-rahoituksen hyödyntämissuunnitelmat).

- **Innovaatiokumppanuudet**

Innovaatiokumppanuudet ovat yksi ohjelman yhteistyömalleista. Ne sisältävät tulevaisuuteen suuntautuvia projekteja (*Forward-looking projects*). Innovaatiokumppanuuksiin sisältyy myös Alliances (aiemmalta kaudelta tuttu *Knowledge Alliances*-korkeakoulutus, *Sector Skills Alliances* -ammattillinen). Tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan alalla ohjelmalla pyritään synergiaan Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa. Horisontti Eurooppa -ohjelmalla täydennetään soveltuvien ohjelman tukea Eurooppa-yliopistoja koskevalle aloitteelle ja etenkin sen tutkimusulottuvuudelle osana uusia, yhteisiä ja integroitua pitkän aikavälin kestäviä strategioita koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin alalla.

Nuoriso

Tuetaan yhteistyökumppanuuksia ja hyvien käytänteiden vaihtoa (ml. pienimuotoiset kumppanuudet), innovaatiokumppanuuksia sekä virtuaalisen yhteistyön verkkoalustoja ja -työkaluja.

Urheilu

Tuetaan yhteistyökumppanuuksia ja hyvien käytänteiden vaihtoa (ml. pienimuotoiset kumppanuudet). Tuetaan voittoa tuottamattomia urheilutoimintoja urheilun eurooppalaisen ulottuvuuden edelleen kehittämiseksi. Urheilun alaohjelmasta tuetaan myös eurooppalaisia (ei-kaupallisia) urheilutapahtumia, joissa järjestäjinä on vähintään 10 maata. EU-tuen osuus on 80 prosenttia ja maksimissaan 500 000 euroa. Tapahtumien tarkoituksena tulee kehittää urheilun eurooppalaista ulottuvuutta.

9.1.3 Avaintoimi 3 (KA3) – Poliitiikan uudistamisen tuki

Avaintoimi 3 pitää sisällään tukia innovatiiviselle politiikan uudistamiselle, josta rahoitetaan mm. nuorten ja päättäjien välistä vuoropuhelua, tiedonvaihtoa koulutuksen, urheilun ja nuorison aihepiireissä, viranomastason yhteistyötä sekä eurooppalaisia verkostoja. EACEA hallinnoi suurinta osaa näistä hauista, ja suurin osa myös hoidetaan vuotuisen yleisen ehdotuspyynnön ulkopuolella (hakuja voi seurata [komission sivuilta](#)).

Koulutus

Koulutusta koskevien EU:n yleisten ja sektorikohtaisten linjausten valmisteluun ja toteutukseen liittyvät toimet (ml. Eurydice -verkoston tai muiden asianmukaisten organisaatioiden toimien tuki). Ohjelma tukee myös laatua, läpinäkyvyyttä, pätevyyttä sekä taitojen ja tutkintojen tunnustamista koskevien EU:n välineiden ja toimien vahvistamista.

Nuoriso

Ohjelmasta tuetaan EU:n nuorisoalaa koskevien linjausten valmistelua ja toteutusta (ml. YouthWiki -verkoston tuki). Sekä laatua, läpinäkyvyyttä sekä osaamisen ja taitojen tunnustamista koskevien EU:n välineiden ja toimien vahvistamista (erityisesti Youthpassia hyödyntäen).

Urheilu

Tuetaan EU:n urheilualaa ja kuntoilua koskevien linjausten valmistelua ja toteutusta.

9.1.4 Toimialakohtaiset kokoavat infopaketit (koulutus, nuoriso ja urheilu)

Koulutus

Erasmus+ -ohjelma toimii keskeisenä eurooppalaisen koulutusalueen rakentamisen välineenä tukien Euroopan strategista koulutusyhteistyön toteutusta ja sen perustana olevia tavoitteita. Ohjelma tarjoaa yhdenvertaisemmat mahdollisuudet osallistua kaikilla koulutusasteilla. Ohjelman tavoitteena on huomioida tulevaisuuden osaamistarpeet ja tukea huippuosaamista. Erasmus+ -ohjelman tavoitteena on helpottaa joustavia opintopolkuja. Tämän myötä oppijat, joilla on vähemmän mahdollisuuksia ja joiden urakehitys on epätodennäköisempää tai vaarassa keskeytyä, pääsevät paremmin mukaan. Oppimista ja kansainvälistymistä pyritään kehittämään myös virtuaalisen yhteistyön kautta.

Erasmus+ -ohjelman EU:n ulkopuolisten hankkeiden osalta laajennetaan sisältämään kaikki koulutuksen tasot (lisänä ammattikoulutus ja aikuisopetus). Kohderyhmien määritelmiä

tarkistetaan: Esimerkiksi korkeakouluopiskelijan määritelmää halutaan laajentaa koskemaan jokaista, joka on valmistunut viimeisen kahden vuoden aikana. Opintolainakokeilu ei sisälly komission esitykseen.

- **Jean Monnet -toimet**

Erasmus+ -ohjelman myötä tuetaan Euroopan yhtentymiseen liittyvää opetusta, oppimista, tutkimusta ja keskustelua korkeakoulutuksen ja muun koulutuksen aloilla. Lisäksi ohjelman avulla tukea myönnetään laitoksille, joiden päämääränä on Euroopan edun edistäminen (esim. College of Europe, Julkisen hallinnon Eurooppa-instituutti sekä Eurooppa-oikeuden akademia). Toimintoja kohdistetaan myös kouluihin. Jean Monnet -toimille on varattu Erasmuksen koulutussektorin alta [450 miljoonaa] euroa.

Nuoriso

Erasmus+ -ohjelman kautta edistetään nuorisopolitiikan alan yhteistyötä, ottaen huomioon myös [EU:n nuorisostrategian 2019–2027](#). Nuorisostrategia muodostaa nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön puitteet, sisältäen nuorten osallistamisen, yhdistämisen ja vaikutusmahdollisuudet. Nuorten osallistumistoiminnalla tarkoitetaan koulun ulkopuolista toimintaa, jonka epäviralliset nuorten ryhmät ja/tai nuorisojärjestöt järjestävät ja jolle on ominaista epävirallinen oppiminen. Erasmus+ -ohjelma kannustaa epäviralliseen oppimiseen ja aktiiviseen osallistumiseen nuorison keskuudessa järjestöjen ja toimintapolitiikan tasoilla. Nuorisoon keskittyvä alaohjelma täydentää [Euroopan solidaarisuusjoukkojen](#) hanketta. Erasmus+ -ohjelmassa tarjotaan EU-maiden välisiä nuorten osallistumistoimia sekä organisaatioiden välistä yhteistyötä ja politiikan kehittämistä tukevia toimenpiteitä.

Komissio ylläpitää [Euroopan nuorisoportaalaa \(Eurodesk\)](#), jonka sivulla kootaan nuoriin liittyvien EU-tukiin ja hankkeisiin liittyvää tietoa.

Urheilu

Erasmus+ ohjelmassa huomioidaan urheilun merkitys liikunnan, terveiden elintapojen, sosiaalisen osallisuuden ja tasa-arvon edistämisessä. Ohjelman tavoitteena on urheilualan eurooppalaisen ulottuvuuden kehittäminen etenkin ruohonjuuritason urheilussa (paikallistason amatööriurheilu ja harrasteliikunta). Urheiluvalmentajat ja -henkilöstö voivat hyötyä ohjelmasta esimerkiksi osallistamalla opintomatkoihin, työn varjostamiseen, tarkkailujaksoihin, tai koulutuskursseille ja verkostoitumistapahtumiin. Ohjelman avulla tuetaan [EU:n urheilualan työsuunnitelmaa](#), jonka mukaisesti komissio järjestää vuosittain asiantuntijafoorumia, joissa etsitään ratkaisuja urheilun ongelmiin Euroopassa.

Erasmus+ Sport -ohjelmasta tuetaan kahdenkokoisia yhteistyöhankkeita. Pienille yhteistyöhankkeille maksimituki on 60 000 euroa. Pienissä yhteistyöhankkeissa on oltava vähintään kolme tahoja kolmesta eri maasta. Suurille yhteistyöhankkeille maksimituki on 400 000 euroa. Näissä hankkeissa on oltava vähintään viisi tahoja viidestä eri maasta.

9.1.5 Erasmus nuorille yrittäjille

Erasmus nuorille yrittäjille auttaa aloittelevia eurooppalaisia yrittäjiä pk-yrityksen perustamisessa ja/tai yritysasioiden hoitamiseen tarvittavien tietojen kehittämisessä. Tarkoituksena ohjelmassa on, että uudet yrittäjät keräävät ja vaihtavat tietoa sekä liiketoimintaimpeleitä kokeneen yrittäjän kanssa. Yrittäjät tekevät yhteistyötä 1–6 kuukautta,

asuen samassa maassa osittain komission rahoittamana. Kansallisena yhteyspisteenä Länsi-Suomen alueella toimii [Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK](#).

9.1.6 Erasmus+ ja Euroopan osaamishjelma

Euroopan osaamishjelma (7/2020) on komission aloite, joka toteuttaa Erasmus+ -ohjelman tavoitteita erityisesti taitojen kehittämisen osalta. Ohjelman suurimpana tavoitteena on taitojen päivittäminen vihreässä ja digitaalisessa muutoksessa, sekä työllisyyden parantaminen. Osaamishjelmalla tavoitellaan kestävästä kilpailukykyä, ja erityisesti pk-yritykset nostetaan tärkeäksi sen toteuttamisessa. Osaamishjelmaan liittyvät toimet rahoitetaan 2021-2027 rahoituskauden eri ohjelmista (erityisesti ESR+ ja Erasmus+) sekä EU:n elpymispaketin kautta. Osaamishjelman toimenpiteissä (12kpl), korostuvat investoinnit digitaaliseen ja vihreään osaamiseen, kv-kumppanuuksien kehittämiseen, ammatilliseen koulutukseen ja yrittäjyyteen. Aikuiskoulutus ja ikääntyvien taidot on huomioitu erityisesti. Lisäksi toimenpiteisiin sisältyy tiedonhankinnan kehittäminen ja digitaalisten alustojen hyödyntäminen.

Yksi tärkeimmistä toimista osaamishjelmassa ja sen täytäntöönpanossa on Euroopan uusi osaamissopimus. Osaamissopimuksella tuetaan investointeja ja toimia olemassa olevien taitojen parantamiseksi (=täydennyskoulutukseen) ja uusien taitojen hankintaan (=uudelleen koulutus). Sopimus sisältää yksityisen ja julkisen puolen toimijoiden välisiä kumppanuuksia ja yhteistyötä. Sopimuksella vahvistetaan julkisen ja yksityisen yhteistyötä ja kumppanuuksia, joihin luetaan mukaan kaikki sidosryhmät alueellisella tasolla. Erityispainoarvoa kohdennetaan myös pk-yrityksien mukaan ottoon. Tavoitteena on verkottaa toimijoita paremmin, ja lisätä kumppanuuksia sellaisten toimijoiden välillä, joiden tavoitteena on nykyisten taitojen parantaminen ja uusien hankkiminen. Nämä toimijat voivat sisältää teollisuuden, työnantajien, työmarkkinaosapuolten, kauppakamarien, viranomaisten, koulutuslaitosten ja työvoimatoimistojen yhteistyötä, toimijoita, jotka yhdessä tähtäävät työikäisten koulutukseen.

Erityispainoarvo on niissä aloissa ja ekosysteemeissä, jotka ovat kärsineet eniten COVID-kriisistä, ja joissa on juuri nyt tarvetta kehittää taitoja. Näitä ovat esimerkiksi terveysala, rakennusala (jossa erityisesti energiatehokkuus ja digitaalisuus, jotta mahdollistetaan rakennusten perusparannukset Euroopassa), liikenne, matkailuala, jne.

Ensimmäiset eurooppalaiset osaamiskumppanuudet näissä keskeisimmissä aloissa on julkistettu:

- Autoteollisuus (7 mrd €): yksityisiä ja julkisia investointeja, tavoitteena tarjota täydennyskoulutusta viidelle prosentille työvoimasta vuosittain. Investoinnit aloitetaan alueellisilla pilottihankkeilla.
- mikroelektroniikka (2 mrd €): investoidaan julkisia ja yksityisiä varoja, v. 2021–25 täydennys- ja uudelleen koulutusmahdollisuuksiin Euroopan elektroniikkaklustereissa.
- Ilmailu ja avaruusala sekä puolustusala (1mrd €) julkisia ja yksityisiä investointeja seuraavat 10 vuotta. Tavoitteena parantaa työvoiman ammattitaitoa, tarjoten uutta koulutusta henkilölle, jotka siirtyvät alan palvelukseen.

Näihin kumppanuuksiin voi osallistua liittymällä osaamissopimukseen, joka on avoin yksityisen/julkisen puolen organisaatioille, yrityksille, alueellisille ekosysteemeille ja monialaisille kumppanuuksille. Osaamissopimukseen voi osallistua yksittäisenä toimijana tai kumppanuutena. Lisäksi osallistujat saavat erilaisia tukipalveluita käyttöönsä.

9.1.7 EU:n ulkopuolinen koulutusvienti ja koulutusyhteistyö

Erasmus+ -ohjelman globaali liikkuvuus jatkuu ohjelmakaudella 2021–2027, sisältäen jatkossa myös ammatillisen koulutuksen ja nuorisotoimen. Erasmus+ ohjelman ulkosuhdeinstrumentit yhdistetään uuteen [NDICI -instrumenttiin](#) (Neighborhood and Development and International Cooperation Instrument). Näistä hauista löydät lisätietoa [toimeenpanovirasto EACEA:n sivustolta](#). Sivustolta löytyy myös lisätietoja komission Afrikka-yhteistyöstä. Uuden [EU:n ja Afrikan välisen strategian](#) mukaisesti koulutuksen osalta tuetaan nuorten ja naisten oppimista, osaamista sekä tutkimus- ja innovaatiovalmiuksia Afrikassa mm. Afrikka-yhteistyötä tukevan Afrikka-Eurooppa allianssin kautta.

Tutkintovientiä Suomesta hallinnoi opetushallitus (OPH), joka on koonnut [tutkintoviennin tilannekatsauksesta](#) ja ammatillisen koulutuksen tutkintoviennin [tietopaketin](#). OPH koordinoi myös koulutusvientiyhtiöitä ja -organisaatioita tukevaa [Education Finland](#) -kasvuohjelmaa.

Vinkit Erasmus+ -hankehakemukseen

OPH:n sivuilta löytyy [lista kontaktihenkilöistä](#) Erasmus liikkuvuuden ja Erasmus+ -hankkeiden osalta

Ohjelman kautta rahoitettuja hankkeita ja toimia voit selata [komission palvelun kautta](#).

10 Kulttuuri ja luova talous

10.1 Luova Eurooppa

Ala	Investointi ihmisiin, sosiaalinen koheesio ja arvot
Budjetti	€ 2,4 miljardia
Ohjelmaa hallinnoi	Komissio ja EACEA, kansallisesti Opetushallitus (Luova Eurooppa - yhteyspisteet)
Rahoituksen saaja	Kulttuuri- ja luovan alan organisaatiot (museot, arkistot, kirjastot, teatterit, orkesterit, yhdistykset, säätiöt, alan oppilaitokset, yritykset, verkostot), eurooppalaiset organisaatiot sekä kunnat
Rahoituksen myöntäjä	EACEA
Rahoituksen tyyppi	Avustukset: Pienet yhteistyöhankkeet (EU-tuki max. 60 % ja 200 000 €) ja suuret yhteistyöhankkeet (EU-tuki max. 50 % ja 2 milj. €) sekä palkinnot ja hankinnat

Luova Eurooppa -ohjelman (*Creative Europe*) tavoitteena on turvata, kehittää ja edistää Euroopan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta ja kulttuuriperintöä sekä vahvistaa eurooppalaista kulttuuripolitiikkaa. Tavoitteena on lisätä kulttuurialan ja luovien alojen kilpailukykyä, erityisesti audiovisuaalialalla sekä edistää uusien toiminta- ja rahoitusmallien syntyä. Ohjelma vahvistaa toimialoja ja niiden potentiaalin hyödyntämistä taloudellisesta, sosiaalisesta ja kansainvälisestä näkökulmasta, sekä eurooppalaisen identiteetin vahvistamista. Ohjelman tavoitteena on luoda työpaikkoja ja kasvua sekä vahvistaa taide- ja kulttuurialan yhteistyötä sekä taiteilijoiden ja ammattilaisten liikkuvuutta EU-tasolla.

Kulttuuriala
Taideala
Luovat alat
Audiovisuaaliala
Kulttuuriympäristö
Media
Digitalisaatio

Ohjelma jakautuu kolmeen osaan: kulttuuri, media ja poikkialainen (kuva 43). Tavoitteena ohjelmassa on tarjota toimijoille mahdollisuuksia kehittää teknologisesti ja taiteellisesti innovatiivisia eurooppalaisia rajat ylittäviä hankkeita, kumppanuuksia ja yhteistoimintamalleja. Näiden avulla edistetään eurooppalaisten teosten vaihtoa, yhteistä luomista, yhteistuotantoa ja levitystä sekä asetetaan ne laajemman ja monimuotoisemman yleisön saataville. Luova Eurooppa -ohjelma pyrkii tavoittamaan uutta yleisöä Euroopassa ja sen ulkopuolella, ja sen kautta edistetään monimuotoista ja moniarvoista mediaympäristöä ja medialukutaitoa. Ohjelman kautta tuetaan mm. kirjallisuuden kääntämistä ja tunnetuksi tekemistä kaikkialla EU:ssa, audiovisuaalisten teosten ja videopelien kehittämistä, innovatiivisen TV-sisällön tuottamista sekä eurooppalaisia ja kansainvälisiä yhteistuotantoja. Ohjelma tukee myös

arkkitehtuuria ja kulttuuriperinnön suojeluhankkeita, Euroopan elokuvafestivaaleja sekä musiikkialaa. Ohjelmasta on myös saatavilla rahoitusta eurooppalaisille kulttuuriverkostoille.

Ohjelma ottaa huomioon digitalisaation vaikutukset kulttuuriympäristöön. Kulttuuriala ja luovat toimialat joutuvat kilpailemaan uusien ja vahvojen globaalien toimijoiden, kuten hakukoneiden ja sosiaalisten alustojen, kanssa. Digitaaliteknologian kautta voidaan kehittää uusia liiketoimintamalleja, sekä toteuttaa kasvupotentiaalia, jotta kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla säilyy.

Kulttuuri	Media	Poikkialainen
<p>Horisontaaliset toimet</p> <p>Sektorikohtaiset toimet</p> <ul style="list-style-type: none"> - musiikki - kirjallisuus - arkkitehtuuri ja kulttuuriperintö - muut sektorit <p>Erytistoimet</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU:n kulttuurialan palkinnot (musiikki, kirjallisuus, kulttuuri-perintö ja arkkitehtuuri) - Euroopan kulttuuripääkaupungit - Eurooppalainen kulttuuri-perintötunnus - Eurooppalainen kulttuuri-perintöpäivä - Tuki eurooppalaisille kulttuuri-instituutioille (EU Youth Orchestra) 	<p>Toimet on jaettu kolmeen ryhmään (creation, business & audiences)</p> <ul style="list-style-type: none"> - innovatiivinen tarinankerronta - eurooppalaisia elokuvia esittävien elokuvateattereiden tuki - tilausvideopalvelualustojen verkoston luominen - huippuosaamisen markkinointi kansainvälisesti - vahvempi tuki ja laajempi levitys - yhteistyö ja yhteistuotanto - audiovisuaalialan ammattilaisten tuki - eurooppalaisten festivaalien tuki - sukupuolten välisen tasa-arvon toimet (naisten mentorointi) 	<p>Tuetaan alojen kansainvälistä ja poliittista yhteistyötä</p> <p>Edistetään sisällön luomiseen, saatavuuteen, jakeluun ja markkinointiin liittyviä innovatiivisia lähestymistapoja</p> <p>Edistetään monialaista toimintaa, joka tähtää media-alan kohtaamiin rakenteellisiin muutoksiin sopeutumiseen (vapaa, moninainen ja monialainen media ympäristö, laatujournalismi ja medialukutaidon edistäminen)</p> <p>Ohjelman kansallisten yhteyspisteiden perustaminen ja tukeminen</p>

Kuva 43. Luova Eurooppa -ohjelman rakenne ja budjetti.

Luova Eurooppa -lainarahoituselementti (lainatakausväline) siirtyy [InvestEU -rahastoon](#). Sen avulla helpotetaan mikro- ja pk-yritysten mahdollisuuksia saada lainarahoitusta toiminnalleen. Ohjelman tavoitteena on myös laajentaa alan liiketoimintapotentiaalia, edistää kilpailukykyä ja innovointia sekä kehittää alan keskittyneitä markkinoita Euroopan sisämarkkinoilla. Ohjelman toiminnan taustalla vaikuttaa [Uusi eurooppalainen kulttuuriagenda](#), joka sisältää 25 erilaista toimenpidettä huomioiden sosiaalisen, taloudellisen ja ulkoisen näkökulman sekä kulttuuriperinnön ja [Digital4Culture -strategian](#). Luova Eurooppa -ohjelma toimii yhteistyössä EU:n muiden rahoitusvälineiden kanssa, erityisesti koulutus- ja nuorisopolitiikan ([Erasmus+](#)), perusoikeuksien ja arvojen ([Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen -ohjelma](#)), työllisyys- ja sosiaalipolitiikan ([ESR+](#)), alue-, kaupunki- ja maaseutupolitiikan ([EAKR](#)), sisämarkkinoiden ([Sisämarkkinaohjelma](#)), digitaalialan ([Digitaalinen Eurooppa](#)) sekä tutkimus- ja innovaatio ([Horisontti Eurooppa](#)) toimien osalta. Ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta [InvestEU-ohjelman](#) ja EU:n talousarviotakuun yhdistävien toimien kautta

10.1.1 Kulttuuri

Kulttuuri -alaohjelman alle kuuluvat kulttuuriala ja luovat alat, lukuun ottamatta audiovisuaalisia aloja. Nykyiset kulttuuri -alaohjelman horisontaaliset tukimuodot säilyvät. Nämä pitävät sisällään kulttuurialan ja luovien alojen eurooppalaiset yhteistyöhankkeet, eurooppalaiset kulttuuri- ja luovien alojen järjestöjen toiminta (ml. kansainvälinen toiminta), eurooppalaisen kaunokirjallisuuden käännöshankkeet, eurooppalaiset verkostohankkeet ja eurooppalaisten foorumeiden hankkeet sekä lainsäädäntöön vaikuttaminen. Ohjelmasta tuetaan jatkossa myös taiteilijoiden ja muiden luovien toimijoiden sekä teosten rajat ylittävää liikkuvuutta. Alaohjelmasta tuetaan myös kansainvälisiä kumppanuuksia, verkostoja ja foorumeja sekä lisätään osallistumista kulttuuritoimintaan kaikkialla Euroopassa.

Kulttuuritoimintaan voi sisältyä palveluiden ja tavaroiden kehittäminen, luominen, tuotanto, levittäminen ja säilyttäminen, sekä tähän liittyvä toiminta, kuten koulutus ja johtaminen.

Alaohjelmaan sisältyvät sektorikohtaiset toimet. Musiikkialalla tuetaan monimuotoisuutta, luovuutta ja innovaatioita, levitystä, koulutusta sekä yleisöön kohdistuvia toimia. Kirjallisuuden osalta tuetaan monimuotoisuutta, luovuutta ja innovaatioita, käännöstyötä ja levitystä, koulutusta ja liikkuvuutta sekä kansainvälisiä projekteja. Arkkitehtuurin ja kulttuuriperinnön alalla tuetaan liikkuvuutta, alan kasvua ja vertaisoppimista, yleisökehitystä sekä kansainvälistymistä. Muiden sektoreiden osalta (muotoilu ja muoti, kulttuurimatkailu ja kustannusala) tuetaan kehitystä ja levitystä EU:n ulkopuolella.

Kulttuuri -ohjelmasta tuetaan kulttuurialan ja luovien alojen toimijoita niiden pyrkiessä saavuttamaan yleisöjä Euroopassa ja sen ulkopuolella. Tavoitteena on saada tuotua esiin kulttuurin sosiaaliset hyödyt yksilöille ja yhteiskunnalle. Ohjelman avulla edistetään sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteiskuntien kestävyttä kulttuurin ja kulttuuriperinnön avulla. Kulttuurin avulla voidaan edistää yhteisöjen osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta, siksi kulttuurilla on merkittävä rooli maahanmuuttajien integroimisessa sekä yhteenkuuluvuuden ja hyvien suhteiden luomisessa. Ohjelman tavoitteena on lujittaa eurooppalaista identiteettiä sekä alan toimijoiden kansainvälisten valmiuksien kehittämistä. Kulttuuri -alaohjelma sisältää EU:n kansainvälisten suhteiden globaalin strategian edistämisen kulttuuridiplomatian avulla.

10.1.2 Media

Media -alaohjelman osana on myös audiovisuaaliala, toimet on jaettu kolmeen ryhmään (*creation, business & audiences*). Alaohjelma edistää yhteistyötä ja innovointia audiovisuaalialan teosten luomisessa ja tuotannossa, myös tukemalla eurooppalaisia lahjakkuuksia. Ohjelman kautta pyritään antamaan tukea 5 000 audiovisuaalialan ammattilaiselle. Ohjelma tukee Euroopan uutismedia-alaa, toimittajien vapautta sekä journalistisen sisällön monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta sekä kriittistä lähestymistapaa mediasisältöön medialukutaidon kautta. Media -alaohjelman osalta tuetaan sellaisia eurooppalaisia teoksia, jotka voivat saavuttaa suuria yleisöjä Euroopassa ja sen ulkopuolella. Media -alaohjelma linkittyy vahvasti myös EU:n sisämarkkinoihin.

Alaohjelman kautta pyritään vahvistamaan teatteri- ja verkkolevitystä sekä tarjoamaan eurooppalaisia audiovisuaalisia teoksia laajemmin saataville rajatylittävästi, hyödyntämällä

uutta teknologiaa ja innovatiivisia liiketoimintamalleja. Näillä toimilla viitataan uusiin markkinaolosuhteisiin sopeutumiseen ja audiovisuaalisten mediapalveluiden direktiivin toimeenpanoa koskeviin toimiin. Jälkimmäisellä vahvistetaan Euroopan audiovisuaalialan toimijoiden valmiuksia rahoittaa, tuottaa ja levittää teoksia, jotka voivat saada riittävä näkyvyyttä eri medioissa (kuten tilausvideopalveluissa, TV:ssä tai elokuvissa) ja houkuttelevat yleisöä yhä avoimemmilla ja kilpaillummilla markkinoilla Euroopassa ja sen ulkopuolella. Media -alaohjelmassa otetaan käyttöön kannustimia tuloksista palkitsemiseksi; tämä liittyy etenkin kykyyn saavuttaa suuria yleisöjä (esim. audiovisuaalialan hankkeet, jotka saavat hyvät lipputulot). Tarkoituksena on myös luoda eurooppalaisten festivaalien verkosto.

Uusia toimia ovat eurooppalaisten teosten näkyvyyden ja saatavuuden parantaminen markkinoinnilla ja mainonnalla, koulutus ja mentorointi markkinakehitykseen ja digitalisaatioon sopeutumiseksi sekä sukupuolten välisen tasa-arvon lisääminen. Ohjelmassa keskitytään innovatiiviseen tarinankerrontaan ja virtuaalidellisuuden hyödyntämiseen sekä verkkopohjaisten videoalustojen luomiseen. Ohjelmakauden tavoitteena on luoda EU-alueen elokuvien hakemisto. Ohjelman kautta on myös mahdollista saada tukea elokuvateattereille, jotka esittävät EU-alueen elokuvia. Alaohjelman kautta edistetään strukturoitujen verkostojen ja kumppanuuksien muodostamista, joiden avulla vahvistetaan Euroopan audiovisuaalialan kilpailukykyä sekä vähennetään ohjelman hallintoon liittyviä kustannuksia.

Media -alaohjelman osalta tehdään yhteistyötä Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa, erityisesti aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön digitointia ja säilyttämistä varten ([Klusteri 2 – Kulttuuri, luovuus ja osallistava yhteiskunta](#)) sekä digialaa koskevan klusterin seuraavan sukupolven internetiin liittyvällä toiminta-alalla ([Klusteri 4 – Digitaalisuus, teollisuus ja avaruus](#)) osalta. Tarkoituksena on myös jatkaa toimia, jotta päästäisiin luovien alojen ristikkäisvaikutuksiin, etenkin taiteiden alalla, sekä innovointiin teollisuudessa ja yhteiskunnassa [S+T+ARTS-ohjelman](#) kautta

10.1.3 Poikkialainen

Poikkialainen -alaohjelma kattaa kaikkia kulttuurialoja ja luovia toimialoja risteävät toimet. Alaohjelman kautta edistetään tietämystä Luova Eurooppa -ohjelmasta ja tuetaan tulosten siirrettävyyttä. Poikkialaiseen alaohjelmaan sisältyy myös innovatiivisten toimintamallien soveltaminen sisällön luomisessa, saavutettavuudessa, levityksessä ja markkinoinnissa kulttuurialalla ja luovilla toimialoilla. Lisäksi alaohjelmaan kuuluu uutena osiona luova innovaatiolaboratorio (The Creative Innovation Lab), joka edistää monitoimialaista ja innovatiivista tuotantoa, jakelua ja kaupallistamista sekä uutismedian ja laatujournalismin tukemista.

Vinkit Luova Eurooppa -hankehakemukseen

[Opetushallitus toimii kansallisena yhteyspisteenä](#)

Luova Eurooppa -ohjelman [hanketietokanta löytyy komission sivustolta](#).

11 Vinkkejä pk-yrityksille

EU myöntää rahoitustukea avustusten muodossa eurooppalaisille pk-yrityksille eri rahoitusohjelmien kautta tai välillisesti lainoina ja takuina. Yritykset voivat toimia osana hankekonsortiota ja ne voivat osallistua myös [EU:n tarjouspyyntöihin](#) tarjoamalla palveluita tai tavaroita. Yrityksille suunnatuista rahoitusohjelmista löydät lisätietoja myös muiden lukujen alta, kuten [InvestEU \(ent. COSME\)](#) ja [Sisämarkkinaohjelma](#). [Horisontti Eurooppa -ohjelmassa](#) pk-yrityksille mahdollisuuksia tarjoaa [Euroopan innovaationeuvosto \(EIC\)](#). Pk-instrumentti [EIC Accelerator](#) on tarkoitettu uusien, innovatiivisten tuotteiden tai ratkaisujen kaupallistamisen valmisteluun.

Oikeanlaisen tuen löytämiseksi komission sivuilla on [kootusti tietoa pk-yrityksille](#). Pk-yrityksille on olemassa oma [eurooppalainen pk-yritysportaali](#), josta saa lisätietoa rahoituksesta. Komissio tarjoaa myös [hakukonepalvelun](#), jonka avulla yritys voi hakea sopivia (koon, rahoitustarpeen, painotusten ja rahoituslähteiden kautta) rahoitusmahdollisuuksia.

[Sisämarkkinaohjelmassa](#) kerrotaan esimerkiksi yrityksille tarjottavasta neuvontapalvelusta ja [InvestEU -ohjelman](#) rahoituksesta. Myös [puolustusrahaston](#) avulla edistetään pk-yritysten osallistumista hankkeisiin rajat ylittävästi suurempien rahoitusosuuksien avulla sekä tukemalla sellaisia hankkeita, joiden konsortioissa on mukana pk-yrityksiä.

Tutkimukseen panostaville pk-yrityksille yksi mielenkiintoinen rahoituslähte on [Eurostars -ohjelma](#), joka on [EUREKA-verkoston](#) ja komission rahoittama. Ohjelma on suunnattu kansainvälisen TKI-toiminnan tukemiseen pk-yrityksissä. Eurostars -ohjelma toimii hyvänä ensiaskeleena kansainväliseen yhteistyöhön. Rahoitus tapahtuu kansallisen budjetin kautta ohjelmaan osallistuvien maiden osalta sekä Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta. Eurostarsin tavoitteena on kasvattaa taloudellista arvoa, tuoda lisää kasvua sekä lisää työmahdollisuuksia. Suomessa pääasiallinen yritysten rahoitusmahdollisuuksista vastaava organisaatio on [Business Finland](#). Yritysten kehittämisavustuksia myöntävät kaikki [ELY-keskukset](#).

12 Vinkkejä kaupungeille ja kunnille

Ohjelmakaudella 2021–2027 komissio tukee ratkaisuja, joilla puututaan kaupunkialueiden innovoinnin, haasteiden ja paikallisten toimijoiden osaamisvajeen väliseen yhteyteen. EU tukee kaupunkialueita pääasiallisesti EAKR:n kautta, jossa on varattu oma osuus uudelle kaupungeille suunnatulle verkostoitumis- ja valmiuksienkehittämishjelmalle (Eurooppalainen kaupunkialoite) osana [EU:n kaupunkiagenda](#). Ohjelmakaudella tuetaan mm. kestävästä kaupunkipolitiikkaa ja älykästä erikoistumista.

12.1 Eurooppalainen kaupunkiagenda

[Eurooppalainen kaupunkiagenda](#) (*Urban Agenda for EU*) tiivistää EU-maiden, komission, kaupunkien ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä kaupunkien kehittämiseksi. Agendan myötä kehitetään yhdessä ideoita ja tapoja, joilla EU:n säädöksiä, politiikkoja ja rahoitusvälineitä voidaan kehittää vastaamaan kaupunkien haasteisiin. Kaupunkiagendan tavoitteena on myös tehostaa osaamisen vaihtoa valituissa kaupunkikehityksen teemoissa sekä saada kaupungit nykyistä paremmin mukaan EU:n kehittämiseen ja kansainvälistymään.

Kaupunkiagenda on kumppanuusohjelma, jolla pyritään helpottamaan kaupunkien mahdollisuuksia saada rahoitusta. Se sisältää 14 kumppanuutta komission, jäsenmaiden, kaupunkien hallintoelinten ja monien muiden sidosryhmien kuten kansalaisjärjestöjen ja yritysten välillä. Jokaisessa kumppanuudessa kehitetään ns. ”action plan” eli tiekartta yhteiselle tekemiselle ja tavoitteille. Kaupunkiagendasta kansallisella tasolla vastaa Suomessa työ- ja elinkeinoministeriö, joka vastaa myös suomalaisten kumppaneiden verkottamisesta.

Kaupunkiagendan 14 teemakumppanuudet ovat: maahanmuuttajien ja pakolaisten osallisuus, asuminen, ilmanlaatu, kiertotalous, työpaikat ja osaaminen paikallistaloudessa, kaupunkiliikkuminen, digitaalinen muutos, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, kestävä maankäyttö, julkiset hankinnat, energiasiirtymä, urbaani köyhyys, kulttuuri ja kulttuuriperintö ja julkisten paikkojen turvallisuus.

Kaupunkiagendalla ei suoranaisesti lisätä EU-rahoitusta, vaan sen tavoitteena on hyödyntää saatuja kokemuksia ja helpottaa kaupunkien hallinnon mahdollisuuksia hakea rahoitusta kaikista EU:n ohjelmista, myös koheesipolitiikkaan kuuluvista ohjelmista. Toimien rahoitus esim. EIB-lainat, URBACT-kumppanuudet (EAKR).

12.2 Eurooppalainen kaupunkialoite

Eurooppalainen kaupunkialoite on uusi rahoitusväline (n. 500 milj. €), joka kokoaa yhteen kaikki kaupunkialueita koskevat välineet yhteistyön, innovoinnin ja valmiuksien kehittämisen osalta [EU:n kaupunkiagendan](#) painopisteiden mukaisesti. Kyseistä rahoitusvälinettä ei ole vielä käynnistetty. Ohjelman tavoitteena on kaupunkien käytännön yhteistyön käynnistäminen sekä entisten ja uusien toimien kehittäminen nykyisten aloitteiden pohjalta (*Urban Innovative Actions*, UIA, URBACT, EU:n kaupunkiagenda). Eurooppalaista kaupunkialoitetta hallinnoi komissio ja sillä on oma rahoitus. Ohjelman kautta tuetaan kaupunkien kehittämisvalmiuksia, innovatiivisia toimenpiteitä sekä tietämyksen ja toimintapolitiikkojen kehittämistä. Lue lisää kaupunkialoitteesta [tästä julkaisusta](#).

Rahoituskaudella 2021–2027 [Innovatiiviset kaupunkitoimet](#) (*Urban Innovative Actions, UIA*) -ohjelma yhdistetään uuteen rahoitusvälineeseen, Eurooppalaiseen kaupunkialoitteeseen. Ohjelma on aiemmalla kaudella etsinyt uudenlaisia ratkaisuja kaupunkikehityksen haasteisiin sekä kokeillut niitä. UIA:n rahoitti hankkeista korkeintaan 80 % korkeintaan 5 miljoonalla eurolla. Rahoitusta voivat hakea yli 50 000 asukkaan kaupunkien tai kaupunkialueiden viranomaiset ja suunnitteluun tuli osallistua paikallisia sidosryhmiä (esimerkiksi korkeakouluja, yrityksiä ja kansalaisjärjestöjä).

Rahoituskaudella 2021–2027 myös URBACT yhdistetään eurooppalaiseen kaupunkialoitteeseen. Hankemuotoisesti toteutettava ohjelma perustuu kaupunkien kehittämisteemoihin ja haasteisiin, ja toimii verkostomallisesti. Tavoitteena on edistää integroitua, suunnitelmallista (*policy design*) ja kestävästä kaupunkikehitystä. Tämän myötä kaupunkien verkostoituminen tapahtuu jatkossa komissiovetoisemmin.

Verkostoissa kootaan ja levitetään kaupunkien kehittämisosaamista kokemusten vaihdon sekä hyvien käytänteiden siirtämisen avulla. Kaupunkien välisen yhteistyön avulla pyritään löytämään ratkaisuja kaupunkien haasteisiin, esimerkiksi kasvavissa kompleksisissa sosiaalisissa ongelmissa. Ratkaisut ovat uusia ja kestäviä, jotka yhdistävät taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöä huomioivia osa-alueita.

[URBACT:n Transfer Network](#) -verkostossa kaupungit kehittävät yhteistyössä oman aihealueen ja työsuunnitelman mukaisesti hyviä käytänteitä (*best practices*). Tämän jälkeen hyviä käytänteitä levitetään muiden verkostossa olevien käyttöön. Mukana on ollut esimerkiksi Pori Come In! -verkostollaan.

URBACT:n [Capacity Building -toimien](#) kautta vahvistetaan taitoja ja tietotaitoa eurooppalaisissa kaupungeissa kestävän kaupunkipolitiikan teemassa huomioiden osallistavuuden ja integroimisen. Verkoston toiminnan tavoitteena on kehittää kaupunkien kapasiteettia toimia muutoksentehtävänä kouluttaen kaupungin sidosryhmiä huomioiden eri tarpeet, tietopohja ja kokemuksen.

12.2.1 Kaupunkialueiden kehittämisverkosto (UDN)

[Kaupunkialueiden kehittämisverkosto \(Urban Development Network\)](#) on suunnattu kaupungeille tai kaupunkialueille EU-alueella, kestävien kaupunkikehityksen strategioiden toteuttamisen tueksi pohjautuen EAKR:n tukeen. Verkoston kautta arvioidaan, kuinka EU-rahoitusta on hyödynnetty EU-alueella sekä tukea tiedonvaihtoa kaupunkien välillä. Verkosto toimii myös kaupunkien ja komission välisenä suorana kanavana kestävän kaupunkikehityksen osalta. Verkoston kautta järjestetään muun muassa konferensseja, työpajoja sekä opintomatkoja. Osallistuminen verkostoon on vapaaehtoista. Verkoston toimintaan voi osallistua, mikäli saa rahoitusta EAKR:n kautta kestävästä kaupunkikehitystä koskevan osion alta. Kehittämisverkoston toimii Eurooppalaisen kaupunkialoitteen alla ja liittyy siten vahvasti myös EU:n kaupunkiagendaan ja URBACT-ohjelmaan.

12.3 Muita rahoituslähteitä kaupungeille

12.3.1 EU:n erillishjelmat

Kaupunkikehitykseen on saatavilla rahoitusta myös EU:n erillishjelmista, [esimerkiksi Luova Eurooppa -ohjelman](#) kautta on tuettu kaupunkien ja alueiden kulttuuriin liittyviä hankkeita. Suosittelemme tutustumaan myös esimerkiksi uuteen [Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaan](#).

[Horisontti Eurooppa -ohjelman](#) kautta on mahdollista saada tukea kaupunkikehitykseen erityisesti älykkäiden kaupunkien [missiohauista](#), sekä ilmasto, energia ja liikkuvuus -klusterista. Kaupungeille ja julkisille toimijoille löytyy kuitenkin roolitusta Horisonttihauista ja eri klustereista laajemminkin. Aiemmalta rahoituskaudelta tuttu [Lighthouse-haku](#) jatkuu myös uudella rahoituskaudella.

12.3.2 JPI Urban Europe

[JPI Urban Europe](#) on EU:n yhteinen ohjelma-aloite, joka tukee kaupunkikehitystä. Heidän toimintansa pohjautuu [tutkimus- ja innovaatioagendaan SRIA 2.0:n](#), joka on suunnattu muutamaksi vuodeksi eteenpäin. Agendassa kartoitetaan kaupunkien haasteita ja pyritään kehittämään kaupunkien kykyä löytää ratkaisuja näihin haasteisiin. Agenda huomioi ilmastonmuutoksen, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja YK:n kaupunkiagendan. JPI Urban Europe osallistui myös Horisontti Eurooppa -ohjelman valmisteluun. Agendan neljä painopistettä ovat digitaalinen muutos, kaupunkien häiriönsietokyky, kestävä maankäyttö ja kaupunki-infrastruktuuri sekä osallistavat julkiset tilat. JPI Urban Europe ohjelma julkaisee omia [rahoitushakuja, joista löydät lisätietoa heidän verkkosivuiltaan](#) vuosittain. Haut ovat suunnattu rajatylittävään yhteistyöhön tutkimuksen ja innovaation osalta.

12.3.3 LEADER - Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD)

Yhteisölähtöinen paikallinen kehittämistoiminta (*LEADER*-toiminta ja *Community-Led Local Development*, CLLD-toiminta) on paikalliskehittämiseen tarkoitettua rahoitusta, jota myönnetään Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) -ohjelmasta. Komissio on tuottanut [rahoituskaudelle 2014–2020 oppaan paikallisyhteisön kehittämistoimintaan](#). Vastaavanlainen opas julkaistaan mahdollisesti uuden ohjelmakauden aikana.

12.3.4 Yhdennetyt alueelliset investoinnit (ITI)

ITI (*Integrated Territorial Investment*) eli yhdennetty alueellinen investointi -rahoitusvälineen kautta alueelliset strategiat pannaan täytäntöön yhdennetysti. Tähän kohdennetaan resursseja Euroopan aluekehitysrahastosta kestävään kaupunkikehitykseen liittyen. Kestävä kaupunkikehitystä, kuten 6aikkaa (Suomessa), toteutetaan myös seuraavalla rahoituskaudella. Välineen avulla EU-maat voivat panna toimintaohjelmia täytäntöön poikkileikkaavasti ja siten saada rahoitusta yhden tai useamman toimintaohjelman useasta toimintalinjasta.

12.4 Muita alustoja ja verkostoja kaupungeille

Kaupunkikehittämisessä on tärkeää osallistua verkostotoimintaan sekä ystävyyskaupunkeihin. Verkostojen kautta voidaan levittää parhaita käytänteitä, lisätä osaamista sekä ratkoa yhdessä yhteiskunnallisia haasteita. Verkostoissa toimiminen on strategista ja myös osaltaan nykyisin kustannustehokkaampaa. EU:n yhteinen tutkimuskeskus JRC järjestää tilaisuuksia ja tuottaa raportteja alue- ja kaupunkikehitykseen keskittyen.

12.4.1 Eurocities

[Eurocities-verkosto](#) koostuu 140 eurooppalaisesta kaupungista, tarjoten jäsenkaupungeilleen lukuisia mahdollisuuksia ja teemoja tiedonvaihtoon ja verkostoitumiseen. Se järjestää työryhmiä, projekteja ja tapahtumia. Järjestö ajaa kaupunkien etuja EU:ssa ja sillä on merkittävä rooli alueiden tulevaisuuden kehityksessä.

12.4.2 Polis

[POLIS-verkosto](#) on eurooppalaisten kaupunkien ja alueiden verkosto, jossa yhteistyö keskittyy innovatiivisiin liikenneratkaisuihin.

12.4.3 Nordic Smart City Network

[Nordic Smart City Network](#) on pohjoismainen älykaupunkiverkosto, joka yhdistää viisi Pohjoismaata ja tällä hetkellä 20 pohjoismaista kaupunkia. Verkoston jäsenillä on yhteinen tavoite kehittää pohjoismaista tapaa luoda elinkelpoisia ja kestäviä kaupunkeja.

12.4.4 Smart Cities Marketplace

[Smart Cities Marketplace](#) on uusi alusta, joka yhdistää kaksi komission aiempaa hanketta, Marketplace of the European Innovation Partnership on Smart Cities and Communities (EIP-SCC) ja Smart Cities Information System (SCIS). Se tuo yhteen kaupunkeja, teollisuutta, pk-yrityksiä, sijoittajia, tutkijoita ja muita älykkäiden kaupunkien toimijoita yhteen. Alustalla on tuhansia seuraajia euroopasta ja sen ulkopuolelta, ja monet ovat liittyneet myös jäseniksi. Jäsenten tavoitteena on parantaa kaupunkilaisten elämänlaatua, lisätä eurooppalaisten kaupunkien ja teollisuuden kilpailukykyä ja auttaa Euroopan energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Edellisellä kaudella SCIS-alusta kokosi yhteen tietoa älykkään erikoistumisen ja energiatehokkaan kaupunkiympäristön hankkeista, jakoi tietoa parhaista käytänteistä ja aikaisemmista hankkeista saatuja kokemuksia. EIP-SCC-innovaatiokumppanuuden toiminta linkittyi Horisontti Eurooppa -ohjelman toimintaan esimerkiksi Lighthouse -hankkeiden kautta, ja se yhdisti samoja toimijoita, kuin Smart Cities Marketplace.